

PLAN UPRAVLJANJA DESTINACIJOM MILNA

Studen, 2025.

Sadržaj

1	<u>POLAZIŠTE I PROCES IZRADE PLANA UPRAVLJANJA DESTINACIJOM</u>	<u>1</u>
2	<u>PROFIL DESTINACIJE MILNA.....</u>	<u>5</u>
3	<u>ANALIZA STANJA.....</u>	<u>7</u>
3.1	TURISTIČKI PROIZVODI I USLUGE	7
3.1.1	SMJEŠTAJNI KAPACITETI	7
3.1.2	UGOSTITELJSTVO	10
3.1.3	TURISTIČKE ATRAKCIJE	11
3.1.4	TURISTIČKE USLUGE	13
3.2	RESURSNA OSNOVA	17
3.3	ZADOVOLJSTVO TURISTA I JEDNODNEVNIH POSJETITELJA LJEPTOM I UREĐENOŠĆU MJESTA	19
3.4	JAVNA TURISTIČKA INFRASTRUKTURA.....	22
3.5	KOMUNALNA INFRASTRUKTURA	23
3.5.1	ENERGETSKA INFRASTRUKTURA.....	23
3.5.2	TELEKOMUNIKACIJSKA INFRASTRUKTURA I DOSTUPNOST INTERNETA.....	25
3.5.3	VODOOPSKRBA I ODVODNJA.....	26
3.5.4	GOSPODARENJE OTPADOM	28
3.6	PROMETNA INFRASTRUKTURA	30
3.7	ANALIZA STANJA DIGITALIZACIJE.....	36
3.8	ANALIZA STANJA PRISTUPAČNOSTI DESTINACIJE OSOBAMA S INVALIDITETOM	37
3.9	ANALIZA ORGANIZIRANOSTI I DOSTUPNOSTI USLUGA U DESTINACIJI	38
3.10	ANALIZA STANJA I POTREBA LJUDSKIH POTENCIJALA	39
3.11	ANALIZA KOMUNIKACIJSKIH AKTIVNOSTI.....	40
3.12	ANALIZA KONKURENCIJE	41
3.13	IZRADA IZVJEŠĆA O ANALIZI STANJA	43
4	<u>POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA</u>	<u>45</u>
5	<u>POKAZATELJI ODRŽIVOSTI NA RAZINI DESTINACIJE</u>	<u>47</u>
6	<u>POKAZATELJI PRIHVATNIH KAPACITETA DESTINACIJE</u>	<u>58</u>
7	<u>RAZVOJNI SMJER S MJERAMA I AKTIVNOSTIMA</u>	<u>82</u>
7.1	SWOT ANALIZA	82
7.2	IDENTIFICIRANJE OPĆIH NAČELA I CILJEVA TURIZMA.....	84
7.3	OBLIKOVANJE STRATEŠKOG PRAVCA I PRIORITETA.....	85
7.4	RAZVOJNI PRIORITETI TURIZMA U MILNI.....	87

7.5	AKCIJSKI PLAN - MJERE I AKTIVNOSTI	88
8	SMJERNICE I PREPORUKE ZA DIONIKE RAZVOJA	90
8.1	SMJERNICE I PREPORUKE ZA OPĆINU MILNA	90
8.2	SMJERNICE I PREPORUKE ZA TURISTIČKU ZAJEDNICU OPĆINE MILNA.....	91
8.3	SMJERNICE I PREPORUKE ZA DRUGE DIONIKE U TURIZMU I UPRAVLJANJU TURIZMOM U DESTINACIJI .	92
9	POPIS PROJEKATA	93
10	MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠĆE O PROVEDBI.....	115
10.1	PODRŠKA I IMPLEMENTACIJA PLANA UPRAVLJANJA DESTINACIJOM	115
10.2	IZVJEŠĆE O PROVEDBI	115
11	ZAKLJUČAK.....	116
12	POPIS TABLICA, SLIKA I GRAFIKONA	117

1 POLAZIŠTE I PROCES IZRADE PLANA UPRAVLJANJA DESTINACIJOM

Turistička zajednica općine Milna pristupila je izradi Plana upravljanja destinacijom Milna kao strateškog dokumenta usmjerenog razvoju održivog turizma u razdoblju od četiri godine. Plan se izrađuje na razini destinacije Milna sukladno Zakonu o turizmu (NN 156/23) i odgovarajućem Pravilniku o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom, uz poštivanje važećih strateških dokumenata, prostornih planova i planova upravljanja kulturnim dobrima.

Primarni cilj plana je osigurati razvoj destinacije u smjeru održivosti, unaprijediti iskustvo posjetitelja, očuvati prirodnu i kulturnu baštinu te doprinijeti dobrobiti lokalne zajednice. Plan predstavlja temelj za donošenje odluka i provedbu mjera upravljanja turizmom u skladu s potrebama lokalne i regionalne samouprave te drugih relevantnih dionika.

Turistička zajednica općine Milna uključila je u izradu Plana upravljanja destinacijom širok krug dionika - predstavnike javnog i privatnog sektora, stručne i društvene organizacije, stanovnike Milne, kao i turiste i jednodnevne posjetitelje. Time je osigurana izrada dokumenta koji odražava stvarne potrebe, izazove i mogućnosti lokalne zajednice i svih koji u njoj djeluju.

Sudjelovanje dionika bilo je organizirano kroz fokus grupe, anketno istraživanje i javno savjetovanje, čime je omogućeno aktivno uključivanje različitih perspektiva u proces planiranja.

- Analiza aktualnog stanja u destinaciji bila je tema prve fokus grupe. Zbog velikog interesa, rasprava je organizirana kroz dvije zasebne fokus grupe, održane 12. svibnja 2025. godine u Milni. Prva je okupila predstavnike javnih institucija i ustanova, među kojima su bili Turistička zajednica općine Milna, Općina Milna, Centar za kulturu općine Milna, ACI marina Milna, Lučka kapetanija Split - ispostava Milna i Ronilački centar Draulik. Druga fokus grupa okupila je predstavnike privatnog sektora (privatni iznajmljivači, vlasnici suvenirnica, organizatori različitih turističkih izleta). Rasprava na obje fokus grupe temeljila se na analizi ključnih elemenata funkcioniranja destinacije i kvalitete svakodnevnog života u njoj. Poseban naglasak bio je na procjeni postojeće turističke ponude i usluga, identificiranju prostorno-planskih izazova, te funkcioniranju komunalne i javne infrastrukture, uključujući vodoopskrbu, odvodnju, upravljanje otpadom i prometnu dostupnost.
- Fokus grupa na kojoj se raspravljalo o prioritetima za daljnji razvoj destinacije održala se u Milni 12. lipnja 2025. godine. Fokus grupa okupila je predstavnike iz javnog i privatnog sektora. Cilj je bio zajednički identificirati konkretne potrebe, infrastrukturne i društvene projekte, inicijative za očuvanje identiteta mjesta te mogućnosti za bolju suradnju svih uključenih u turizam. Sudionici su uključivali predstavnike Općine Milna, turističke zajednice, ACI marine Milna, Lučke kapetanije Split - ispostava Milna, Aerodroma Brač, privatnih iznajmljivača, vlasnika restorana, suvenirnica i stanovnika. Rasprava je bila strukturirana oko prepoznavanja konkretnih potreba za unaprjeđenje turističke i javne infrastrukture, razvoja novih proizvoda i usluga, očuvanja prostornog i kulturnog identiteta Milne, te definiranja mogućih smjerova održivog razvoja turizma. Istaknuta je i potreba za većom međusektorskom suradnjom, kao i uloga lokalne zajednice u oblikovanju budućih projekata. Dio rasprave bio je posvećen i suradnji s regionalnim i nacionalnim institucijama, kao i financijskim okvirima za provedbu projekata.
- Lokalno stanovništvo uključeno je u izradu plana putem **anketnog istraživanja**, koje je provedeno tijekom **svibnja i lipnja 2025. godine**. Cilj istraživanja bio je prikupiti mišljenja, iskustva i stavove građana o raznim aspektima turizma te njegovu utjecaju na svakodnevni život, prostor i kvalitetu života u Milni. U istraživanju je sudjelovalo **90 ispitanika s prebivalištem na području Milne** (10% stanovništva prema posljednjem popisu stanovništva). Uzorak je pažljivo definiran kako bi bio reprezentativan i ravnomjerno obuhvatio ključne demografske skupine prema spolu, dobi i naselju, ali i prema statusu iznajmljivača komercijalnog smještaja. Naime, stavovi o turizmu često se razlikuju među onima koji ostvaruju prihod od turističkih aktivnosti i onima koji nisu izravno povezani s njima. Prema podacima Turističke zajednice općine Milna, na području općine registrirana su 91 komercijalna iznajmljivača, što čini 11,6 % punoljetnog stanovništva, te je taj udio proporcionalno uključen u ciljani uzorak. Anketa je provedena putem online obrasca koji je distribuiran registriranim

iznajmljivačima, te terenski, na javnim i frekventnim lokacijama u Milni, gdje su anketari metodom slučajnog odabira razgovarali s punoljetnim stanovnicima. Kroz anketu su ispitani stavovi stanovništva o utjecaju turizma na svakodnevni život i kvalitetu stanovanja, percepciji promjena u prostoru, okolišu i infrastrukturi, razini informiranosti i komunikacije s dionicima u turizmu te očekivanjima građana u vezi s budućim razvojem i upravljanjem destinacijom. Rezultati istraživanja prikazani su u okviru ovog dokumenta i detaljno analizirani kroz pokazatelje održivosti i prihvatnih kapaciteta, te čine važnu osnovu za oblikovanje mjera i smjernica unutar Plana upravljanja destinacijom Milna. U nastavku je nalazi pregled demografskih obilježja lokalnog stanovništva koje je sudjelovalo u anketnom istraživanju.

Koliko dugo ispitanici žive u Milni	○ Od 1 do 5 godina - 11,11 % ○ Od 6 do 10 godina - 4,44 % ○ Više od 10 godina - 84,44 %
Spol	○ Žene - 47,78 % ○ Muškarci - 50,00 % ○ Ne žele se izjasniti - 2,22 %
Dob	○ 18-25 godina - 2,22 % ○ 26-35 godina - 14,44 % ○ 36-45 godina - 24,44 % ○ 46-55 godina - 18,89 % ○ 56 do 65 godina - 13,33 % ○ 66 do 75 godina - 23,33 % ○ 76 i više - 3,33 %
Obrazovanje	○ Srednja škola i niže - 45,56 % ○ Viša škola - 20,00 % ○ Fakultet i viši stupnjevi - 30,00 % ○ Neodgovoreno - 4,44 %
Mjesečni prihodi kućanstva	○ Do 500 € - 10,, % ○ 501 - 1000 € - 11,11 % ○ 1001 - 1500 € - 21,11 % ○ 1501 - 2000€ - 13,33 % ○ 2001 - 3000 € - 22,22 % ○ 3001 - 4000 € - 6,67 % ○ 4001 - 5000 € - 3,33 % ○ Ne znam / ne želim odgovoriti - 12,22 %
Turizma kao izvor prihoda	○ Glavni izvor prihoda - 24,4 % ○ Dodatni izvor prihoda - 34,4 % ○ Turizam nije izvor prihoda - 41,1 %

- Uz uključivanje lokalnog stanovništva, u okviru izrade plana upravljanja provedeno je i **anketno istraživanje među turistima i jednodnevnim posjetiteljima**, s ciljem prikupljanja podataka o njihovu zadovoljstvu boravkom i ukupnom doživljaju destinacije. Istraživanje je provedeno tijekom srpnja i kolovoza 2025. godine, u vrhuncu turističke sezone. Anketu je ispunilo **145 ispitanika**, a bila je dostupna putem online obrasca na više jezika - njemačkom, slovenskom, poljskom, talijanskom, češkom i engleskom - čime je omogućeno kvalitetno uključivanje šireg profila gostiju koji posjećuju Milnu. Kroz anketu ispitivana je razina zadovoljstva različitim aspektima destinacije poput izgleda Milne (kulturni i prirodni aspekti) i glavnih atrakcija; gužve na ulicama, trgovima i atrakcijama; utjecaj

buke na kvalitetu boravka; stav o prometu u mjestu te zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji i spremnost preporuke posjeta Milne obitelji, prijateljima i kolegama. U nastavku se nalazi pregled demografskih obilježja ispitanih turista i jednodnevnih posjetitelja.

Spol	○ Žene - 48,28 % ○ Muškarci - 50,34 % ○ Ne žele se izjasniti - 1,38 %
Dob	○ 18-25 godina - 13,10 % ○ 26-35 godina - 16,55 % ○ 36-45 godina - 36,55 % ○ 46-55 godina - 15,86 % ○ 56 do 65 godina - 8,97 % ○ 66 do 75 godina - 6,21 % ○ 76 i više - 2,76 %
Obrazovanje	○ Srednja škola i niže - 37,93 % ○ Viša škola - 20,00 % ○ Fakultet i viši stupnjevi - 31,72 % ○ Neodgovoreno - 10,34 %
Mjesečni prihodi kućanstva	○ 501 - 1000 € - 2,07 % ○ 1001 - 1500 € - 4,14 % ○ 501 - 2000 € - 0,69 % ○ 2001 - 3000 € - 11,03 % ○ 3001 - 4000 € - 6,21 % ○ 4001 - 5000 € - 5,52 % ○ 5001 - 6000 € - 5,52 % ○ 6001 - 7000 € - 2,76 % ○ 7001 - 8000 € - 2,07 % ○ 8001 € i više - 5,52 % ○ Ne znam / ne želim odgovoriti - 54,48 %
Zemlja podrijetla	○ Hrvatska - 27,59 % ○ Inozemstvo - 72,41 % ○ Italija - 15,24 % ○ Slovenija - 13,33 % ○ Srbija - 7,62 % ○ Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske - 6,67 %
Prijevozno sredstvo dolaska	○ Automobil, uključujući automobil s kamp kućicom i kamper - 35,86 % ○ Motocikl - 2,76 % ○ Jahta/jedrilica - 4,14 % ○ Autobus - 7,59 % ○ Vlak - 0,69 % ○ Zrakoplov - 8,97 % ○ Brod/trajekt - 10,34 % ○ Drugo prijevozno sredstvo - 29,66 %
Broj posjeta Milni	○ Prvi put u Milni - 33,10 % ○ Neodgovoreno - 46,21 % ○ Već posjetili - 20,69 %

- 1 put - 23,33 %
- 2 puta - 43,33 %
- 3 puta - 10,00 %

Smještaj kojem odsjedaju	u	○ Hotel - 29,66 %
		○ Kamp - 0,69 %
		○ Turističko naselje - 1,38 %
		○ Obiteljski smještaj (soba, apartman, kuća za odmor i slično) - 20,69 %
		○ Nešto drugo - 1,38 %
		○ Bez odgovora - 46,21 %

Uz fokus grupe i anketna istraživanja, svim zainteresiranim dionicima omogućeno je sudjelovanje i putem javnog savjetovanja o prijedlogu Plana upravljanja destinacijom. Budući da se ovim dokumentom utječe na interese građana i pravnih osoba, nacrt plana upućen je na javno savjetovanje sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15, 69/22), uz poziv javnosti na dostavu prijedloga i mišljenja s ciljem dodatnog unaprjeđenja sadržaja i jačanja transparentnosti procesa.

Pred vama je Plan upravljanja destinacijom Milna, dokument koji obuhvaća niz međusobno povezanih poglavlja i pruža sveobuhvatan okvir za upravljanje razvojem destinacije. U početnom dijelu analizira se postojeće stanje destinacije - turistički proizvodi i usluge, resursna osnova, infrastruktura, digitalizacija, pristupačnost, organizacija usluga te potrebe lokalne zajednice. Nakon toga definiraju se potencijali za unapređenje turističke ponude, pokazatelji održivosti i prihvatnih kapaciteta, strateški ciljevi i prioriteti, kao i konkretne mjere i aktivnosti. Završni dijelovi dokumenta uključuju smjernice za ključne dionike, popis razvojnih projekata, sustav praćenja provedbe i završne zaključke.

2 PROFIL DESTINACIJE MILNA

Profil destinacije u tabličnom obliku donosi osnovne informacije o Milni i omogućuje brz i pregledan uvid svim relevantnim dionicima.

Tablicu će Turistička zajednica ažurirati jednom godišnje, s obzirom na to da se određeni podaci mijenjaju na godišnjoj razini.

MILNA	
Prometna povezanost	- Milna je cestovno povezana s ostatkom otoka Brača putem državne ceste D114 (Milna - Sutivan - Supetar), koja prolazi kroz središte naselja u smjeru sjever-jug. Dodatno, promet se odvija i putem dviju županijskih cesta: Ž6188 (Bobovišća - Nerežišća) i Ž6282 (tzv. sjeverna obilaznica Milne), kao i brojnih nerazvrstanih cesta ukupne duljine preko 85 km. - Redovite katamaranske linije tijekom cijele godine povezuju Milnu sa Splitom, a u ljetnoj sezoni i s Hvarom, Korčulom, Mljetom, Visom i Dubrovnikom. Glavne linije uključuju: Split - Milna - Hvar - Korčula - Mljet - Dubrovnik; Split - Milna - Hvar - Vis; te Split - Rogač - Milna. - Luka Milna, otvorena za javni promet lokalnog značaja, smještena je u prirodno zaštićenoj uvali i predstavlja središnje prometno i nautičko središte općine. U luci se obavljaju putnički, ribarski i nautički promet, kao i komunalne i servisne aktivnosti. Luka Bobovišća, smještena zapadno od Milne, ima lokalni karakter i prvenstveno služi potrebama stanovništva i manjih plovila. - Na području općine djeluju tri nautičke marine: ACI marina (183 veza), Marina Vlačka (71 vez) i Marina Kanarija (45 vezova). Sve tri marine tehnički su otvorene tijekom cijele godine, s tim da se izvan sezone dio usluga pruža u smanjenom opsegu. Njihovo poslovanje značajno doprinosi razvoju nautičkog turizma i cjelogodišnjoj povezanosti destinacije. - Tijekom ljetne sezone, aerodrom Brač - udaljen oko 30 kilometara od Milne - povezuje otok s većim gradovima u Hrvatskoj i inozemstvu.
Udaljenost od glavnog grada i glavnih emitivnih tržišta	- Milna - Zagreb (RH) - 438 kilometara - Milna - Ujedinjena Kraljevina - cca. 2.603 kilometara - Milna - Njemačka - cca. 1.367 kilometara - Milna - Slovenija - cca. 522 kilometra - Milna - Poljska - cca. 1.407 kilometara - Milna - Švedska - cca. 2.633 kilometara
Geografska obilježja	- Milna je smještena u uskom, dubokom zaljevu na zapadnoj obali Brača, okružena manjim uvalama, stjenovitom obalom i borovim šumama. Obalu karakteriziraju šljunčane plaže i mediteranska vegetacija. - Zaleđe Milne ispresijecano je pješačkim i planinarskim stazama koje vode prema unutrašnjosti otoka i vidikovcima. - Općina Milna dio je mreže Natura 2000 zbog očuvanih staništa i bioraznolikosti. Zaštićena područja uključuju morsko područje Brač (HR3000127) - uvale Slavinjina, Lučice i Osibova - te područje Mrduja (HR3000112) s lokacijom Mali bok.
Klimatska obilježja	- Klima je tipično mediteranska, s toplim, suhim ljetima i blagim, vlažnim zimama. Prosječna godišnja temperatura iznosi 16 °C, a temperature rijetko padaju ispod nule. Najviše oborina bilježi se u studenom, a najmanje u srpnju (40-50 mm), s ukupnom godišnjom količinom oko 820 mm. Područje je djelomično zaštićeno od bure, a najčešći vjetrovi su maestral i tramontana.
Broj stalnih stanovnika	- 931 (Državni zavod za statistiku, baza „Gradovi u statistici“ - Procjena stanovništva, stanje na dan 31. prosinca)
Broj turista	- Ukupan broj noćenja (2024.) - 168.016 - Ukupan broj dolazaka (2024.) - 21.612 - Emitivna tržišta - Ujedinjena Kraljevina, Njemačka, Hrvatska, Slovenija, Poljska, Švedska
Prosječna duljina boravka	- 7,77 dana

MILNA	
Turistički kapaciteti	Komercijalni smještajni kapaciteti (2024.) - Objekti - 297 - Smještajne jedinice - 667 - Kreveti - 2.330 Nekomercijalni smještajni kapaciteti (2024.) - Objekti - 385 - Smještajne jedinice - 386 - Kreveti - 1.553 Kategorizacija komercijalnih smještajnih kapaciteta (2024.) - 5 zvjezdica - 7 - 4 zvjezdice - 84 - 3 zvjezdice - 188 - 2 zvjezdice - 5 - 1 zvjezdica - 1
Ugostiteljski sadržaji	- Ugostiteljsku ponudu u Milni čine restorani, konobe, pizzerije, vinoteke, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, objekti brze prehrane, kafići i barovi. Iako je zastupljena tradicionalna dalmatinska kuhinja s naglaskom na jela od svježe ribe, prevladava internacionalna ponuda prilagođena turističkim ukusima - pizze, burgeri, tjestenine i salate. U ugostiteljskoj ponudi ističe se obiteljski restoran s ponudom isključivo dnevnog ulova te slastičarnica prepoznata na razini cijelog otoka zbog kvalitete i autentičnog doživljaja. - Većina ugostiteljskih objekata radi sezonski, u trajanju od 4 do 6 mjeseci, dok tijekom cijele godine u Milni djeluje nekoliko restorana i kafića.
Najpopularnije turističke atrakcije	- Marine - Lungomare - Stari feral - Kip mlinarskog ribara - Špilja u uvali Vlaške - Crkva sv. Nikole - Utvrda Baterija - Tematske staze
Glavni turistički proizvodi	- Sunce i more - Mlinarsko lito - Maslinovo ulje - Suhozidi - Marikultura - Fjera Gospe Karmelske - Kalaton - Potezanje Mrduje
Prostor - turističke zone i površine	- Ukupna površina građevinskih područja u Milni je 130,96 ha od čega je izgrađeni dio 85,06 ha a neizgrađeni dio 45,90 ha. - Većina smještajnih kapaciteta ugostiteljsko-turističke namjene u Općini Milna - hotela i objekata sa smještajnim jedinicama realizirana je, ili se planira, u izdvojenim građevinskim područjima naselja planiranih za ugostiteljsko-turističku namjenu. - Unutar izgrađenih građevinskih područja samih naselja nema planiranih niti izgrađenih T-zona, već se unutar mješovite namjene dozvoljavaju objekti turističko-ugostiteljske namjene (hoteli, aparthoteli i sl.) ili kombinirane stambeno-poslovne namjene u kombinaciji privatnog smještaja i stanovanja.
Turistička infrastruktura	- Biciklističke staze - Sportsko rekreacijski centar - Plaže Bijaka, uvala Osibova, uvala Lučice, uvale Salbunara i Ošišac, uvala Maslinova, Bobovišća na moru i Uvala Vičja luka - Pješačke staze - Photo point

3 ANALIZA STANJA

3.1 Turistički proizvodi i usluge

3.1.1 Smještajni kapaciteti

Općina Milna u 2024. godini raspolagala je s ukupnim komercijalnim smještajnim kapacitetom od 2.330 kreveta i 667 smještajnih jedinica. U strukturi kreveta **dominirali su objekti u domaćinstvu**, koji su činili 51,16% ukupnog smještajnog kapaciteta, a slijede kuće za odmor (19,61%), apartmani (18,54%), hoteli (5,58%), dok ostale kategorije - sobe za iznajmljivanje, studio apartmani i kampovi - zauzimaju manji udio.

U odnosu na 2019. godinu, broj kreveta porastao je s 2.181 na 2.330 (+6,8%), a broj smještajnih jedinica sa 627 na 667 (+6,4%). Tijekom pandemijske 2020. godine, došlo je do blagog pada - kapaciteti su tada bili 2.166 kreveta i 616 jedinica, dok je u 2021. i 2022. broj kapaciteta kontinuirano rastao. U 2021. godini bilo je 2.230 kreveta i 635 jedinica, a u 2022. - 2.355 kreveta i 665 jedinica. Time je jasno da je oporavak od pandemije bio postupan, uz povratak i blagi porast kapaciteta već od 2021. godine.

U 2024. godini na području Općine Milna ostvareno je 147.481 noćenje, što je gotovo na istoj razini kao 2023. godine (147.601 noćenje), ali predstavlja pad od 7,48% u odnosu na 2019. godinu kada je zabilježeno 159.397 noćenja. Najniža razina noćenja bila je 2020. godine (78.281), što je bio rezultat utjecaja pandemije. Već u 2021. broj noćenja narastao je na 129.590 (+65,5% u odnosu na 2020.), a u 2022. je dosegnuto 152.191 noćenje - što je tada bilo blizu pretpandemijskim brojkama.

Najveći broj noćenja u 2024. godini ostvaren je u kućama za odmor (69.780), što je blagi rast u odnosu na 2023. (71.741), ali i porast od preko 120% u odnosu na 2020. (31.671). Objekti u domaćinstvu ostvarili su 53.617 noćenja, što je više nego 2020. (34.620) i 2021. (53.005), ali ipak nešto manje nego 2019. (56.248). Hoteli su također pokazali značajan oporavak - sa samo 3.128 noćenja u 2020. godini, došli su na 11.052 u 2024., gotovo jednako kao 2023. (11.113) i iznad 2019. razine (11.698).

Kategorije poput apartmana i soba za iznajmljivanje nisu se uspjele u potpunosti oporaviti. Apartmani su u 2024. ostvarili 11.801 noćenje, što je značajno manje nego 2019. (18.775), dok su sobe za iznajmljivanje zabilježile dramatičan pad s 2.624 (2019.) na samo 192 noćenja u 2024. Najveći pad noćenja u razdoblju 2019.-2024. dogodio se upravo u toj kategoriji (-92,7%). Glavni razlog navedenome je to da sobe jednoga obveznika kapaciteta 34 kreveta nisu bile u funkciji iznajmljivanja zadnjih nekoliko godina jer je objekt prodan i renovira se, a kategorizacija nije ukinuta niti stavljena u mirovanje. Isti kapaciteti poslovali su pod drugim obveznikom od 2018. do 2020. godine. Isto tako je primijećeno da jedan obveznik također ima sobe koje su dane u najam te je otvorena kategorizacija na pravnu osobu u najmu, po isteku najma, najmoprimac nije odjavio kategorizaciju, a vlasnik je napravio novu kategorizaciju za iste kapacitete. Iz svega navedenoga se da zaključiti da postoji nesrazmjer podataka sustava eVisitora u odnosu na stvarno stanje.

Prosječna iskorištenost kreveta u 2024. godini iznosila je 17,34%, što je manje nego 2019. kada je iznosila 20,02%, ali je značajan porast u odnosu na 2020. (9,90%) i 2021. (15,92%). U 2022. godini iskorištenost kreveta bila je 17,71%, što znači da je razina iskorištenosti u 2024. ostala relativno stabilna. Najveću efikasnost i dalje imaju kuće za odmor (41,83%), dok je najniža iskorištenost zabilježena kod soba za iznajmljivanje (0,77%) i studio apartmana (3,24%).

U razdoblju od 2019. do 2024. godine najveći rast noćenja zabilježen je kod kuća za odmor - fizičke osobe (sa 27 u 2019. godini na 303 u 2024. godini), zatim kod studio apartmana (sa 63 u 2019. godini na 532 u 2024. godini) i kampova u domaćinstvu (sa 342 na 507 noćenja). S druge strane, najveći pad zabilježen je kod soba za iznajmljivanje i apartmanima koji su s ukupno 20.775 noćenja u 2019. pali na 11.993 noćenja u 2024. godini.

Promatrano razdoblje 2019.-2024. obilježeno je najprije snažnim padom u 2020. zbog pandemije, zatim postupnim oporavkom i stabilizacijom turističkog prometa, s naglaskom na rast važnosti samostalnih objekata, osobito kuća za odmor i objekata u domaćinstvu, koji danas čine jezgru turističke ponude Općine Milna.

Osim komercijalnih smještajnih kapaciteta, važan segment turističke ponude Općine Milna čine i nekomercijalni smještajni kapaciteti, ponajprije kuće i stanovi za odmor. Prema podacima, u 2024. godini na području Općine bilo je registrirano 386 nekomercijalnih smještajnih jedinica s ukupno 1.718 kreveta. Od toga, najveći broj objekata činile su kuće za odmor - vikendice (207 jedinica s 938 kreveta), zatim kuće stanovnika Općine (115 jedinica i 515 kreveta), dok su stanovi za odmor - vikendice raspolagali sa 51 objektom i 210 kreveta.

U 2024. godini u nekomercijalnom smještaju na području Općine Milna zabilježeno je 20.535 noćenja, što je povećanje u odnosu na 2023. godinu kada je zabilježeno 16.849 noćenja, ali i pad u odnosu na 2019. godinu, kada je bilo ostvareno 23.220 noćenja. Najveći broj noćenja i dalje je ostvaren u kućama za odmor - vikendicama (11.581 noćenje), dok su stanovi za odmor - vikendice ostvarili 3.524 noćenja. Zanimljivo je da su stanovi stanovnika Općine, iako malobrojni, ostvarili 793 noćenja, što je više nego dvostruko u odnosu na prethodnu godinu (338 noćenja). Na terenu se da primijetiti da zbog dužeg čekanja radnih dozvola za strane radnike, strane radnike stanovnici prijavljuju u svoje kuće. Zbog navedenoga statistički podaci nisu u potpunosti ispravni.

Prosječna iskorištenost kreveta u nekomercijalnom smještaju u 2024. godini iznosila je 3,27%, što predstavlja porast u odnosu na 2023. godinu (2,83%), ali je i dalje niže od pretpandemijske razine iz 2019. godine (5,09%). Najveću iskorištenost imali su stanovi za odmor - vikendice (4,60%), dok su kuće stanovnika Općine zabilježile najnižu iskorištenost (2,47%). Terenskim istraživanjem se došlo do zaključka da vikendaši za sebe i svoje ukućane plaćaju paušal i nerealno prijavljuju boravak na nekoliko mjeseci (kako se ne bi prijavljivali i odjavljivali svaki put kad dođu), a u stvarnosti ne borave svi toliko u svojim vikendicama.

Tijekom 2020. godine, uslijed pandemijskih ograničenja, broj smještajnih jedinica u nekomercijalnom smještaju porastao je s 272 u 2019. godini na 311, dok je broj kreveta porastao na 1.427. No, broj noćenja istodobno je pao na 22.911, uz pad iskorištenosti na 4,40%, s time da su kuće za odmor tada imale najvišu iskorištenost (5,15%). Porast broja smještajnih jedinica u nekomercijalnom smještaju je rezultat obveze prijave tijekom pandemijskog razdoblja.

U 2021. godini nastavljen je trend širenja kapaciteta, ali je broj noćenja dodatno pao na 18.988, a iskorištenost na 3,50%. Godinu kasnije, 2022., broj kreveta narastao je na 1.553, no noćenja su se zadržala na sličnoj razini (19.604), a iskorištenost je ostala gotovo nepromijenjena (3,46%). 2023. godina donosi blagi pad iskorištenosti, ali i prvi veći pad broja noćenja (16.849), čemu je dijelom doprinijelo i smanjenje broja noćenja u kućama za odmor.

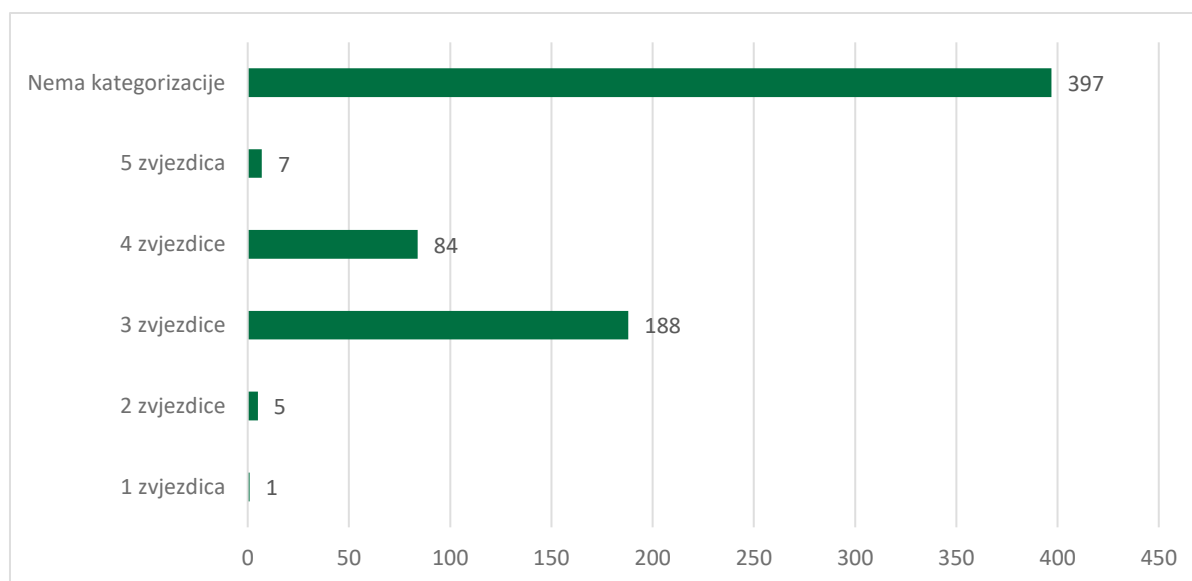
Zanimljivo je primijetiti da se udio kuća za odmor u ukupnom broju kreveta smanjuje iz godine u godinu - s 60,16% u 2019. na 54,60% u 2024., dok kuće i stanovi stanovnika Općine lagano povećavaju svoj udio što je posljedica povećanja prijave stranih radnika koji čekaju radnu dozvolu.

Što se tiče nautičkog turizma u 2024. godini Milna je ostvarila 111.398 noćenja prema podacima dostavljenim od Turističke zajednice općine Milna.

U cijelom razdoblju 2019.-2024. jasno je vidljiv trend povećanja kapaciteta, ali uz relativno nisku i oscilirajuću iskorištenost, što je tipično za nekomercijalne oblike smještaja koji se dominantno koriste sezonski, vikendima ili tijekom školskih praznika.

Na grafikonu koji slijedi nalazi se prikaz kategorizacije komercijalnog smještaja i smještaja bez kategorizacije (nekomercijalni smještaj).

Grafikon 1 Broj smještajnih objekata prema kategorizaciji

Izvor: <https://tz-milna.hr/> (25.04.2025.), obrada UHY Savjetovanje

U kategoriji objekata s 1 zvjezdicom registriran je samo 1 objekt - objekt u domaćinstvu.

Za objekte s 2 zvjezdice ukupno je zabilježeno 5 objekata, od čega po jedan čine apartman, kamp u domaćinstvu, kuća za odmor te dva objekta u domaćinstvu.

U kategoriji s 3 zvjezdice brojke su znatno veće. Najzastupljeniji su objekti u domaćinstvu kojih je 152, zatim apartmani s 21 jedinicom, kuće za odmor s *12 objekata te studio apartmani (2) i sobe za iznajmljivanje (1). Ukupno ova kategorija sadrži 188 objekata.

U kategoriji s 4 zvjezdice također nalazimo raznolike tipove smještaja. Najviše ih je među objektima u domaćinstvu - 64, zatim apartmana ima 7, kuća za odmor 9, dok su sobe za iznajmljivanje i studio apartmani zastupljeni s po 2 i 1 objektom. U ovoj skupini evidentirano je ukupno 84 objekta.

Kod objekata s 5 zvjezdica, brojke su nešto skromnije - apartmani (3), kuća za odmor (1) i objekti u domaćinstvu (3), što čini ukupno 7 objekata.

Kategorija „nema kategorizacije“ donosi najveći broj objekata. Dominira kuća za odmor (vikendica) s čak 207 jedinica, zatim slijedi kuća stanovnika općine/grada sa 115, stan za odmor (vikendica) sa 50 te stan stanovnika općine/grada s 13. Osim toga, tu su i apartmani (3), hoteli (1), kuća za odmor (1) te objekti u domaćinstvu (7). Ukupno ova nekategorizirana skupina obuhvaća 397 objekata. Statistika nekomercijalnog smještaja je zbog svega već prethodno navedenoga najviše nerealna (stvarno stanje na terenu se uvelike razlikuje od službene statistike).

Brojni vlasnici vikendica, ne evidentiraju korištenje vlastitog smještaja niti prijavljuju ostvarena noćenja. Lokalni stanovnici pritom nemaju obvezu prijaviti članove svoje uže obitelji, dok prijatelje moraju prijaviti - no to čine uglavnom samo u slučajevima kada prijatelji, kao i velik dio sezonskih radnika, dolaze iz zemalja koje nisu članice Europskog gospodarskog prostora.

Najzastupljeniji oblik smještaja su objekti u domaćinstvu, osobito u kategoriji s 3 i 4 zvjezdice, a zatim i u nekategoriziranoj skupini. Također se jasno vidi izrazita prisutnost vikendica i privatnih kuća i stanova.

3.1.2 Ugostiteljstvo

Gastronomija Milne duboko je ukorijenjena u tisućljetnoj bračkoj tradiciji u kojoj, kako se često kaže, „čovjek i kamen žive i ratuju od iskona“. Težak i ribar generacijama su stvarali život na škrtom zemlji, obrađujući je na tradicionalan i ekološki način te iz nje izvlačili ono najbolje što otok može ponuditi. Upravo u plodovima takvog suživota, maslinama, vinovoj lozi, aromatičnom bilju, smokvama i bademima, nastajala su jela koja i danas predstavljaju okosnicu zdravlja, vitalnosti i dugovječnosti lokalnog stanovništva. Ovi darovi prirode temelj su autentične gastronomske priče Milne, priče koja je istodobno jednostavna, zdrava i iznimno bogata okusima.

Milna je danas prepoznata kao destinacija koja svoju turističku i ugostiteljsku ponudu temelji upravo na toj autentičnosti. Na rivi, staroj jezgri i okolnim uvalama nalaze se restorani, konobe i beach barovi koji u sezoni oživljavaju prostor karakterističnim mirisima dalmatinske kuhinje. Mnogi objekti smješteni su u tradicionalnim kamenim kućama i uređenjem čuvaju duh mjesta, dok dva nautička sidrišta i moderna marina doprinose razvoju selektivnih oblika turizma. Povoljna kombinacija prirodno zaštićene uvale i kvalitetne ugostiteljske ponude čini Milnu privlačnom posjetiteljima koji očekuju personaliziranu uslugu i originalan lokalni doživljaj.

Središnje mjesto u gastronomiji zauzima bračka janjetina, nadaleko poznata po kvaliteti i specifičnom okusu. Janjetina s bižima, janjetina pod pekom, „*butalac*“ nadjeveni janjeći but aromatiziran mediteranskim biljem i zaliven vinom te osobito „*vitalac*“, janjeće iznutrice nabodene na tanki ražanj i omotane janjećom maramicom, jela su koja čuvaju identitet otoka i svjedoče njegovoj autentičnoj kulinarskoj baštini.

Osim mesa, važnu ulogu ima i ribarska tradicija. Brudet ili „*brujet*“, jelo koje se u Milni priprema u mnogim varijantama, smatra se jednim od najprepoznatljivijih simbola dalmatinskog ribarskog nasljeđa. Složeniji od klasične riblje juhe, brudet se sprema od više vrsta ribe te ponekog ploda mora, a tajna savršenog okusa često se prenosi unutar obitelji.

Na Braču se tradicionalno cijene i mliječni proizvodi, među kojima se ističe sušeni ovčji sir, često pohranjen u ulju kako bi ostao svjež tijekom duljeg razdoblja. Poseban specijalitet je „*procip*“ mladi sir pečen u karameliziranom šećeru, koji spaja jednostavne sastojke u iznenađujuće bogat i tradicijski desert. U gastronomsku sliku uklapa se i „*smutica*“, napitak od svježeg kozjeg mlijeka i crnog vina, poznat još od antičkih vremena kao hranjiv eliksir zdravlja, što dodatno naglašava kontinuitet tradicije na otoku.

Blagovanja u Milni često završavaju desertima koji su dio svakodnevice, ali i blagdanske tradicije: hrostule, fritule i paradizet pripremaju se u domaćinstvima i restoranima, pri čemu recepture variraju od kuće do kuće. Uz njih se često poslužuju suhe smokve, rogač, arancini i domaći prošek, čime se zaokružuje gastronomski doživljaj koji odražava spoj otočke jednostavnosti i bogate tradicije.

Važnu ulogu u održavanju autentičnosti imaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva kojih je na području općine registrirano čak 127. Oni opskrbljuju restorane maslinovim uljem, vinom, medom, povrćem, sirom, začinskim biljem i drugim domaćim proizvodima, čime se lokalna gastronomija prirodno povezuje s održivim razvojem. Brojni OPG-ovi razvijaju i agroturističke sadržaje koji doprinose diversifikaciji ponude te približavaju posjetiteljima način života i proizvodnje na otoku.

Unatoč snažnom identitetu i bogatoj gastronomskoj baštini, dio ugostiteljske ponude Milne još uvijek se oslanja na standardizirana jela brze prehrane, poput burgera i pizza, koja ne doprinose dugoročnom pozicioniranju destinacije kao autentične gastronomske cjeline. Ovaj izazov, međutim, otvara i prostor za rast. Kroz jačanje suradnje s lokalnim proizvođačima, edukaciju kuhara i konobara, kreiranje prepoznatljivih jelovnika temeljenih na lokalnim namirnicama te organizaciju tematskih gastro događanja i ruta, Milna ima potencijal postati gastronomski istaknuta i održiva destinacija koja privlači posjetitelje tijekom cijele godine.

Postoji značajan prostor za unaprjeđenje kvalitete i dosljednosti u jelovnicima, jaču suradnju s OPG-ovima, edukaciju osoblja i kreiranje sadržaja koji će privlačiti posjetitelje izvan glavne sezone. Time bi Milna mogla dodatno ojačati svoj status održive, kvalitetne i gastronomski distinktivne otočne destinacije, usklađene s trendovima održivog turizma i suvremenim očekivanjima gostiju.

3.1.3 Turističke atrakcije

Općina Milna na zapadnom Braču ističe se skladom prirodnih uvala, maritimne baštine i živog ljetnog programa koji zajedno čine prepoznatljivu i cjelogodišnje atraktivnu destinaciju. Tijekom sezone, ali i izvan nje, Milna nudi raznolike sadržaje za obiteljski odmor, aktivne goste, nautičare i ljubitelje kulture.

Prirodne atrakcije

Prostor općine Milna obilježavaju iznimne prirodne vrijednosti koje snažno oblikuju identitet destinacije. Obalni pojas, dugačak više od dvadeset pet kilometara, prepoznatljiv je po kristalno čistom moru, prirodnim uvalama i brojnim šljunčanim i kamenitim plažama u kojima se skladno isprepliću mediteranska vegetacija i tipičan otočni pejzaž. Zahvaljujući blagoj klimi i velikom broju sunčanih dana, kupališna sezona u Milni započinje već u kasnom proljeću i traje sve do sredine jeseni, što daje prostor za produženje turističke sezone i razvoj različitih oblika održivog turizma.

Najpoznatija plaža, Bijaka, smještena je u samom mjestu i karakteristična je po pjeskovitom morskom dnu, prirodnom hladu borova i dobroj pristupačnosti, što je čini privlačnom obiteljima s djecom. U neposrednoj blizini naselja nalaze se i brojne manje komercijalizirane uvale koje se odlikuju mirnijim okruženjem i izrazito čistim morem. Osibova, udaljena tek nekoliko minuta vožnje od središta Milne, primjer je uvale koja spaja tišinu, prirodnost i mogućnost sidrenja, pa je posebno privlačna nautičarima i posjetiteljima koji žele izbjeći gužve. Uvala Lučice, s prepoznatljivom formom razvedenih „krakova“, okružena je borovom šumom te ima pjeskovito dno i podmorsku spilju zanimljivu ronjocima, što je čini jednom od najatraktivnijih prirodnih lokacija u ovom dijelu otoka.

Uz poznatije uvale, područje Milne obiluje i nizom skrovitih i manje poznatih morskih kutaka poput Salbunare, Maslinove, Stipanske, Tihe, Boboške, Duboke, Koromaslinove i drugih. Ovi dijelovi obale, u velikoj mjeri očuvani i neizgrađeni, predstavljaju izniman potencijal za razvoj izvansezonskih aktivnosti poput rekreativnog ronjenja, kajakinga, pješačkih izleta i edukativnih tura u prirodi. Upravljanje ovim prirodnim atrakcijama zahtijeva pažljiv balans između zaštite okoliša i turističkog korištenja, uz poticanje održivog pristupa koji uključuje očuvanje borove šume, osiguravanje pravilnog gospodarenja morskim dobrom te usmjeravanje posjetitelja prema odgovornom korištenju prostora. Kroz kvalitetnu interpretaciju i umjereno unaprjeđenje pristupa i signalizacije, prirodne ljepote Milne mogu se dodatno valorizirati bez narušavanja njihove autentičnosti, čime se osigurava dugoročna održivost destinacije.

Kulturne i povijesne atrakcije

Kulturno-povijesna baština Milne važan je temelj identiteta destinacije i snažan element diferencijacije u odnosu na druga otočna mjesta. Tragovi ljudske prisutnosti na području današnje Milne sežu duboko u antičko razdoblje, o čemu svjedoče arheološki nalazi poput ulomaka keramike i ranokršćanskih sarkofaga u blizini izvora Studenac. Iako je razvoj suvremenog naselja započeo tek krajem 16. i početkom 17. stoljeća, povijesni slojevi koji su se stvarali tijekom vremena oblikovali su prepoznatljiv izgled mjesta smještenog u zaštićenoj uvali.

Formiranje Milne povezano je s doseljenicima iz Nerežišća koji su se organizirali oko kaštila obitelji Cerinić (Cerineo) i oko stare crkvice posvećene sv. Mariji. Tijekom 18. i 19. stoljeća Milna je doživjela snažan razvoj zahvaljujući pomorstvu i brodogradnji, što je dovelo do izgradnje luke, svjetionika, općinskih zgrada, škole i brojnih reprezentativnih kamenih kuća uz obalu. Upravo je pomorska tradicija značajno obilježila lokalni identitet - u uvali Vlaška te u predjelu Pantere djelovala su brodogradilišta gdje su se izrađivali veliki drveni brodovi, a razdoblje sredine 19. stoljeća smatra se vrhuncem brodograđevne aktivnosti u Milni. Taj segment baštine danas predstavlja vrijedan turistički potencijal za interpretaciju tradicijskih vještina, pomorskih putova i života uz more.

Posebnu vrijednost destinacije čine i susjedna naselja Ložišća te Bobovišća i Bobovišća na Moru, svako sa svojom autentičnom poviješću i arhitekturom. Ložišća su poznata po svom monumentalnom i

dekorativnom zvoniku iz 1889. godine, djelu kipara Ivana Rendića, dok Bobovišća na Moru kriju tragove ilirske i grčke prisutnosti te se razvijaju kao povijesna luka koja je služila mjestima u unutrašnjosti otoka. Ova naselja, zajedno s Milnom, tvore prostornu i povijesnu cjelinu koja obogaćuje kulturnu sliku destinacije i otvara mogućnost za tematske ture, kulturne interpretacije i turističke programe usmjerene na baštinu.

Za suvremeno upravljanje destinacijom važno je osigurati očuvanje i održivo korištenje povijesne arhitekture - od kamenih kuća i kaštila do sakralnih objekata i obalnog niza - kako bi se autentičnost mjesta sačuvala unatoč turističkom razvoju. Kvalitetnom interpretacijom, digitalnim sadržajima, vodičkim turama i uključivanjem lokalne zajednice moguće je dodatno valorizirati baštinu i ispričati priču o Milni kao mjestu duboko ukorijenjenom u tradiciju pomorstva, obrtništva i života uz more. Time se destinacija snažno pozicionira kao prostor u kojem se prirodna i kulturna baština međusobno nadopunjuju te stvaraju jedinstveni doživljaj za posjetitelje tijekom cijele godine.

Kulturna događanja

Ljeti Milna oživljava nizom manifestacija koje okupljaju lokalnu zajednicu i posjetitelje:

- **Fjera Gospe Karmelske** - središnji crkveno-pučki blagdan s misom i procesijom, uz prateći kulturno-zabavni program.
- **Milnarsko srce lita** - krovni ljetni program koncerata, izložbi, kazališnih večeri, radionica i sportskih događanja.
- **Potezanje Mrduje** - centralno događanje ljetne sezone, zasnovano na legendi o prepirci žitelja Brača i Šolte oko vlasništva otočića Mrduje. Riječ je o manifestaciji koja privlači brojne posjetitelje i promiče lokalni identitet.
- **Kalaton** - jedinstvena utrka kroz kale (uske kamene ulice) koja spaja stare i nove dijelove mjesta, s dječjim i odraslim kategorijama.

Sportsko-rekreacijske aktivnosti

Milna nudi uravnotežen izbor aktivnosti na moru i kopnu:

- Pješaćenje i trekking: mreža lokalnih staza i dionica VIA BRATTIA (≈135 km) koja povezuje 12 atraktivnih kulturno-povijesnih točaka Brača.
- SRC "Stanko Poklepović - Špaco": teniski tereni, nogomet, košarka, odbojka na pijesku i među prvima u Hrvatskoj - pickleball tereni.
- Biciklizam: umrežene otočne rute, mogućnost najma bicikala u mjestu.
- Sea kayaking (osobito u zalascima sunca), ronjenje na vapnenačkim liticama, špiljama i podmorskim lokalitetima (uklj. olupine).

Nautički turizam

Milna je jedno od najsigurnijih i najtraženijih nautičkih uporišta u srednjoj Dalmaciji:

- ACI marina Milna - cjelogodišnja, sa širokim rasponom usluga.
- Marina Kanarija - mirna pozicija u borovoj šumi, s osnovnim servisima.
- Milna Invest marina Vlačka - zaštićena uvala s brzim pristupom plaži i mjestu.

Prirodna zaklonjenost zaljeva, blizina Splitskih vrata i mreža usluga čine Milnu idealnom polaznom točkom za krstarenje Bračkim i Hvarskim kanalom.

Kultura života i rada i gastronomija

Maslinarstvo, ribarstvo i vinogradarstvo stoljećima oblikuju lokalnu kulturu. Obnovljeni maslinici i manji vinogradi, uz tradiciju marikulture u akvatoriju, stvaraju bazu za autentičnu eno-gastro ponudu. U restoranima i konobama Milne dominiraju svježa riba i plodovi mora te klasična dalmatinska jela, uz domaća maslinova ulja i vina.

3.1.4 Turističke usluge

U Općini Milna prosječna dužina boravka turista u 2024. godini iznosila je 7,77 dana. Domaći turisti boravili su prosječno 7,51 dana, dok su strani prosječno boravili 7,80 dana.

Udio stranih turista u ukupnim noćenjima u 2024. godini iznosi 89,97%, a dolascima 89,63%.

Analizom dobne i spolne strukture turista u Općini Milna za 2024. godinu dobiva se jasna slika o profilu posjetitelja ove otočne destinacije. Ukupni broj evidentiranih turista iznosi 21.612, od čega je 11.190 žena (51,78%), a 10.422 muškaraca (48,22%). U većini dobnih skupina zabilježena je blaga prevaga ženskih posjetiteljica, što je posebno izraženo u mlađoj i srednjoj životnoj dobi.

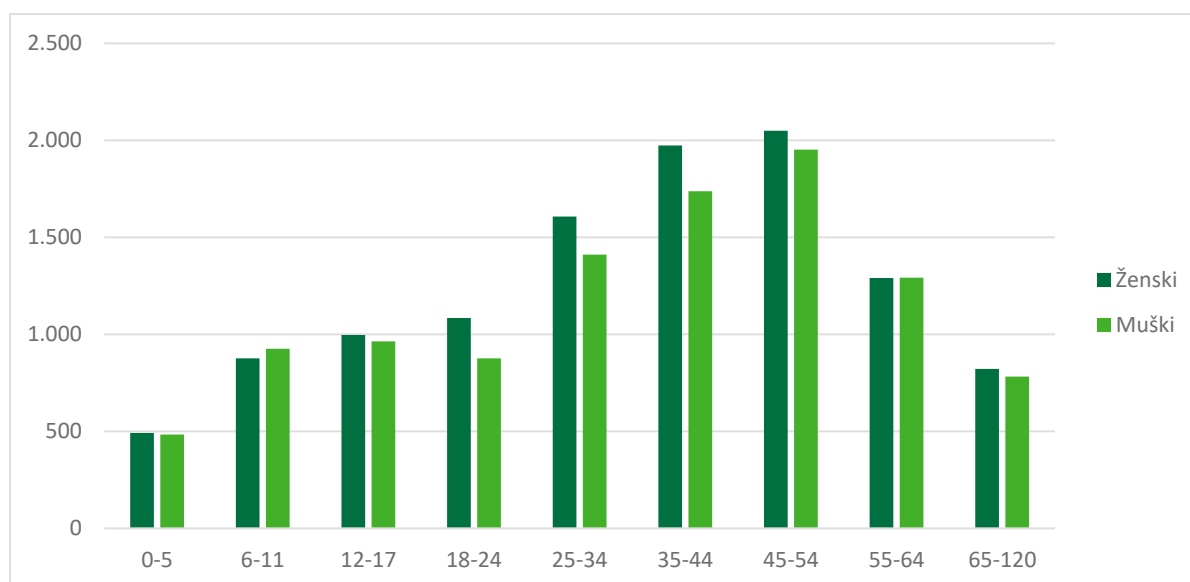
Najbrojnije dobne skupine su one između 25 i 54 godine, koje zajedno čine 49,64% svih dolazaka. U dobnoj skupini 25-34 godine boravilo je ukupno 3.018 turista (13,97%), pri čemu je 1.607 bilo žena, a 1.411 muškaraca. Skupina 35-44 godine bilježi 3.710 dolazaka ili 17,17% ukupnog udjela, s 1.973 žene i 1.737 muškaraca. Dobna skupina 45-54 godine broji 4.001 turista (18,51%), među kojima je 2.049 žena i 1.952 muškarca. Ovi podaci potvrđuju da turisti srednje dobi - osobe između 25 i 54 godine - čine većinu posjetitelja Općine Milna.

U mlađim dobnim skupinama udjeli su nešto niži, ali još uvijek značajni. Turista u dobi 18-24 godine bilo je 1.960 (9,07%), od čega 1.084 žena i 876 muškaraca, dok skupinu 12-17 godina čini 1.960 turista (isto 9,07%), s gotovo jednakim brojem žena (997) i muškaraca (963). Djeca u dobi 0-5 godina i 6-11 godina zajedno čine 2.777 dolazaka (12,86% ukupnog broja), što ukazuje na prisutnost obiteljskih posjeta s malom djecom.

U starijim dobnim kategorijama udjeli se blago smanjuju. Skupina 55-64 godine bilježi 2.583 dolaska (11,95%), gotovo podjednako raspodijeljenih između žena (1.291) i muškaraca (1.292). U skupini 65 i više godina evidentirano je 1.603 dolaska (7,42%), pri čemu je 821 žena, a 782 muškarca.

Spolna struktura turista u Općini Milna pokazuje blagu dominaciju ženskih posjetiteljica, a najzastupljeniji segment čine osobe srednje životne dobi (25-54 godine). Podaci ukazuju i na stabilan udio mladih i starijih posjetitelja, što svjedoči o raznovrsnosti turističke ponude koja privlači široki spektar gostiju.

Grafikon 2 Broj turista prema spolu i dobnoj strukturi u Općini Milna u 2024. godini

Izvor: <https://tz-milna.hr/> (15.04.2025.), obrada UHY Savjetovanje

Na temelju analize dobne i spolne strukture turista u općini Milna, vidljive su jasne razlike u profilu posjetitelja s obzirom na vrstu smještajnog objekta koji biraju. Najveći broj turista zabilježen je u kućama za odmor, koje su u 2024. godini primile ukupno 9.650 turista, što predstavlja gotovo 45% ukupnog

turističkog prometa. Slijede objekti u domaćinstvu s 7.038 turista (32,56%) te hoteli s 1.798 posjetitelja, odnosno 8,32% ukupnog udjela. Ostale vrste smještaja, uključujući kampove, apartmane, sobe za iznajmljivanje i studio apartmane, bilježe znatno manji broj gostiju i zajedno čine oko 14,49% ukupnog turističkog prometa.

Kuće za odmor najčešći su izbor posjetitelja srednje dobi. Najbrojniji su turisti u dobi od 35 do 54 godine, koji čine 33,67% gostiju u toj kategoriji. Kod žena je posebno izražen udio u dobnoj skupini 35-44 godine, dok je kod muškaraca najzastupljenija skupina 45-54 godine. Ova struktura ukazuje na preferenciju kuća za odmor među obiteljima i parovima srednjih godina koji traže privatnost, prostor i udobnost.

Objekti u domaćinstvu također bilježe visok udio posjetitelja srednje dobi, ali uz veći udio mlađih skupina. Gotovo 25% gostiju u ovoj kategoriji su djeca i adolescenti u dobi od 0 do 17 godina, što sugerira da je ovakav oblik smještaja osobito popularan među obiteljima s djecom. Najbrojnija ženska skupina u ovoj vrsti objekta je također ona od 45-54 godine, dok su kod muškaraca brojke nešto ravnomjernije raspoređene između dobničkih skupina 25-54 godine.

Hoteli, premda s ukupno manjim udjelom u broju turista, imaju karakterističan profil posjetitelja. U muškoj populaciji dominira dobna skupina od 55 do 64 godine (224 turista), dok je kod žena najveći broj zabilježen među gošćama od 55 do 64 godine (247 osoba), što ukazuje na izraženu sklonost starijih odraslih osoba, osobito žena, prema hotelskom smještaju, vjerojatno zbog većeg osjećaja sigurnosti, dostupnosti dodatnih usluga i udobnosti koje hoteli nude u usporedbi s privatnim smještajem.

Apartmani i studio apartmani zauzimaju skromniji udio u ukupnom broju posjetitelja, ali pokazuju specifične obrasce u strukturi gostiju. Kod apartmana je najveći broj turista u dobi od 35 do 54 godine, što ih svrstava uz bok kućama za odmor i objektima u domaćinstvu. Studio apartmani, iako najmanje zastupljeni po brojkama, privlače mlađu populaciju - osobito žene u dobi od 25 do 44 godine, što može ukazivati na preferencije samostalnih putnika ili mlađih parova koji traže ekonomičniji, ali funkcionalan smještaj.

Dobna struktura na razini svih objekata potvrđuje prevagu srednje dobi. Najbrojnija je skupina turista u dobi od 45 do 54 godine (18,51%), a slijede skupine 35-44 (17,17%) i 25-34 godine (13,96%). Najmanje zastupljena je skupina najmlađih (0-5 godina) s udjelom od samo 4,51%. Spolna struktura je ujednačena, s blagom većinom žena (51,78%).

Turistički profil Milne pokazuje dominaciju privatnog smještaja, s naglaskom na kuće za odmor i objekte u domaćinstvu, dok hoteli i ostali oblici imaju sekundarnu ulogu. Srednja dob i obiteljski gosti čine jezgru turističke strukture, uz prisutnost mlađe populacije u fleksibilnijim smještajnim jedinicama poput studio apartmana. Takva struktura može poslužiti kao temelj za daljnje prilagodbe turističke ponude i razvoj specifičnih proizvoda prema ciljanim skupinama.

U 2024. godini najveći broj dolazaka je zabilježen od strane turista iz europskih zemalja, ali se pozicija vodećih tržišta dodatno učvrstila u odnosu na prethodne godine. Ujedinjena Kraljevina sada još izraženije dominira s udjelom od 23,07% svih dolazaka, što predstavlja osjetan porast u odnosu na 2019. godinu kada je njihov udio iznosio 15,27%. Ovaj skok sugerira porast interesa britanskih turista za ovo dalmatinsko odredište, što može biti posljedica bolje povezanosti, marketinških aktivnosti ili pak povratka putovanja na veće razine nakon izazova u globalnom turizmu prethodnih godina.

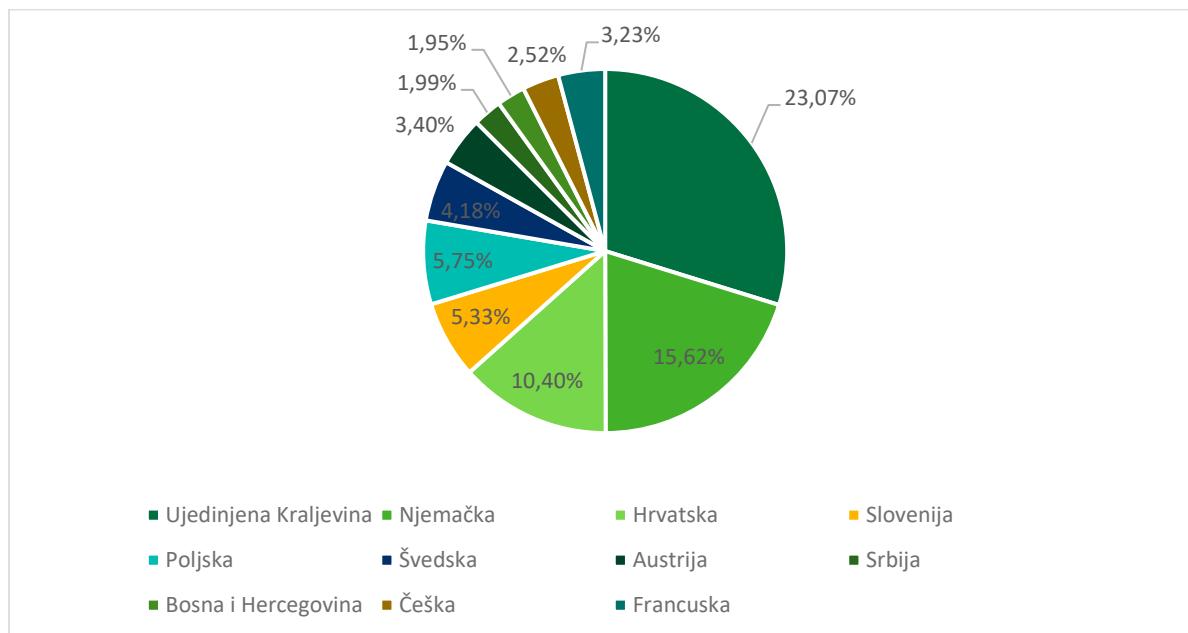
Njemačka i dalje zauzima drugo mjesto s udjelom od oko 15,62%, što predstavlja porast u odnosu na 2019., kada je ta brojka iznosila 12,52%. Hrvatski gosti također bilježe stabilan udio, nešto iznad 10%, što potvrđuje da domaći turizam ostaje pouzdana baza ukupnog turističkog prometa.

Posebno je zanimljivo istaknuti pojavu i rast nekih drugih tržišta poput Slovenije i Poljske, koje su ušle među vodeće zemlje po broju dolazaka, s udjelima između 5% i 6%. Ove brojke ukazuju na regionalno jačanje tržišta srednje Europe, a moguće i na promjene u načinu putovanja - poput češćih dolazaka cestovnim putem.

U usporedbi s 2019. godinom, ukupna slika pokazuje da je turistička potražnja u Milni u 2024. dosegla novu razinu, pri čemu se i dalje oslanja na ključna zapadnoeuropska tržišta, ali se istovremeno diversificira s većim doprinosom srednjoeuropskih zemalja. Također, karta svjetskih dolazaka potvrđuje globalnu prisutnost, ali s jasnim fokusom na europski kontinent, posebice zapad i sjever.

Milna nastavlja privlačiti lojalne goste iz tradicionalno jakih tržišta, ali i širi svoj doseg, potvrđujući se kao atraktivna destinacija u rastuće konkurentnom mediteranskom prostoru.

Grafikon 3 Dolasci turista prema prвих 11 (uključujući domaće turiste) emitivnih tržišta u %, 2024.

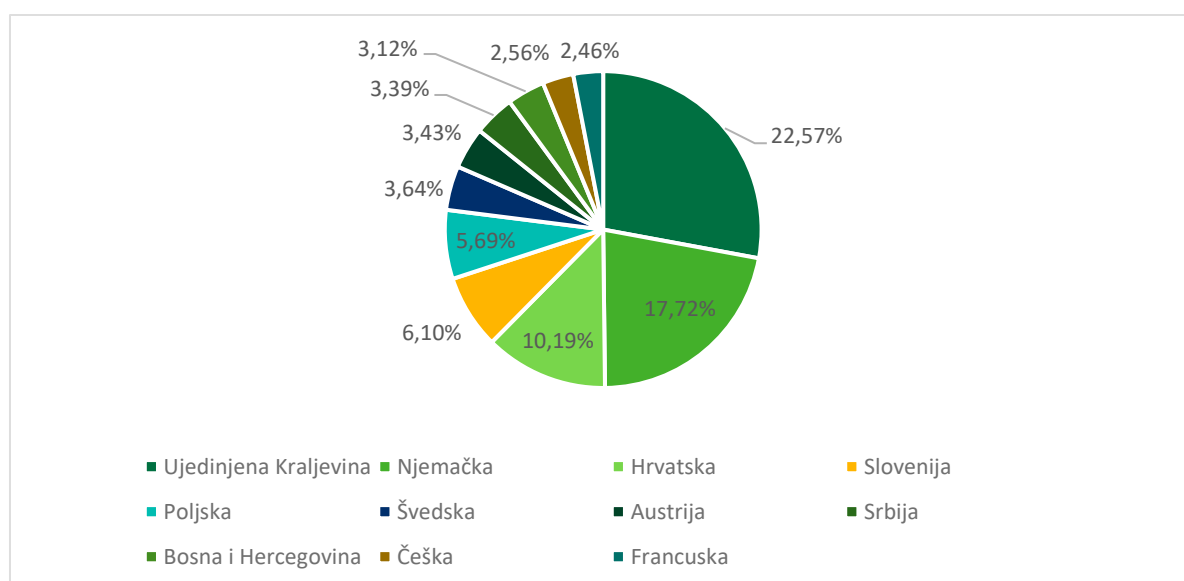

Izvor: <https://tz-milna.hr/> (22.05.2025.), obrada UHY Savjetovanje

U 2024. godini, struktura noćenja u Milni pokazuje nastavak trenda iz prethodnih godina, ali i određene pomake koji ukazuju na jačanje nekih tržišta i promjene u ponašanju turista. Prema ukupnom broju noćenja, Ujedinjena Kraljevina uvjerljivo zauzima prvo mjesto s udjelom od 22,57%, što je značajan porast u odnosu na 2019. godinu, kada je taj udio bio 13,98%. Ova promjena ukazuje na izniman porast interesa britanskih turista za boravkom u ovoj destinaciji, kao i na njihovu sklonost dužem ostanku u usporedbi s ranijim razdobljem.

Značajan udio i dalje ostvaruju domaći, hrvatski turisti, s nešto više od 10% svih noćenja, što je gotovo identično s njihovim udjelom iz 2019. godine. Ovaj podatak potvrđuje stabilnost domaće potražnje, koja i dalje ima važnu ulogu, osobito u izvansezonskim mjesecima.

Grafikon 4 Noćenja turista prema prvih 11 (uključujući domaće turiste) emitivnih tržišta u %, 2024.

Izvor: <https://tz-milna.hr/> (22.05.2025.), obrada UHY Savjetovanje

Kada se usporedi 2019. i 2024. godina, vidljivo je da je geografska rasprostranjenost noćenja ostala slična - najjača tržišta i dalje dolaze iz zapadne Europe.

Milna u 2024. bilježi pozitivan trend u ukupnom turističkom prometu, s naglaskom na dulje boravke gostiju iz vodećih tržišta. Porast noćenja iz Ujedinjene Kraljevine i stabilnost njemačkog te domaćeg tržišta predstavljaju snažan temelj za održivi razvoj turizma, a istovremeno upućuju na potrebu daljnjeg prilagođavanja ponude navikama i očekivanjima upravo tih posjetitelja.

Budući da za promatrano mikro područje ne postoje dostupni podaci o motivaciji i demografskom profilu turista, korišteni su rezultati istraživanja Tomas Hrvatska - Obilježja turističke potražnje u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Istraživanje je provedeno u razdoblju od lipnja 2022. do lipnja 2023. godine, s ciljem boljeg razumijevanja strukture turista na razini cijele Županije. Na temelju prikupljenih podataka, donesen je niz zaključaka za otok Brač:

- Prosječna dob turista na otoku Braču iznosi 37,6 godine. Najbrojniju skupinu čine gosti u dobi od 30 do 49 godina (57,3%), dok je 14% starijih od 50 godina, a 28,7% mlađih od 30 godina. U SDŽ gosti kampova u prosjeku su najstariji (48 godina), dok su gosti hostela najmlađi (32 godine). Među nacionalnostima, najstariji su češki turisti (48 godina).
- Čak 61,6% turista koji dolaze na otok Brač ima završen fakultet, što je iznad prosjeka Jadranske Hrvatske, gdje taj udio iznosi 41%. Posebno visok udio visokoobrazovanih gostiju zabilježen je izvan glavne ljetne sezone 2022. (64% prema 45% tijekom ljeta), a zatim na otoku Braču u hotelima s četiri i pet zvjezdica te među turistima iz Skandinavije, Ujedinjenog Kraljevstva, SAD-a, Švicarske i Belgije.
- Najveći broj gostiju (47,6%) na otok Brač dolazi u društvu članova obitelji, dok 39,3% dolazi samo s partnerom.
- 51% turista na otok Brač dolazi iz kućanstava s mjesečnim prihodima većim od 3.000 eura, dok je na razini Jadranske Hrvatske taj broj 65%. 8,2% ima prihode veće od 5.000 eura.
- Glavni razlog dolaska na otok Brač je odmor (98,4%), dok se neznatan dio odnosi na posao, posjet obitelji i obrazovanje.
- More i priroda su glavni motiv dolaska na otok Brač
- 16,3% turista je posjetilo otok Brač 3-6 puta, 26% njih je to bio drugi posjet, a 56,1% je posjetio otok Brač po prvi put

- Prosječna duljina boravka turista na otoku Braču je 6,1 dana

U razdoblju između 2019. i 2022./2023. godine zabilježene su određene promjene u profilu turista koji su posjećivali Splitsko-dalmatinsku županiju.

Prosječna dob turista ostala je nepromijenjena te je i u 2022./2023. godini iznosila 42 godine, kao i u 2019. Dobna struktura turista nije se značajno promijenila - zabilježen je blagi porast udjela srednje dobne skupine, koji je s 53% porastao na 58%, dok je istovremeno smanjen udio gostiju mlađih od 30 i starijih od 50 godina.

Razina obrazovanja turista također je porasla - udio onih sa završenim fakultetskim obrazovanjem povećan je s 37% u 2019. na 49% u 2022./2023. godini.

Financijska struktura posjetitelja pokazuje sve veći udio onih iz kućanstava s višim mjesečnim primanjima. Tako je udio turista iz kućanstava s prihodima iznad 3.000 eura porastao s 28% u 2017., na 49% u 2019., te na čak 73% u 2022./2023. godini.

Promjene su uočene i u načinu dolaska gdje je smanjen udio obiteljskih dolazaka, s 46% u 2019. na 38% u 2022./2023., dok je istodobno zabilježen porast dolazaka u paru. Udio turista koji su putovali samo s partnerom povećao se s 37% na 46%, čime je ovaj oblik putovanja postao najčešći.

Za veliku većinu turista, njih čak 95%, glavni razlog dolaska u Splitsko-dalmatinsku županiju bio je odmor. Poslovni razlozi zabilježeni su kod manjeg broja gostiju - 5% njih, i to prvenstveno među posjetiteljima hotela s četiri i pet zvjezdica.

U usporedbi s 2019. godinom, redoslijed četiri glavna motiva dolaska ostao je gotovo nepromijenjen - more i priroda i dalje su na vrhu, dok su „city break“ i „touring“ zamijenili mjesta po važnosti. Posebno se ističe porast interesa za gastronomiju, koja je s udjela od samo 5% u 2019. godini porasla na 22% u 2022./2023. Također, značajno je povećan i broj turista koji kao motiv dolaska navode kulturu i umjetnost - s 6% u 2019. na 16% u 2022./2023. godini.

3.2 Resursna osnova

Općina Milna na otoku Braču posjeduje vrijednu resursnu osnovu koja se prvenstveno temelji na očuvanom mediteranskom krajoliku, bogatoj pomorskoj i brodograditeljskoj baštini te izvrsnom nautičkom potencijalu. Unatoč snažnim komparativnim prednostima, resursi su djelomično integrirani u turističku ponudu, dok značajan dio kulturne i prirodne baštine ostaje nedovoljno iskorišten. To predstavlja priliku za diversifikaciju i održivi razvoj cjelogodišnje ponude, s naglaskom na kulturnom, nautičkom i outdoor turizmu.

Prirodna osnova

Prirodnu osnovu Milne oblikuje jedinstveni spoj geomorfoloških, klimatskih i ekoloških značajki koje ovaj dio otoka Brača čine posebno vrijednim i prepoznatljivim. Središnji element prostora predstavlja miran i dubok zaljev prirodno zaštićen od bure i većine dominantnih vjetrova, što je tijekom povijesti određivalo razvoj mjesta i dalje ga čini iznimno privlačnim nautičarima. Ovaj zaklonjeni akvatorij omogućuje sigurno sidrenje i plovību tijekom većeg dijela godine te predstavlja važan resurs za razvoj nautike, ali i ostalih oblika održivog turizma vezanih uz more.

Krajolik Milne obilježavaju guste borove šume, makija i tipična mediteranska vegetacija koja obrubljuje razvedenu obalu prepunu manjih uvala, rtova i prirodnih kupališta. Prirodni ambijent čini važan element identiteta destinacije, ali i temelj za razvoj ponude koja naglašava blizinu prirode, autentičnost i održiv način korištenja prostora.

Dodatnu vrijednost prirodne osnove predstavljaju područja uključena u ekološku mrežu Natura 2000, što potvrđuje visoku razinu bioraznolikosti i ekološku osjetljivost ovog prostora. U sklopu Općine Milna u mrežu su uključena morska područja oko otoka Brača te područje oko otočića Mrduje, smještenog u Splitskim

vratima. Ta su područja posebno značajna zbog bogatog podmorskog svijeta, staništa važnih zaštićenih vrsta te očuvanih morskih ekosustava.

Najznačajnije prirodne cjeline uključuju:

- **Zaljev Milna:** Prirodno zaštićen, s tri marine (ACI Milna, Kanarija, Vlaška), predstavlja glavno nautičko središte.
- **Plaže i uvale:** Uvala Osibova, Bijaka, Lučice, Salbunara, Ošišac i Vičja luka ključne su točke za kupališni turizam.
- **Ekološka mreža Natura 2000:** Morsko područje Brač (k.o. Milna) i Morsko područje Mrduja.

Kulturna baština Općine Milna

Kulturno-povijesna baština Milne obuhvaća slojevitú povijest, od prapovijesnih gradina do razvijene barokne luke. Baština je snažno povezana s pomorstvom, a obuhvaća brojne sakralne i svjetovne objekte koji imaju status zaštićenih kulturnih dobara. Unatoč njihovoj iznimnoj vrijednosti, **Interpretacijski centar maritimne povijesti** jedini je sadržaj koji sustavno obrađuje ovu bogatu baštinu, dok je tržišna spremnost ostalih lokaliteta heterogena.

U nastavku je prikazan popis kulturnih lokaliteta, ocijenjenih prema stupnju tržišne spremnosti i pristupačnosti za osobe s invaliditetom, primjenjujući kriterije definirane u uvodu (Spremno, Uglavnom spremno, Djelomično spremno, Nespremno).

Tablica 1 Kulturna baština Općine Milna

Rb	Kulturno nasljeđe	Tip atrakcije	Važnost	Tržišna spremnost	Pristupačno za osobe s invaliditetom
1.	Kulturno povijesna cjelina naselja Milna	Graditeljska baština	Nacionalna	Spremno	Da
2.	Župna crkva Gospe od Blagovijesti	Sakralna baština	Nacionalna	Spremno	Ne
3.	Crkva sv. Josipa (uvala Osibova)	Sakralna baština	Lokalna	Spremno	Ne
4.	Crkva sv. Martina (između Bobovišća i Milne)	Sakralna baština	Lokalna	Djelomično spremno	Ne
5.	Crkva sv. Ivana i Pavla (Ložišća)	Sakralna baština	Lokalna	Spremno	Ne
6.	Crkva Gospe od Stomorice (sjeverno od Ložišća)	Sakralna baština	Lokalna	Djelomično spremno	Ne
7.	Kaštel Gligo (Bobovišća)	Fortifikacijska baština	Nacionalna	Djelomično spremno	Ne
8.	Kuća Cerinić-Gligo (Bobovišća)	Fortifikacijska baština	Lokalna	Djelomično spremno	Ne
9.	Kuća Angleščina (Milna)	Fortifikacijska baština	Lokalna	Djelomično spremno	Ne
10.	Kuća Vladimira Nazora i sklop kuća (Bobovišća)	Memorijalna baština	Nacionalna	Djelomično spremno	Ne
11.	Kuća Nazor (uz put za Ložišća)	Memorijalna baština	Lokalna	Uglavnom spremno	Ne
12.	Donji pisk ili "Stara voda"	Graditeljska baština	Lokalna	Uglavnom spremno	Ne
13.	Kameni most između Ložišća i Vičje luke	Inženjerijska baština	Lokalna	Uglavnom spremno	Ne
14.	Utvrdjenje "Baterija"	Fortifikacijska baština	Lokalna	Nespremno	Ne
15.	Svjetionik Ražanj (poluotok Zaglav)	Inženjerijska baština	Lokalna	Nespremno	Ne

Izvor: Službeni dokumenti Općine Milna, obrada podataka UHY savjetovanje

Nedostatak sustavne interpretacije i loša pristupačnost većine arheoloških i fortifikacijskih lokaliteta predstavljaju značajan izazov. Iako su neki objekti u središtu naselja lako dostupni, daljnji razvoj zahtijeva ulaganje u signalizaciju, interpretaciju i fizičku dostupnost šireg spektra baštine, pogotovo uzimajući u obzir *VIA BRATTIA* rutu koja prolazi kroz općinu.

Nematerijalno kulturno nasljeđe i manifestacije

Nematerijalna baština Milne usko je vezana uz maritimnu tradiciju i klasičan mediteranski način života. Milna tijekom godine nudi raznovrsne kulturne i zabavne događaje koji obogaćuju turističku ponudu i potiču zajedništvo lokalne zajednice. Osim "Potezanja Mrduje", tu su i manifestacije poput "Dani kampanela", koje uključuju glazbene nastupe i radionice, te program "Jesen-zima kulture", koji obuhvaća književne večeri, likovne radionice i izložbe, čime se kulturni život mjesta održava i izvan glavne turističke sezone.

- **Tradicija i kultura rada:** Značajni segmenti uključuju ribarstvo (iako danas u manjoj mjeri), vinogradarstvo i maslinarstvo. Na području LAG-a Brač postoje i marikulturne lokacije, što govori o aktivnoj vezi s morem.
- **Memorijalni značaj:** Milna je mjesto bogate pomorske povijesti i tradicije brodogradnje, te kuća pjesnika Vladimira Nazora smještena u Bobovišću na Moru.
- **Manifestacije:** Ljetni program "Milnarsko srce lita" služi kao glavna platforma za prezentaciju lokalne kulture. Manifestacije su dobro prihvaćene, što potvrđuje podatak da 74,4% stanovnika smatra da kulturna i zabavna događanja uglavnom ili uvelike doprinose kvaliteti života. Posebno su istaknute manifestacije koje su proizašle iz lokalnog identiteta:

Tablica 2 Manifestacije u Milni

Manifestacija	Tip atrakcije	Važnost	Tržišna spremnost	Pristupačno za osobe s invaliditetom
Fjera Gospe Karmelske	Vjersko-kulturna manifestacija	Lokalna	Spremno	Da
Fjera Vele Gospe	Vjersko-kulturna manifestacija	Lokalna	Spremno	Da
Mrduja Fest i potezanje Mrduje	Tradicijsko-zabavna manifestacija	Nacionalna	Spremno	Ne
Kalaton (ulična utrka)	Sportska manifestacija	Međunarodna	Spremno	Ne

Izvor: Službeni dokumenti Općine Milna, obrada podataka UHY savjetovanje

Strateško povezivanje ovih valoriziranih resursa s onima koji to tek trebaju postati, osobito arheoloških i fortifikacijskih lokaliteta, temelj je za kreiranje cjelogodišnjeg, doživljajnog turističkog proizvoda. Ključ budućeg razvoja leži u zaštiti pomorske baštine i prirodnog krajolika, čime se osigurava očuvanje autentičnog otočnog identiteta Milne i jača njezina pozicija na nautičkom, kulturnom i outdoor tržištu.

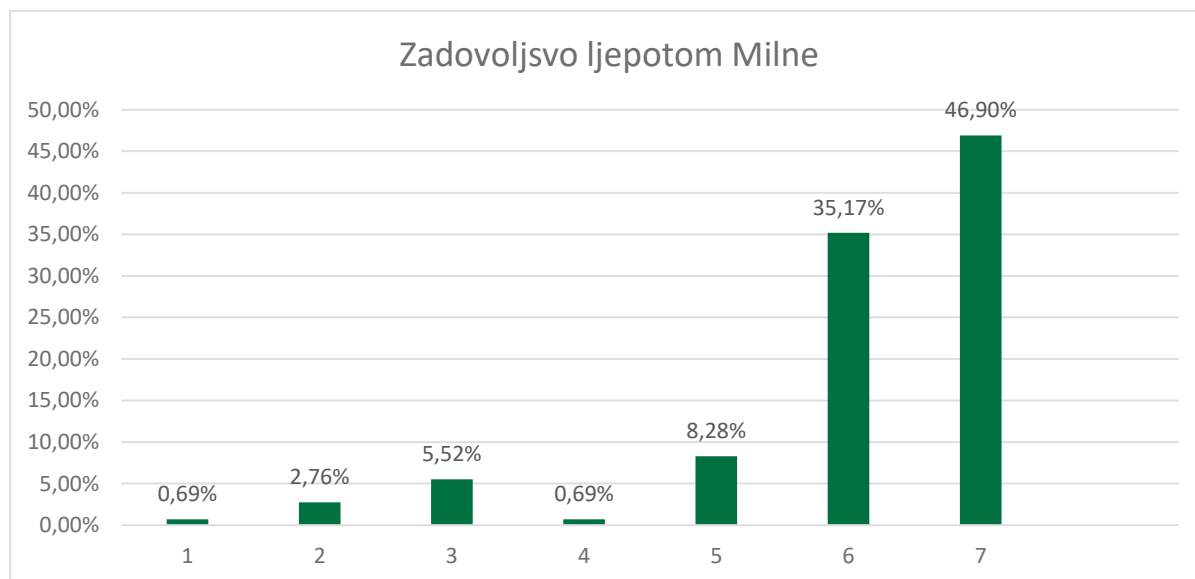
3.3 Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom i uređenošću mjesta

U ovom dijelu analizirano je zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja određenim elementima ponude destinacije - prirodnim ljepotama, uređenosti mjesta te uređenosti glavnih atrakcija. Ovi elementi snažno oblikuju ukupno iskustvo boravka u destinaciji i predstavljaju ključne sastavnice doživljaja kvalitete

turističkog proizvoda. Ispitanici su ocjenjivali zadovoljstvo na ljestvici od 1 (u potpunosti nezadovoljan/na) do 7 (u potpunosti zadovoljan/na).

Rezultati pokazuju da posjetitelji Milne ljepotu mjesta u najvećoj mjeri ocjenjuju pozitivno - 82,1 % ispitanika dalo je najviše ocjene (6 i 7), dok je dodatnih 8,3 % zadovoljstvo izrazilo ocjenom 5. Srednje vrijednosti (3 i 4) dalo je 6,2 % ispitanika, a svega 3,5 % bilo je nezadovoljno (ocjene 1 i 2). Prema skupinama posjetitelja, najviše zadovoljstva iskazali su jednodnevni posjetitelji (90,9 %), zatim turisti u komercijalnim smještajnim objektima (84,6 %), dok je kod turista u nekomercijalnom smještaju udio najviših ocjena bio nešto niži (76,4 %).

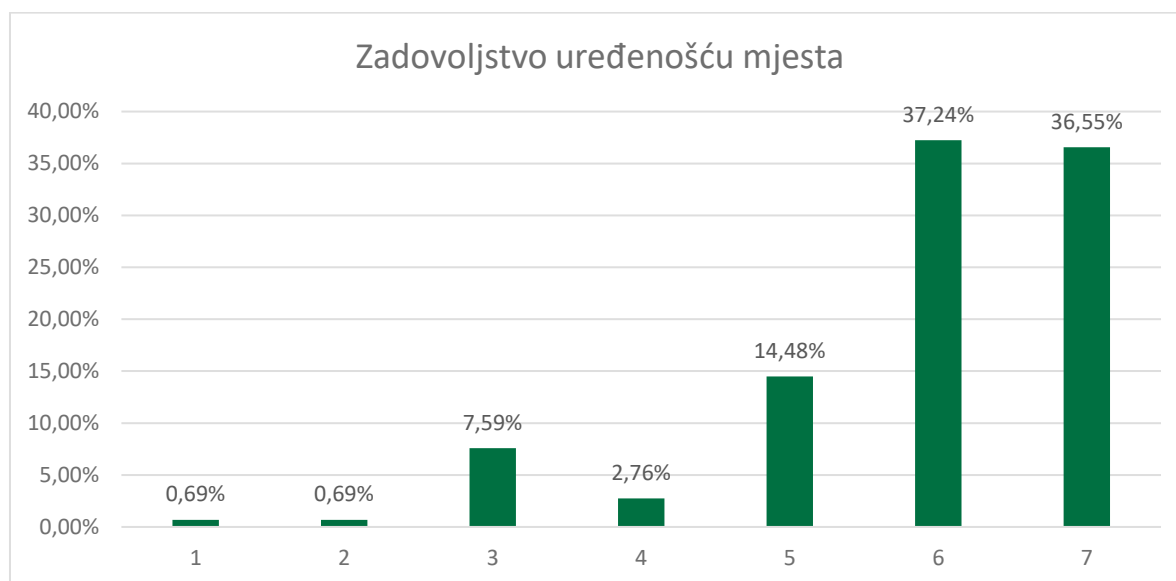
Grafikon 5 Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja na ljestvici od 1 do 7 (1 = 'U potpunosti nezadovoljan/na' do 7 = 'U potpunosti zadovoljan/na', pri čemu je 3 = 'Niti zadovoljan/na niti nezadovoljan/na') ljepotom Milne, udio odgovora ispitanika %

Izvor: Istraživanje zadovoljstva cjelokupnim boravkom u destinaciji turista i jednodnevnih posjetitelja, obrada UHY savjetovanje

Rezultati pokazuju da posjetitelji Milne uređenošću mjesta izražavaju visoku razinu zadovoljstva - 73,8 % ispitanika dalo je najviše ocjene (6 i 7), dok je dodatnih 14,5 % zadovoljstvo izrazilo ocjenom 5. Srednje vrijednosti (3 i 4) dalo je 10,3 % ispitanika, a svega 1,4 % bilo je nezadovoljno (ocjene 1 i 2). Prema skupinama posjetitelja, najviše zadovoljstva iskazali su jednodnevni posjetitelji (90,9 %), zatim turisti u komercijalnim smještajnim objektima (75,6 %), dok je kod turista u nekomercijalnim smještajnim objektima udio najviših ocjena bio niži u odnosu na druge dvije skupine (67,3 %).

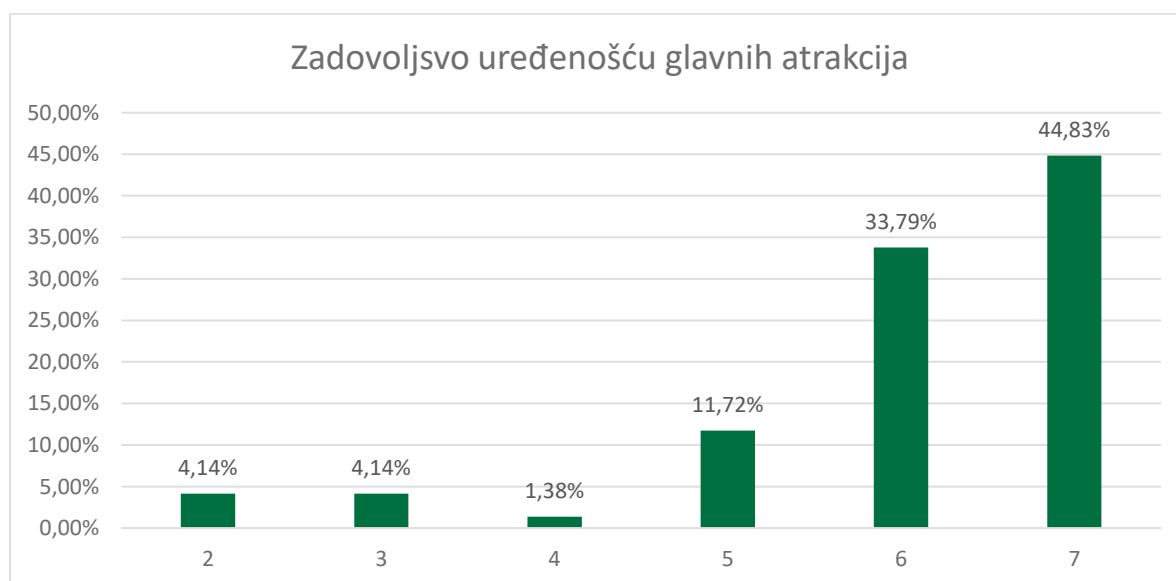
Grafikon 6 Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja na ljestvici od 1 do 7 (1 = 'U potpunosti nezadovoljan/na' do 7 = 'U potpunosti zadovoljan/na', pri čemu je 3 = 'Niti zadovoljan/na niti nezadovoljan/na') uređenošću Milne, udio odgovora ispitanika %

Izvor: Istraživanje zadovoljstva cjelokupnim boravkom u destinaciji turista i jednodnevnih posjetitelja, obrada UHY savjetovanje

Rezultati pokazuju da su posjetitelji Milne u najvećoj mjeri zadovoljni uređenjem glavnih atrakcija - 78,6 % ispitanika dalo je najviše ocjene (6 i 7), dok je dodatnih 11,7 % zadovoljstvo izrazilo ocjenom 5. Srednje vrijednosti (3 i 4) dalo je 5,5 % ispitanika, a 4,1 % izrazilo je nezadovoljstvo (ocjena 2). Najniža ocjena (1) nije zabilježena. Prema skupinama posjetitelja, zadovoljstvo je podjednako izraženo: turisti u komercijalnim smještajnim objektima (78,2 %), turisti u nekomercijalnim smještajnim objektima (78,2 %) te jednodnevni posjetitelji (81,8 %).

Grafikon 7 Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja na ljestvici od 1 do 7 (1 = 'U potpunosti nezadovoljan/na' do 7 = 'U potpunosti zadovoljan/na', pri čemu je 3 = 'Niti zadovoljan/na niti nezadovoljan/na') uređenošću glavnih atrakcija, udio odgovora ispitanika %

Izvor: Istraživanje zadovoljstva cjelokupnim boravkom u destinaciji turista i jednodnevnih posjetitelja, obrada UHY savjetovanje

Općenito gledano, posjetitelji Milne iskazuju vrlo visoku razinu zadovoljstva ljepotom i uređenošću mjesta. Najviše zadovoljstva bilježi se kod ocjenjivanja ljepote mjesta, gdje je udio najviših ocjena najveći, dok su nešto niže, ali i dalje izrazito pozitivne ocjene, zabilježene za uređenost mjesta i glavnih atrakcija. Najmanje zadovoljstva prisutno je kod ocjene uređenosti mjesta, osobito među turistima u nekomercijalnim smještajnim objektima, dok su jednodnevni posjetitelji dosljedno iskazali najviše stupnjeve zadovoljstva u svim promatranim kategorijama.

3.4 Javna turistička infrastruktura

Na području Općine Milna razvijena je raznolika javna turistička infrastruktura, koja u skladu s Pravilnikom o javnoj turističkoj infrastrukturi (NN 136/21), obuhvaća niz sadržaja u javnom vlasništvu koji su tijekom cijele godine dostupni svim posjetiteljima pod jednakim uvjetima, u skladu s njihovom namjenom i prirodom. Prostor Milne, zajedno s naseljima Bobovišća, Bobovišća na Moru i Ložišća, obiluje prirodnim, kulturnim i tehničkim dobrima od osobitog značenja za turistički razvoj.

Primarna turistička infrastruktura Općine Milna temelji se na zaštićenim krajolicima i kulturnoj baštini, ali i na aktivnom odmoru i pomorskoj tradiciji. Obalni prostor i njegova neposredna pozadina bogati su kulturno-povijesnim lokalitetima, kao što su Kaštel Gligo i Kaštil Anglišćina, utvrde s obrambenom i strateškom funkcijom iz 16. i 17. stoljeća. Posebnu vrijednost ima memorijalna kuća pjesnika Vladimira Nazora u Bobovišćima na Moru, s očuvanim interijerom, originalnim rukopisima i pripadajućim spomenikom, koja čini jezgru interpretacije književne baštine ovog kraja.

Općina Milna posjeduje i niz arhitektonskih ostvarenja s obilježjima baroknog i kasnobaroknog klasicizma, poput reprezentativne kuće Cerinić-Gligo, zgrade župnog dvora i prve škole u Ložišćima te Blatačke kuće u Milni, koja svjedoči o trgovačko-pomorskoj povezanosti sa svećenicima iz Pustinja Blaca. Urbanistički vrijedna zona Milne obuhvaća i javne prostore poput Polace s bistom milnarskog filantropa Ivana Bonačića-Sarga, dok prostornu memoriju mjesta dodatno osnažuju elementi poput izvora Studenac i niza crkvi i sakralnih točaka, raspoređenih po priobalju i unutrašnjosti.

Važan dio primarne infrastrukture čini i segment aktivnog turizma, koji se u Milni temelji na očuvanom prirodnom krajoliku i postojećoj mreži uređenih biciklističkih i pješačkih staza. Ukupno desetak staza različitih duljina i zahtjevnosti povezuju Milnu s okolnim naseljima (Ložišća, Bobovišća, Bobovišća na Moru), ali i s atraktivnim prirodnim lokalitetima poput uvale Osibova, uvale Lučice i svjetionika Ražanj. Staze vode kroz maslinike, vinograde i borove šume, često prateći stare kamene puteve i pružajući panoramske vidike na srednjodalmatinske otoke. Pristupačne su tijekom cijele godine te omogućuju aktivno upoznavanje prirodnog i kulturnog krajolika.

Uz kopnene sadržaje, razvijen je i segment morskog aktivnog odmora, koji uključuje mogućnosti za kajakarenje, jedrenje, SUP, ronjenje, sportski ribolov i pješačenje. Kilometri pješačkih staza duž cijele općine Milna pogodni su za goste željne aktivnog odmora, a via Brattia najpoznatija je turističko-planinarska staza koja prolazi kroz čitavu općinu. Ukupne površine od oko 135 km staza povezuje 12 najatraktivnijih kulturno-povijesnih otočkih lokacija na kojima će se sakupljati planinarskih pečati.

Dostupni su i organizirani izleti, najam opreme te škole aktivnosti, osobito tijekom ljetne sezone, ali i u predsezoni i posezoni. Zahvaljujući ugodnoj klimi i prirodno zaštićenim uvalama, aktivnosti na moru moguće su od proljeća do kasne jeseni. Ovakva infrastruktura doprinosi jačanju atraktivnosti destinacije među posjetiteljima orijentiranim na aktivan, održiv i iskustveni turizam.

Na području Bobovišća i Ložišća nalaze se i brojni tehnički objekti koji svjedoče o naprednoj infrastrukturi 19. stoljeća, kao što su Donji Pisk - sustav sabiranja vode i pojenja stoke, te Kameni most poznat kao „Most Franje Josipa“, primjer austrougarske inženjerske baštine. U uvali Vlaška nalazi se i špilja koja je služila kao zaklon ribarima i trgovcima u 18. stoljeću, dok svjetionik Ražanj iz 1874. godine, s karakterističnom osmerokutnom kulom, i danas nadzire prilaz Milni s mora.

Sakralna baština čini važan dio primarne infrastrukture. Na području općine nalaze se brojne crkve, od župne crkve Gospe od Blagovijesti u Milni, do crkve sv. Martina i crkve sv. Jurja u Bobovišćima te sv. Ivana

Krstitelja u Osibovoj. Posebnu pažnju zaslužuje zvonik crkve svetog Ivana i Pavla u Ložišćima, jedno od najpoznatijih djela kipara Ivana Rendića, koji svojim skladom i vertikalnom linijom dominira krajolikom.

Uz primarnu, na području Općine Milna prisutna je i sekundarna javna turistička infrastruktura koja uključuje niz manjih, ali značajnih objekata: školske zgrade iz 19. i početka 20. stoljeća, pristupne staze, obalne zidove, fontane, makadamske putove i punktove za opskrbu. Ovi elementi, iako nisu izravno osmišljeni za turizam, danas služe kao pomoćna infrastruktura koja omogućuje bolju dostupnost kulturnih točaka i pridonosi funkcionalnosti prostora.

3.5 Komunalna infrastruktura

3.5.1 Energetska infrastruktura

Elektroopskrbeni sustav Općine Milna ima jednostavnu strukturu. Kroz općinu prolazi dalekovod DV 35 kV, koji dolazi iz smjera trafostanice TS 110/35 kV "Nerežišća" u Općini Nerežišća. Ovaj dalekovod napaja trafostanicu TS 35/10 kV smještenu u blizini naselja Milna.

Tablica 3 Potrošnja električne energije u Općini Milna po mjesecima u razdoblju od 2019. do 2024. godine

Mjesec	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Siječanj	729.643	739.810	1.097.324	668.374	786.843	803.687
Veljača	731.180	701.096	474.941	808.430	650.436	836.380
Ožujak	683.839	776.418	965.708	805.080	856.022	783.642
Travanj	999.868	724.481	773.091	800.957	797.548	725.995
Svibanj	1.049.381	687.465	626.707	933.831	753.375	899.573
Lipanj	1.303.337	867.113	882.081	1.219.028	1.140.188	1.201.553
Srpanj	1.621.637	1.220.935	1.368.937	1.444.036	1.579.539	1.654.079
Kolovoz	1.809.376	1.519.299	2.243.777	1.622.460	1.722.916	2.138.650
Rujan	1.703.041	997.796	1.100.293	971.973	1.016.304	1.143.616
Listopad	921.876	722.662	754.245	581.143	536.376	663.391
Studeni	668.029	678.196	618.275	629.773	644.288	580.386
Prosinac	707.669	738.185	641.323	740.079	682.635	687.734
Ukupno	12.928.876	10.373.456	11.546.702	11.225.164	11.166.470	12.118.686

Izvor: Hrvatska elektroprivreda

Tablica 4 Udio ljetnih mjeseci u ukupnoj potrošnji električne energije

Godina	Lipanj %	Srpanj %	Kolovoz %	Rujan %	Ukupno ljeto
2019.	10,08%	12,54%	13,99%	13,17%	49,79%
2020.	8,36%	11,77%	14,65%	9,62%	44,39%
2021.	7,64%	11,86%	19,43%	9,53%	48,46%
2022.	10,86%	12,86%	14,45%	8,66%	46,84%
2023.	10,21%	14,15%	15,43%	9,10%	48,89%
2024.	9,91%	13,65%	17,65%	9,44%	50,65%

Izvor: Hrvatska elektroprivreda

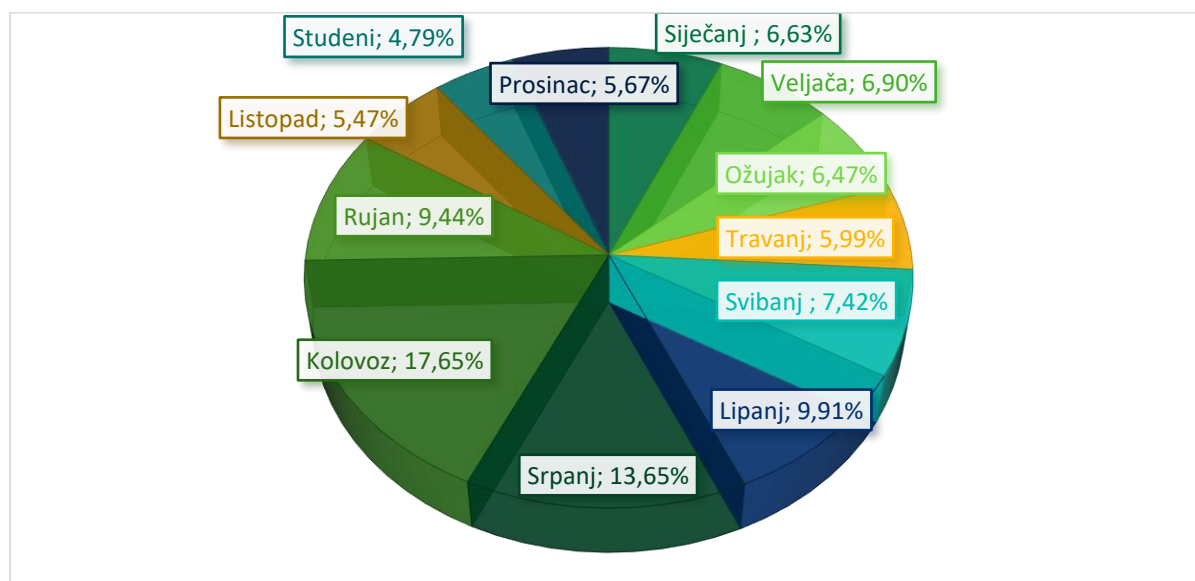
Analiza ukupne godišnje potrošnje električne energije u tijekom promatranog šestogodišnjeg razdoblja (2019. - 2024.) ukazuje na fluktuacije unutar raspona od 10.373.456 kWh do 12.928.876 kWh. Nakon evidentnog pada potrošnje u 2020. godini, zabilježen je postupni oporavak u 2021. i 2022. godini. Unatoč blagom smanjenju u 2023. godini u odnosu na prethodnu, 2024. godina donosi ponovni rast ukupne potrošnje na 12.118.686 kWh, čime se razina približava rekordnoj potrošnji zabilježenoj 2019. godine.

Detaljnija analiza potrošnje po mjesecima otkriva relativnu stabilnost tijekom zimskog perioda, uz izražene sezonske vrhunce tijekom ljetnih mjeseci. Ukupno zbroj zimskih mjeseci (siječanj, veljača, ožujak,) u ukupnoj godišnjoj potrošnji varirao je od 16% do 21%. Proljetni i jesenski mjeseci također su karakterizirani umjerenom i relativno konzistentnom potrošnjom, s laganim porastom u odnosu na zimske mjesece. Najniže vrijednosti tokom jeseni zabilježene su u listopadu 2023. (4,80%) i studenom 2019. (5,17%).

S druge strane, ljetni mjeseci (lipanj, srpanj, kolovoz i rujan) predstavljaju ključni period potrošnje električne energije. Lipanj je konstantno ostvarivao udio između 7,64% i 10,86%, s privremenim padom u 2020. i 2021. godini. Međutim, u 2022. i 2023. godini njegov se doprinos stabilizirao na višim razinama, blizu 10%. Srpanj se etablirao kao jedan od najvažnijih mjeseci, bilježeći kontinuirani rast udjela s 11,77% na 14,15%. Kolovoz je dosljedno zauzimao najveći pojedinačni udio među ljetnim mjesecima, s rasponom od 13,99% do 19,43%, pri čemu su 2021. i 2024. godina zabilježile iznadprosječan intenzitet potrošnje, a 2021. godina rekordni kolovoški udio. Rujan, iako s nešto manjim udjelom kontinuirano je doprinosio ukupnoj godišnjoj potrošnji s udjelima između 8,66% i 13,17%, uz relativno stabilan trend kroz cijelo promatrano razdoblje.

Analiza kumulativnog udjela potrošnje električne energije u ljetnim mjesecima pokazuje da se tijekom promatranog petogodišnjeg razdoblja udio ta četiri mjeseca kretao između 44,39% i 50,65% ukupne godišnje potrošnje. U 2024. godini potrošnja u ljetnim mjesecima prvi put je premašila polovicu ukupne godišnje potrošnje na razini Općine.

Grafikon 8 Mjesečni udjeli u ukupnoj potrošnji električne energije u Općini Milna za 2024. godinu

Izvor: Hrvatska elektroprivreda

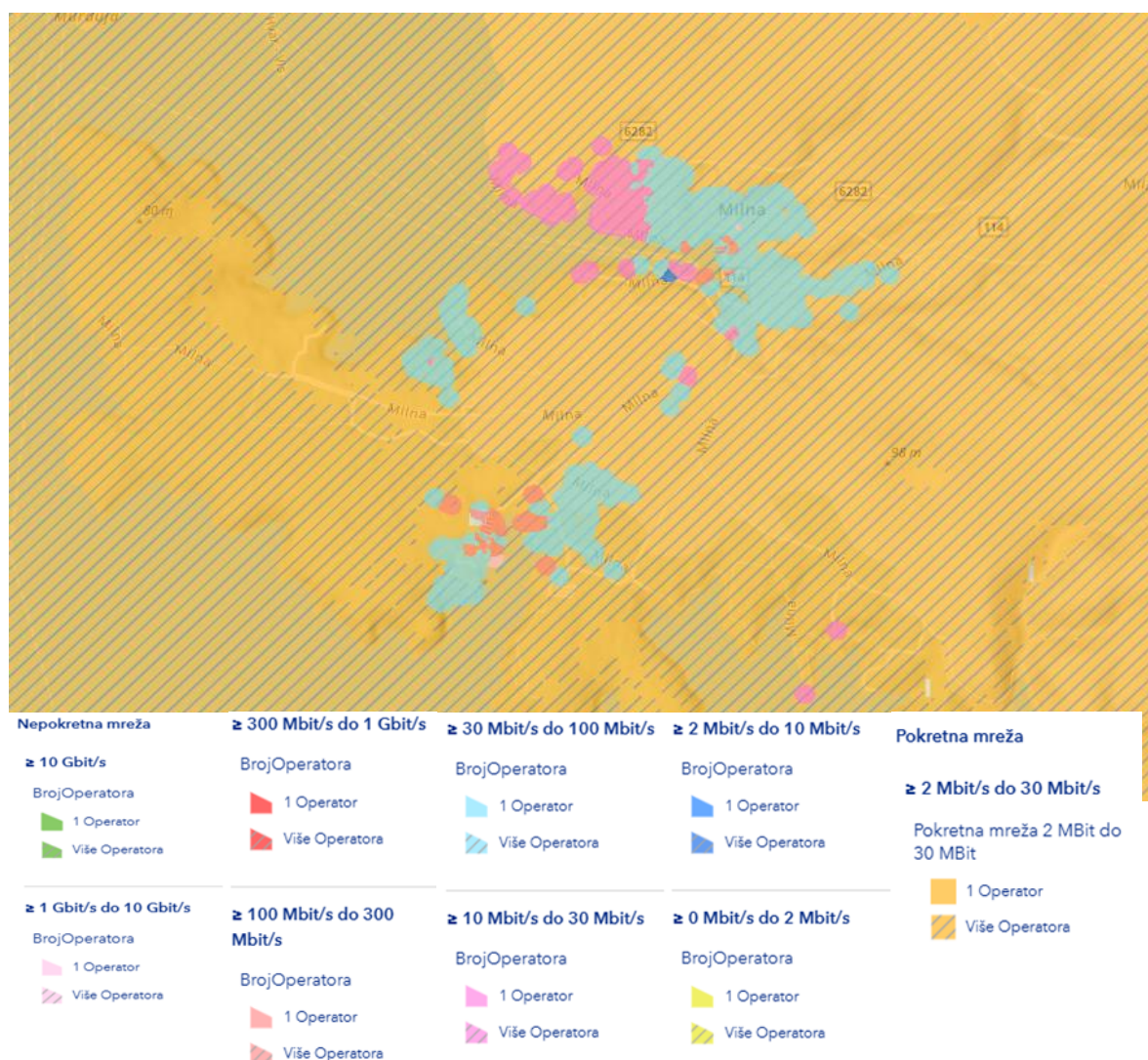
Tijekom prvog tromjesečja i travnja u 2024. godini, potrošnja električne energije u Općini bila je stabilna i umjerena, s kumulativnim udjelom oko 25% godišnje potrošnje. S dolaskom svibnja započinje postupni porast potrošnje koji u lipnju prelazi 9,9%, označavajući ulazak u glavno turističko razdoblje.

Ljetni mjeseci - lipanj, srpanj, kolovoz i rujan - bilježe nagli rast, s osobito izraženim skokom u srpnju (13,65%) i rekordnim kolovozom (17,65%). Ukupno, u 2024. godini lje to je činilo 50,65% godišnje potrošnje, što je prvi put da je taj udio premašio polovicu ukupne potrošnje.

3.5.2 Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost interneta

Razvoj širokopojasnih usluga od iznimnog je značaja za gospodarski razvoj općine Milna. Najnovije širokopojasne potrebe (obrazovanje putem interneta, rad od kuće, televizija visoke kakvoće, društveno umrežavanje i drugo) zahtijevaju odgovarajuće prijenosne kapacitete više od 20 Mbit/s koje je moguće ostvariti uz pomoć pristupne infrastrukture i bežičnih tehnologije nove generacije. U općini Milna dostupnost širokopojasnog pristupa varira ovisno o lokaciji. Većina naselja unutar općine Milna, osobito središnji dio i gusto naseljena područja, ima dobru pokrivenost fiksnim širokopojasnim pristupom. U tim dijelovima dostupne su brzine od 100 Mbit/s do 1 Gbit/s, a u značajnom broju slučajeva pristup pružaju više operatera, što omogućuje izbor korisnicima i veću konkurenciju. Osim toga, u pojedinim zonama dostupne su i još veće brzine, od 1 Gbit/s do 10 Gbit/s, također uz prisutnost više pružatelja usluga. Time su zadovoljeni uvjeti za kvalitetnu i brzu internetsku povezanost, osobito u administrativnom i urbanom središtu općine. Rubni dijelovi općine i manje naseljena područja imaju nešto nižu razinu pokrivenosti. U tim dijelovima fiksni pristup internetu je dostupan, ali uglavnom s manjim brzinama (od 30 Mbit/s do 100 Mbit/s, ili niže), te najčešće uz prisutnost samo jednog operatera. Neka područja, osobito na krajnjim zapadnim i južnim obodima, nemaju fiksnu mrežu, već ovise o pokretnoj mreži brzine između 2 Mbit/s i 30 Mbit/s. Stanje u općini Milna pokazuje da je jezgra općine vrlo dobro infrastrukturno opremljena za širokopojasni pristup, dok su periferna područja djelomično pokrivena, s osloncem na mobilne mreže i niže brzine.

Slika 1 Dostupnost širokopojasnog pristupa

Izvor: Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (HAKOM)

U općini Milna, postotak kućanstava s ugovorenim nepokretnim širokopojasnim pristupom iznosi između 45 % i 55 %. To znači da manje od polovice do nešto više od polovice kućanstava ima aktivan ugovor za fiksni pristup internetu.

Iako je širokopojasna infrastruktura u velikoj mjeri tehnički dostupna, podaci ukazuju na to da značajan broj kućanstava još uvijek nije formalno ugovorilo uslugu fiksnog interneta, što može ukazivati na ograničenu potražnju, prepreke pristupu ili drugačije navike korištenja interneta (npr. oslanjanje na mobilne mreže).

Slika 2 Postotak kućanstava s ugovorenim nepokretnim širokopojasnim pristupom

Izvor: <http://www.hakom.hr/> (29.04.2025.), obrada UHY Savjetovanje

3.5.3 Vodoopskrba i odvodnja

3.5.3.1 Vodoopskrba

Isporučitelj vodnih usluga na području Milne je Vodovod Brač d.o.o. U sljedećoj tablici nalaze se podaci o potrošnji vode po mjesecima za razdoblje od 2019. do 2024. godine. Prema analizi podataka o potrošnji vode u Milni u razdoblju od 2019. do 2024., uočen je značajan porast potrošnje tijekom ljetnih mjeseci, te kontinuirani rast ukupne godišnje potrošnje, posebno izražen u recentnim godinama.

Tablica 5 Potrošnja vode u Općini Milna u razdoblju od 2019. do 2024. godine po mjesecima

Mjesec	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Siječanj	4.021	5.956	4.316	4.320	5.416	5.602
Veljača	4.471	5.572	4.983	4.841	5.777	6.224
Ožujak	5.037	6.070	5.813	5.472	5.579	5.876
Travanj	8.382	10.660	8.877	10.502	7.765	8.851
Svibanj	11.258	11.403	9.845	15.578	13.575	20.540
Lipanj	23.549	16.293	25.396	29.661	22.176	26.637
Srpanj	38.516	30.522	35.839	37.902	35.297	39.351
Kolovoz	42.191	39.819	43.331	42.907	42.976	48.367
Rujan	28.507	25.603	29.697	28.758	29.164	29.164

Mjesec	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Listopad	16.282	8.738	12.347	15.261	14.995	14.730
Studeni	8.242	6.331	6.111	10.232	8.337	9.940
Prosinac	6.136	5.777	4.818	4.744	5.078	6.504
Ukupno:	196.592	172.744	191.373	210.178	196.135	221.786

Izvor: Vodovod Brač d.o.o.

Tablica 6 Udio ljetnih mjeseci u ukupnoj potrošnji vode

Godina	Lipanj %	Srpanj %	Kolovoz %	Rujan %	Ukupno ljeto
2019.	11,98%	19,59%	21,46%	14,50%	67,53%
2020.	9,43%	17,67%	23,05%	14,82%	64,97%
2021.	13,27%	18,73%	22,64%	15,52%	70,16%
2022.	14,11%	18,03%	20,41%	13,68%	66,24%
2023.	11,31%	18,00%	21,91%	14,87%	66,08%
2024.	12,01%	17,74%	21,81%	13,15%	64,71%

Izvor: Vodovod Brač d.o.o.

Ukupna godišnja potrošnja vode u Milni bilježi uzlazni trend u promatranom razdoblju. Godina 2020. predstavlja iznimku, s najnižom zabilježenom potrošnjom od 172.744 m³, što se može pripisati značajnom utjecaju pandemije COVID-19. Nakon tog perioda, zabilježen je kontinuirani rast potrošnje.

Kroz promatrano šestogodišnje razdoblje zimski mjeseci, siječanj, veljača, ožujak i prosinac, konzistentno bilježe najniže godišnje razine potrošnje. Ukupna potrošnja u zimskim mjesecima s kreće od 9% do 14% ukupne godišnje potrošnje.

Postupan rast potrošnje počinje u proljetnim mjesecima, travnju i svibnju. Zanimljiva je usporedimo li primjerice travanj 2019. s 8.382 m³ i 2024. s 8.851 m³, primjećuje se blagi rast, dok je svibanj u istom razdoblju gotovo udvostručio potrošnju - sa 11.258 m³ u 2019. na čak 20.540 m³ u 2024.

Dominantan udio u godišnjoj potrošnji vode u Općini ostvaruje se tijekom ljetnih mjeseci, obuhvaćajući lipanj, srpanj, kolovoz i rujana. Ukupna potrošnja u ovom periodu čini između 65% i 70% ukupne godišnje potrošnje, s najvišim zabilježenim udjelom od 70,16% u 2021. godini. Iako se s vremenom bilježi blagi pad ovog udjela - primjerice, na 64,71% u 2024. godini. U 2024. godini, potrošnja u kolovozu dosegla je 48.367 m³, što predstavlja najvišu pojedinačnu mjesečnu vrijednost zabilježenu tijekom cijelog analiziranog razdoblja. Srpanj kontinuirano zauzima poziciju drugog najintenzivnijeg mjeseca, dok lipanj i rujana osiguravaju stabilan doprinos sezonskom vrhuncu. Međutim, njihov relativni udio unutar ukupne potrošnje varira, pri čemu lipanj pokazuje značajniju fluktuaciju - od 9,43% u 2020. do 14,11% u 2022. godini. U jesenskim mjesecima potrošnja opada, ali i dalje ostaje osjetno viša u odnosu na početak godine i prosinac.

Analiza apsolutnih vrijednosti ukazuje na to da je kumulativna potrošnja tijekom ljetnih mjeseci bila najviša u 2024. godini, iznosivši 143.519 m³, dok je najniža zabilježena 2020. godine (112.237 m³).

Tablica 7 Potrošnja vode i stanje vodovodnih priključaka po mjesecima u 2024. godini

Mjesec	Ukupna potrošnja m ³	Ukupan broj priključaka	Broj priključaka bez potrošnje
Siječanj	5.602	3.660	727
Veljača	6.224	3.660	691
Ožujak	5.876	3.660	1.135
Travanj	8.851	3.660	1.116
Svibanj	20.540	3.660	954
Lipanj	26.637	3.660	809
Srpanj	39.351	3.660	596

Mjesec	Ukupna potrošnja m ³	Ukupan broj priključaka	Broj priključaka bez potrošnje
Kolovoz	48.367	3.660	486
Rujan	29.164	3.660	642
Listopad	14.730	3.660	905
Studen	9.940	3.660	1.070
Prosinac	6.504	3.660	1.243
Ukupno	221.786	/	/

Izvor: Vodovod Brač d.o.o.

Prema analizi prosječne potrošnje vode po aktivnom tijekom zimskih mjeseci zabilježene su niže vrijednosti, s minimumom u siječnju (1,91 m³) i blagim porastom u veljači (2,10 m³). Proljeće donosi postupni rast, s 2,33 m³ u ožujku i 3,48 m³ u travnju. Značajan porast bilježi se u svibnju (7,59 m³), a tijekom lipnja i srpnja prosječna potrošnja prelazi 10 m³, kulminirajući u kolovozu s 15,45 m³ po priključku. Rujan zadržava visoku prosječnu potrošnju od 11,07 m³, unatoč blagom padu ukupne potrošnje. Tijekom jeseni i zime prosjek se ponovno smanjuje, dosegnuvši 2,43 m³ u prosincu.

Dodatno, udio priključaka bez zabilježene potrošnje korelira sa sezonskim obrascima. Zimski i jesenski mjeseci karakterizirani su višim udjelom neaktivnih priključaka, s najvišom vrijednošću u prosincu (33,95%), te značajnim udjelima u ožujku (31,01%) i travnju (30,49%). Siječanj bilježi nešto niži udio od 19,86%. Suprotno tome, tijekom ljetnih mjeseci udio neaktivnih priključaka značajno opada, s najnižom zabilježenom vrijednošću u kolovozu (13,28%), dok su lipanj, srpanj i rujun također ispod 20%.

3.5.3.2 Odvodnja

Sukladno izmjenama i dopunama Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije, na otoku Braču planirano je dovršenje kanalizacijskih sustava za Postira, Sutivan, Milnu i Sumartin - Puntinak.

Na području Milne već je izgrađen uređaj za pročišćavanje, zajedno s glavnim obalnim kolektorima i crpnim stanicama. Planira se spajanje rubnih naselja na ovaj sustav, uključujući Bobovišća na moru, Bobovišća i Ložišća, koji će biti povezani na jedinstveni sustav odvodnje.

Otpadne vode ovih naselja odvođe se do lokacije Mihoj dolac (zapadno od Bobovišća na moru), gdje je predviđen uređaj za mehanički predtretman i podmorski ispust. Izgradnja sustava odvijat će se u četiri faze:

1. **Prva faza** - rješava odvodnju, pročišćavanje i dispoziciju otpadnih voda naselja Bobovišća na moru, uključujući zajedničke objekte sustava.
2. **Druga faza** - obuhvaća kolektore unutar naselja Ložišća te kolektor koji odvodi otpadne vode do crpne stanice u Bobovišćima na moru (predviđene u prvoj fazi).
3. **Treća faza** - uključuje izgradnju crpne stanice na sjevernoj granici općina Milna i Sutivan.
4. **Četvrta faza** - izgradnja kolektora unutar naselja Bobovišća i njihov spoj na crpnu stanicu u Bobovišćima na moru.

Plan za naselje Milna

U Milni je planirana izgradnja kanalizacijskog sustava koji će obuhvatiti i turističko naselje, zajedno s uređajem za pročišćavanje i podmorskim ispustom, kojim će se pročišćene otpadne vode sigurno ispuštati u more.

3.5.4 Gospodarenje otpadom

Prema podacima Ministarstva zaštite okoliša i energetike, godišnje se u Hrvatskoj proizvede oko 1,6 milijuna tona komunalnog otpada. Iako se reciklaža otpada povećava, još uvijek veliki dio otpada završava na odlagalištima. Cilj je do 2025. godine reciklirati najmanje 50% komunalnog otpada. Jedan od glavnih ciljeva je smanjenje količine otpada koji završava na odlagalištima kroz povećanje reciklaže i uporabe.

Edukacija građana o važnosti reciklaže i pravilnog odlaganja otpada također je ključna. Unapređenje %jeće i izgradnja nove infrastrukture, poput CGO-a i reciklažnih dvorišta, od velike su važnosti, kao i uvođenje strožih propisa i standarda za gospodarenje otpadom kako bi se uskladilo s EU direktivama

Turizam značajno pridonosi generiranju otpada u Hrvatskoj, posebno u popularnim destinacijama. Istraživanje povezanosti intenziteta turizma i količine komunalnog otpada u pet vodećih turističkih gradova Hrvatske: Zagrebu, Poreču, Rovinju, Splitu (A Comparative Analysis of Target Scenarios for Municipal Waste Reduction in Croatia's Leading Tourist Towns; Smoljko, Sedlar; 2024) za period od 2015. do 2021. pokazala je kako količina otpada tijekom turističke sezone može biti i do 22-55% veća nego izvan sezone.

Općina Milna usvojila je Plan gospodarenja otpadom za razdoblje od 2017. do 2022. godine s ciljem uspostave odgovornog i održivog sustava gospodarenja otpadom. Na području općine uslugu sakupljanja i odvoza miješanog komunalnog otpada i glomaznog otpada obavlja tvrtka Michielli Tomić d.o.o., koja prikupljeni otpad od veljače 2020. godine odvozi na odlagalište otpada Kupinovica, smješteno na području grada Supetra.

Na području Milne trenutno je postavljeno osam zelenih otoka na kojima su dostupni spremnici za odvojeno prikupljanje papira, plastike i stakla. Sustav prikupljanja otpada temelji se na korištenju tri specijalizirana vozila: smećara za pražnjenje standardnih kontejnera od 1100 litara i kanti na kućnom pragu koje su čipirane, zapremine 120 litara i kamiona s graferom za pražnjenje molok spremnika te kamiona podizača namijenjenog prikupljanju glomaznog otpada. Za prijevoz glomaznog otpada koriste se otvorena vozila podizači kapaciteta 21 m³ i 7 m³. Na poslovima prikupljanja otpada angažirano je šest djelatnika, a %jeći kapaciteti omogućuju učinkovito prikupljanje otpada i u razdobljima značajnog sezonskog povećanja količina otpada. Prikupljanje se provodi putem javno dostupnih spremnika, a na području Općine Milna evidentirano je ukupno 921 obračunsko mjesto za odvoz otpada.

Trenutno na području općine nije uspostavljeno reciklažno dvorište, međutim organizirano odvojeno prikupljanje otpada putem zelenih otoka omogućava korisnicima pravilno odlaganje i sortiranje otpada, čime se doprinosi ostvarivanju ciljeva održivog gospodarenja otpadom.

Tablica 8 Ukupno prikupljeni otpad u Općini Milna po mjesecima u 2024. godini

Mjesec	Tona otpada	Udio %
Siječanj	16,8	3,63%
Veljača	16,1	3,48%
Ožujak	15,6	3,37%
Travanj	19,3	4,17%
Svibanj	33,4	7,21%
Lipanj	46,9	10,12%
Srpanj	80,43	17,36%
Kolovoz	110,06	23,76%
Rujan	51,46	11,11%
Listopad	34,32	7,41%
Studen	21,22	4,58%
Prosinac	17,7	3,82%
Ukupno	463,29	100,00%

Izvor: Michielli Tomić d.o.o

Tijekom zimskog kvartala, obuhvaćajući mjesece siječanj, veljaču i ožujak, zabilježene su relativno niske razine prikupljenog otpada. Pojedinačni mjesečni udjeli u ukupnoj godišnjoj količini otpada u ovom periodu ne prelaze 3,63%. Ukupna količina generiranog otpada oscilirala je između 15,6 i 16,8 tona mjesečno. S tranzicijom u proljetni period, evidentan je postupan porast količina prikupljenog otpada. Travanj s 19,3 tone i relativnim udjelom od 4,17%, te svibanj s 33,4 tone i 7,21%, signaliziraju početak intenziviranja aktivnosti.

Sezonski rast količine otpada postaje vidljiv u lipnju, kada se prikupi 46,9 tona, što je 10,12% ukupnog godišnjeg otpada. **U srpnju se količina značajno povećava na 80,43 tona** (17,36%), a **najveći pritisak na sustav bilježi se u kolovozu** s čak 110,06 tona otpada, što čini 23,76% godišnje količine. Taj podatak jasno pokazuje da je kolovoz mjesec s najintenzivnijim radom sustava gospodarenja otpadom. **U rujnu dolazi do smanjenja na 51,46 tona** (11,11%), no količina otpada i dalje ostaje povišena.

Nakon rujna, primjetan je postupan silazni trend u količinama generiranog otpada. Listopad se stabilizira na 34,32 tona, odnosno 7,41% godišnjeg udjela, što je značajno niže u usporedbi s ljetnim maksimumima, ali i dalje iznad razina karakterističnih za zimske mjesece. Studeni i prosinac, s količinama od 21,22 i 17,7 tona te relativnim udjelima od 4,58% i 3,82%, jasno indiciraju povratak na bazične razine potrošnje.

Ljetni mjeseci, osobito srpanj i kolovoz, jasno predstavljaju razdoblje najvećeg opterećenja sustava gospodarenja otpadom u Općini - u ta dva mjeseca prikupljeno je više od 40% ukupne godišnje količine otpada.

Veliki priljev turista generira znatno veće količine otpada, što može dovesti do vizualne degradacije prostora, otežanog zbrinjavanja otpada i rizika po ljudsko zdravlje. Zbog toga je kroz anketu ispitano u kojoj mjeri lokalno stanovništvo percipira neprimjereno odlaganje otpada kao problem tijekom turističke sezone. Rezultati pokazuju da većina lokalnog stanovništva percipira neprimjereno odlaganje otpada kao značajan problem tijekom turističke sezone. Čak 66,8 % ispitanika navodi da je riječ o velikom problemu, a dodatnih 21,1 % da predstavlja manji problem. Samo 1,1 % smatra da otpad nije problem, dok 11,1 % nema stav o ovoj temi. Za gotovo 9 od 10 stanovnika neprimjereno odlaganje otpada predstavlja problem, pri čemu ga dvije trećine doživljava kao ozbiljan. To jasno ukazuje da gospodarenje otpadom u turističkoj sezoni predstavlja jedno od ključnih pitanja održivosti i kvalitete života u Milni.

Tablica 9 Iritacija neprimjereno odloženim otpadom, udio odgovora ispitanika %

Predstavlja li neprimjereno odloženi otpad tijekom turističke sezone problem za lokalno stanovništvo	Udio
Veliki problem	66,77
Mali problem	21,11
Nije problem	1,11
Ne znam/ne mogu ocijeniti	11,11
Ukupno	100,0

Izvor: Istraživanje stavova lokalnog stanovništva o turizmu i utjecaju turizma na kvalitetu života, obrada UHY savjetovanje

3.6 Prometna infrastruktura

Područjem Općine Milna prolaze dvije vrste prometnica određene člankom 6, Zakona o cestama (NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 04/23, 133/23) i to državna cesta D114 (Milna - Sutivan - Supetar (D113)) te dvije županijske ceste: Ž26188 (Bobovišća (DC114) - Nerežišće (DC113)) i Ž26282 (Milna nerazvrstana cesta - D114).

Središnjim dijelom Općine Milna, u smjeru sjever - jug prolazi državna cesta D114, Milna-Sutivan-Supetar (D113), od čega se unutar Općine Milna nalazi 7.191 metara. Cesta je utvrđena kao državna na temelju Odluke o razvrstavanju javnih cesta (NN 86/24).

Tablica 10 Opis razvrstane državne ceste na području Općine Milna, s katastarskim česticama i duljinom

Oznaka ceste	Opis dionice razvrstane ceste	Duljina dionice ukupno (km)	Naselje/k.o.	Duljina dionice kroz Općinu	
				Prema naseljima	Ukupna duljina
D114		18.378	Milna k.o. Milna	3.216	7.191

Oznaka ceste	Opis dionice razvrstane ceste	Duljina dionice ukupno (km)	Naselje/k.o.	Duljina dionice kroz Općinu	
				Prema naseljima	Ukupna duljina
	Milna - Sutivan - Supetar (D113)		Bobovišća k.o. Bobovišća	2.769	
			Ložišća k.o. Bobovišća	613	
			Bobovišća na moru k.o. Bobovišća	593	

Izvor: Prometna studija za područje Općine Milna s registrom nerazvrstanih i ostalih cesta (17.04.2025.), obrada UHY Savjetovanje

U pojasu državne ceste kroz veći dio naseljenog prostora Općine, osim dvije kolne trake i bankine nisu izvedeni nikakvi drugi prometni pojasevi (biciklistička staza, pješačka staza, zaustavna traka, odmorista i sl.). Tom cestom odvija se dio autobusnog prometa otoka Brača, ali na području općine uz ovu državnu cestu nema ni jednog autobusnog stajališta, osim unutar građevnog područja pojedinih naselja.

Područjem Općine Milna danas djelomično ili u cijelosti prolaze dvije županijske ceste razvrstane na temelju Odluke o razvrstavanju javnih cesta (NN 86/24) koje se spajaju na državnu cestu, unutar područja Općine Milna i to: Ž6188 u naselju Ložišća te Ž6282 u naselju Milna (tzv. Sjeverna obilaznica Milne) te nekoliko nerazvrstanih cesta.

Tablica 11 Opis razvrstanih županijskih cesta na području Općine Milna, s katarstarskim česticama i duljinama

Oznaka ceste	Opis dionice razvrstane ceste	Duljina dionice ukupno (km)	Naselje/k.o.	Duljina dionice kroz Općinu	
				Prema naseljima	Ukupna duljina
Ž6188	Bobocišća (D114) - Nerežišća (D113)	9.149	Ložišća k.o. Bobovišća	5.275	8.156
			Bobovišća na moru k.o. Bobovišća	410	
Ž6282	Milna nerazvrstana cesta - D114	2,40	Milna k.o. Milna	2.471	

Izvor: Prometna studija za područje Općine Milna s registrom nerazvrstanih i ostalih cesta (17.04.2025.), obrada UHY Savjetovanje

Županijska cesta ŽC 6188 cijelom svojom duljinom nalazi se unutar područja središnjeg općinskog naselja Milna. Nastala je kao planirana i izvedena sjeverna obilaznica naselja Milna. Izgradnjom iste uveliko je smanjeno prometno opterećenje postojećih nerazvrstanih cesta u samom naselju Milna, posebice ceste uz samu obalu.

Ukupna duljina razvrstanih cesta na području Općine Milna je 15.347 metara.

Na području Općine Milna postoji velik broj nerazvrstanih cesta koje su prikazane u sljedećoj tablici.

Tablica 12 Duljina nerazvrstanih cesta po naseljima Općine Milna

Naselje	Duljina u m
Milna	62.697
Bobovišća	5.060
Bobovišća na Moru	6.966
Ložišća	7.393
Podhume	3.547
Ukupno	85.663

Izvor: Prometna studija za područje Općine Milna s registrom nerazvrstanih i ostalih cesta (17.04.2025.), obrada UHY Savjetovanje

Na području naselja Milna evidentirane su 40 nerazvrstanih cesta, od kojih polovica, njih 20, ima svoje ogranke. Od ukupne duljine cesta, 20.014 metara je asfaltirano, dok je 42.683 metara neasfaltirano. U naselju Bobovišća zabilježeno je 10 nerazvrstanih cesta, među kojima jedna ima ogranak. Od toga je 1.578 metara asfaltirano, dok se 3.482 metra odnose na makadamske dionice.

Na području naselja Bobovišća na moru također je utvrđeno 10 nerazvrstanih cesta, pri čemu dvije imaju po jedan ogranak. Duljina asfaltiranih prometnica iznosi 2.702 metra, dok je 4.264 metra u makadamu.

U naselju Ložišća nalazi se 8 nerazvrstanih cesta, od kojih četiri imaju ogranke. Asfaltirane dionice obuhvaćaju 2.046 metara, a makadamske 5.347 metara.

Na području Podhume evidentirane su tri nerazvrstane ceste koje nemaju zasebne ogranke. Sve prometnice u ovom naselju izvedene su u makadamu.

Veći broj nerazvrstanih prometnica u građevnom području naselja nalazi se u starom dijelu naselja gdje nema prostornih mogućnosti za njihovo širenje.

Milna je tijekom cijele godine povezana s kopnom i drugim otocima redovitim katamaranskim linijama. Tijekom sezone, katamarani svakodnevno povezuju Milnu sa Splitom, Hvarom, Korčulom, Mljetom i Dubrovnikom. Izvan sezone, plovidba se odvija svaki drugi dan.

Glavne katamaranske linije koje uključuju Milnu su:

- Split - Milna (Brač) - Hvar - Korčula - Mljet - Dubrovnik
- Split - Milna - Vis (katamaran koji prometuje Split-Hvar-Vis, jednom tjedno umjesto pristajanja na Hvar, pristaje u Milni, pa je linija srijedom Split-Milna Vis)
- Split - Rogač - Milna

U suradnji s partnerom Lučkom upravom Splitsko-dalmatinske županije, provodi se II. faza rekonstrukcije i dogradnje luke Milna, koja uključuje i uređenje pripadajuće prometne infrastrukture: pristupnih cesta, parkirališta, zelenih i ostalih javnih površina. Radovi su u završnoj fazi, a završetak je planiran do listopada 2025. godine.

Također u partnerstvu s Lučkom upravom Splitsko-dalmatinske županije, pokrenuto je projektiranje III. faze rekonstrukcije i dogradnje luke Milna. Ova faza predstavlja nastavak planskog razvoja pomorske infrastrukture na području općine. Realizacija projekta predviđena je do 2028. godine.

Milna je kroz povijest bila značajna luka, poznata po brodogradnji i pomorskoj tradiciji. Danas je Milna jedno od najsigurnijih sidrišta na zapadnoj strani otoka Brača, privlačeći brojne nautičare zahvaljujući svojoj zaštićenoj uvali i razvijenoj infrastrukturi. U Milni djeluju tri marine koje pružaju usluge tijekom cijele godine, čime se dodatno potiče razvoj nautičkog turizma.

Luke lokalnog značaja otvorene za javni promet na području Općine Milna su: Milna i Bobovišća na Moru.

Luka Milna smještena je u istoimenom naselju na zapadnoj obali otoka Brača, u duboko uvučenoj i prirodno zaštićenoj uvali. To je glavna i najveća luka na području Općine Milna, s višestoljetnom tradicijom pomorstva i ribarstva. Danas je ova luka, osim svoje gospodarske funkcije, izrazito važna i za turizam, s obzirom na veliki broj nautičara koji posjećuju ovu destinaciju tijekom sezone.

Luka Milna ima status luke otvorene za javni promet lokalnog značaja, što znači da je dostupna svim korisnicima, uključujući lokalne stanovnike, goste i komercijalne subjekte. U sklopu luke nalazi se više pristaništa i vezova, uključujući i dio kojim upravlja Lučka uprava Splitsko-dalmatinske županije, kao i komercijalne marine poput ACI Marine Milna i Marine Vlaška.

U luci se obavljaju:

- Putnički promet (posebice sezonski),
- Ribarska djelatnost,

- Nautički turizam,
- Servisne i logističke aktivnosti (voda, gorivo, servis plovila),
- Privez lokalnog stanovništva i brodica u svakodnevnoj upotrebi.

Zahvaljujući dobrom prometnom položaju i prirodnoj zaštiti od vjetrova, luka je pogodna za boravak plovila tijekom cijele godine.

Luka Bobovišća nalazi se u slikovitoj uvali u naselju Bobovišća na Moru.

Riječ je o manjoj, ali funkcionalnoj i prirodno dobro zaštićenoj luci koja ima sve karakteristike **lokalne komunalne luke**, namijenjene prvenstveno potrebama lokalnog stanovništva, manjih ribarskih brodica i povremenih nautičara.

Luka se nalazi u uskoj uvali koja se postupno sužava prema kraju, čime pruža zaklon od većine vjetrova, osobito sjevernih i istočnih. Iako luka nije razvijena na razini turističkih marina, u njoj postoje komunalni vezovi i osnovna infrastruktura potrebna za sidrenje i privez brodica. Tijekom ljetnih mjeseci često je na ruti privatnih jahti i jedrilica koje traže tišu alternativu većim marinama.

Zbog svojeg mirnog ambijenta, neposredne blizine kulturno-povijesnih znamenitosti i čiste prirode, Bobovišća se profiliraju kao zanimljivo odredište za turiste koji traže autentičan otočni doživljaj, dok za lokalno stanovništvo imaju značaj u svakodnevnom prometnom i gospodarskom životu.

Obje luke predstavljaju važne infrastrukturne točke u pomorskom prometu Općine Milna. Dok Milna ima širu, regionalnu važnost s izraženim turizmom i komercijalnim sadržajima, Bobovišća na Moru više zadržava lokalni, komunalni karakter, čuvajući pritom tradicionalnu i mirnu atmosferu otočnog načina života.

Tablica 13 Luke nautičkog turizma na području Općine Milna, 2021.

Naselje	Naziv	Opis	Max. kapacitet (broj vezova u moru)	Značaj
Milna	Ací	postojeća	183	županijski
Milna	Vlaška	postojeća	71	županijski
Milna	Kanarija	postojeća	45	županijski
Milna	Osibotova	planirana	-	županijski

Izvor: Izmjena i dopuna Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije, 2019. (23.04.2025.), obrada UHY Savjetovanje

ACI marina u Milni smještena je u dubokom, prirodno zaštićenom dijelu uvale s južne strane mjesta Milna na otoku Braču. Riječ je o potpuno opremljenoj, moderno uređenoj i visoko kategoriziranoj marini koja već godinama pruža usluge nautičarima iz cijelog svijeta. Marina raspolaže s 183 vezova u moru te dodatnih 15 suhih vezova, čime spada među veće marine u srednjoj Dalmaciji.

Dubina mora uz vezove omogućuje prihvata plovila do 35 metara duljine, dok sama marina raspolaže infrastrukturom kao što su recepcija, sanitarni čvorovi, trgovina, servisna radionica, restoran, kafić i bankomat. Usto, posjetiteljima su dostupni i priključci za vodu i struju, Wi-Fi, dizalica do 10 tona te navoz do 120 tona, kao i punionica za električna vozila. Marina je otvorena tijekom cijele godine i ponosni je nositelj Plave zastave, priznanja koje jamči ekološku osviještenost i čistoću mora.

Marina Vlaška nalazi se na sjevernom ulazu u uvalu Milna, smještena u mirnijem, zelenilom okruženom dijelu, oko petnaestak minuta lagane šetnje od samog središta mjesta. Iako je manjeg kapaciteta u odnosu na ACI marinu, sa svojih 71 vezova ova marina pruža intimniji i mirniji doživljaj boravka, što je često prednost za vlasnike manjih jahti i jedrilica koji traže tišinu i prirodan ambijent.

Lijepa plaža je u neposrednoj blizini marine koja je idealno mjesto za opuštanje, sunčanje i uživanje u kristalnom čistom moru. Osim što je otvorena cijelu godinu marina ima svoju recepciju, najam skutera i renta car.

Marina Kanarija sa 45 vezova smjestila se na zapadnoj strani uvala Milna. Iz marine se pruža pogled na centar mjesta a obližnja borova šuma nudi vam prirodni hlad sve do popodnevnih sati. Uz miris borove šume, čisto more i zvuk cvrčak, ova lokacija je idealna za opuštanje i odmor.

Marina je otvorena kroz cijelu godinu, a od popratnih sadržaja nudi vam restoran, kafić, pekara, trgovinu, servis za popravak brodova, intervencije na moru, dućan s nautičkom opremom i praonicu rublja (selfservice).

Za razliku od prethodnih marina, o **planiranoj luci u Osibotovi** dostupno je vrlo malo informacija u javnim izvorima. Poznato je da je riječ o projektu planiranom za uvalu Osibova, koja se nalazi jugozapadno od mjesta Milna. Predviđeni kapacitet bio bi 120 vezova, što ovu luku čini značajnim infrastrukturnim zahvatom, gotovo na razini ACI marine.

Uvala Osibova poznata je po svojoj mirnoći i izoliranosti, ali također i po sve većem broju privatnih vila i apartmana, što upućuje na moguće širenje nautičkog i turističkog kapaciteta tog dijela otoka. Međutim, kako trenutačno nema službenih najava, koncesijskih odluka ili vizualizacija projekta u javnosti, nije moguće govoriti o konkretnim detaljima sadržaja, zaštiti akvatorija ili fazi realizacije.

Športska luka Milna nalazi se u istoimenom naselju, unutar većeg akvatorija istoimene komunalne luke i nautičke infrastrukture. Kao luka županijskog značaja, ona je predviđena za potrebe **lokalnih sportskih udruga, klubova i rekreativaca**, ali može imati i funkciju edukacije mladih kroz škole jedrenja i veslanja. U ovom slučaju, Milna - kao jedno od nautički najvažnijih mjesta na Braču - ima dugu tradiciju pomorstva i rekreativnog plovidbenog sporta, osobito jedrenja i veslanja.

U luci ili njezinom bližem okruženju često djeluju sportsko-ribolovna društva i škola jedrenja.

Infrastruktura športske luke može obuhvaćati pontone ili vezove za manja plovila, hangare ili kontejnere za opremu, kao i pristup skladištima, svlačionicama te sanitarnim čvorovima.

Tablica 14 Športske luke na području Općine Milna

Naselje	Značaj
Milna	županijski
Bobovišća na Moru	županijski

Izvor: Izmjena i dopuna Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije, 2019. (23.04.2025.), obrada UHY Savjetovanje

Turizam u Milni stvara snažan pritisak na prometnu infrastrukturu, što se očituje kroz gužve i opterećenost parkirališta, a posljedice osjećaju i lokalno stanovništvo i posjetitelji. Rezultati ankete pokazuju da gotovo 80 % stanovnika gužve u prometu doživljava kao problem - 51,1 % kao veliki, a 26,7 % kao manji. Samo petina stanovnika navodi da im gužve ne smetaju. Takvi podaci potvrđuju da prometno opterećenje u sezoni značajno utječe na svakodnevni život lokalne zajednice.

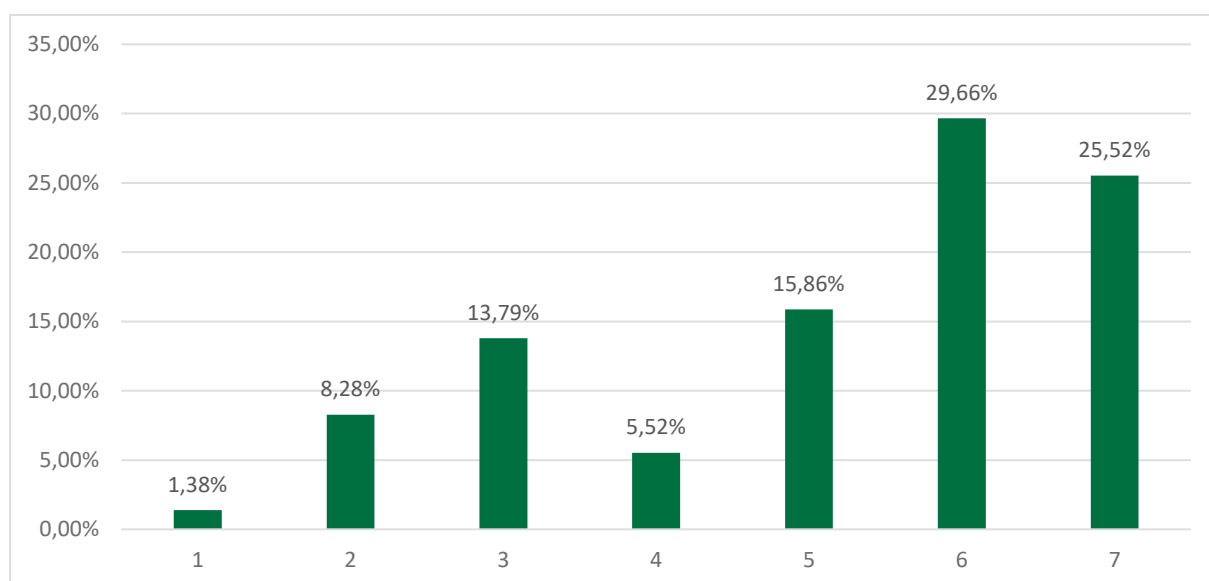
Tablica 15 Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone, udio odgovora ispitanika %

Stav stanovnika o gužvama u prometu tijekom turističke sezone	Udio
Veliki problem	51,11
Mali problem	26,67
Nije problem	21,11
Ne znam/ne mogu ocijeniti	1,11
Ukupno	100,0

Izvor: Istraživanje stavova lokalnog stanovništva o turizmu i utjecaju turizma na kvalitetu života, obrada UHY savjetovanje

S druge strane, zadovoljstvo turista prometnom situacijom umjereno je - 55,2 % ispitanika ocijenilo je promet i dostupnost parkirališta pozitivno. Najzadovoljniji su jednodnevni posjetitelji (100 %), dok turisti u komercijalnim smještajnim objektima bilježe 59,0 % zadovoljnih. Najniže ocjene daju turisti u nekomercijalnom smještaju (40,0 %), što ukazuje na izraženije probleme u toj skupini.

Grafikon 9 Udio zadovoljnih turista prometom u mjestu (protočnost prometa, parkirališta), udio odgovora ispitanika %

Izvor: Istraživanje zadovoljstva cjelokupnim boravkom u destinaciji turista i jednodnevnih posjetitelja, obrada UHY savjetovanje

Kako bi se dobio uvid u stvarno stanje prometne potražnje, provedeno je brojanje vozila na tri glavna parkirališta („Šumica“, „Pantera“ i „riva Racić“) 8. srpnja 2025. godine, u razdoblju od 8:00 do 22:00 sata. Rezultati pokazuju visoku razinu iskorištenosti:

- **Parkiralište „Šumica“** (90 mjesta) bilježilo je prosječnu iskorištenost od 66,4 %. Najveća popunjenost zabilježena je u večernjim satima (19:00 - 22:00), kada je kapacitet bio u potpunosti iskorišten, dok je ujutro (08:00 - 10:00) zabilježena najniža razina popunjenosti (oko 50 %). Tijekom dana, popunjenost se kretala između 50 i 80 %.
- **Parkiralište „Pantera“** (80 mjesta) pokazalo je gotovo maksimalnu iskorištenost s prosjekom od 98,8 %. Ovo je parkiralište kontinuirano visoko opterećeno, ne samo tijekom ljetnih mjeseci nego i tijekom godine, budući da ga u velikoj mjeri koristi i lokalno stanovništvo.
- **Parkiralište „riva Racić“** (85 mjesta) imalo je prosječnu iskorištenost od 87,3 %. Popunjenost se također povećava u večernjim satima (19:00 - 22:00), kada je broj vozila dosegao 80 do 85, što praktično znači potpunu zauzetost kapaciteta.

Na razini sva tri parkirališta prosječna iskorištenost iznosila je 83,5 %, što pokazuje da je parkirališna infrastruktura u vršnim satima u potpunosti opterećena. Posebno se izdvaja parkiralište „Pantera“, koje kontinuirano radi na granici kapaciteta i ne ostavlja prostor za dodatnu potražnju.

Promet u Milni tijekom turističke sezone predstavlja jedno od ključnih razvojnih ograničenja. Gužve u prometu i visoka iskorištenost parkirališta, osobito u večernjim satima, potvrđuju da je postojeća infrastruktura dosegla svoj maksimum. Za održiv razvoj turizma nužno je unaprijediti upravljanje prometom i parkirališnim kapacitetima te razvijati alternativne oblike mobilnosti.

3.7 Analiza stanja digitalizacije

Općina Milna, posljednjih godina sve više prepoznaje važnost digitalne transformacije u razvoju održivog i konkurentnog turizma. Iako se primjena sveobuhvatnih „*smart city*“ tehnologija još uvijek razvija, određeni elementi digitalnog upravljanja destinacijom već su prisutni i predstavljaju temelj za daljnji napredak.

Milna zasad ne koristi napredne „*smart city*“ tehnologije poput integriranih senzorskih sustava za upravljanje prometom, pametne rasvjete ili sustava za nadzor okoliša u realnom vremenu. Ipak, pokazatelji strateškog razmišljanja o upravljanju destinacijom su prisutni. Milna koristi osnovne digitalne alate u promociji i informiranju turista. Službena stranica Turističke zajednice Milne nudi informacije o smještajnim kapacitetima, kulturnim i prirodnim atrakcijama te aktualnim događanjima. Korištenje digitalnih mapa, obrazaca za kontakt i veza na vanjske booking platforme omogućava lakši pristup informacijama i uslugama.

U destinaciji zasad nije uspostavljen sustav za detaljno praćenje ponašanja posjetitelja, poput Wi-Fi analitike ili analize korisničkih interakcija putem mobilnih aplikacija. Niti jedan alat za personalizaciju ponude temeljen na stvarnim podacima posjetitelja nije evidentiran, što znači da je pristup korisnicima još uvijek općenit i standardiziran. Prikupljanje povratnih informacija zasad se temelji na tradicionalnim metodama, kao što su ankete i kontaktni obrasci.

Iako ne postoji centralizirani online sustav za rezervaciju lokalnog smještaja i aktivnosti unutar destinacije, većina pružatelja usluga koristi vanjske platforme kao što su *Booking.com*, *Airbnb* i vlastite web stranice. Funkcionalnost i jednostavnost korištenja tih sustava ovise o pojedinačnim ponuditeljima, dok lokalna zajednica nema jedinstveni kanal za digitalnu promociju i distribuciju svojih usluga. To utječe na vidljivost manjih iznajmljivača i lokalnih obrta koji nisu prisutni na globalnim platformama.

Turistička zajednica općine Milna kontinuirano ulaže napore u podizanje svijesti i znanja privatnih iznajmljivača o važnosti pravilne administracije, digitalnog oglašavanja te zaštite osobnih podataka, s ciljem osiguravanja kvalitetne i usklađene turističke ponude.

U skladu s obvezama koje proizlaze iz Opće uredbe o zaštiti podataka (GDPR), Turistička zajednica općine Milna je pripremio informativne letke za privatne iznajmljivače. Ti leci služe kao alat za obavješćavanje gostiju o razlozima prikupljanja i obrade njihovih osobnih podataka. Time se želi osigurati transparentnost i usklađenost s važećim zakonodavstvom.

Uz to, jednom godišnje organizira se edukacija posvećena upravo temama administracije i zaštite osobnih podataka. Tijekom edukacije iznajmljivači se upoznaju s osnovnim tehničkim mjerama zaštite digitalnih sustava, poput korištenja antivirusnih programa, redovitih sigurnosnih kopija (backup) i snažnih lozinki. Iako trenutačno ne postoje formalno definirane politike zaštite podataka na lokalnoj razini, prisutna je osnovna razina sigurnosne prakse među iznajmljivačima.

Kad je riječ o većim turističkim subjektima, poput hotela, marina i resorta, Turistička zajednica općine Milna ne raspolaže službenim podacima o njihovim politikama zaštite podataka, no pretpostavlja se kako i oni primjenjuju barem osnovne mjere zaštite.

Važno je napomenuti da je sustav e-Visitor, koji se koristi za prijavu i odjavu turista, pod isključivom nadležnosti Hrvatske turističke zajednice. Time se dodatno osigurava centralizirani i standardizirani pristup obradi podataka gostiju.

Lokalni pružatelji usluga tek su djelomično integrirani u digitalne platforme. Nekolicina ih ima vlastite internetske stranice, no nema zajedničkog digitalnog vodiča niti objedinjene platforme za predstavljanje lokalnih proizvoda i usluga. Također, destinacija još nije razvila *e-commerce* rješenja koja bi omogućila turistima jednostavnu kupnju lokalnih proizvoda putem interneta.

Turistička zajednica općine Milna svake godine organizira dvije stručne edukacije za privatne iznajmljivače. Jedna edukacija usmjerena je na administrativne obveze i pitanja zaštite osobnih podataka, dok se druga fokusira na suvremene metode digitalnog oglašavanja.

U okviru edukacije o digitalnom marketingu, iznajmljivači se upoznaju s načinima promocije putem alata kao što su *Google Maps*, društvene mreže i specijalizirani online portali za posredovanje u smještaju. Time se iznajmljivačima pruža znanje potrebno za povećanje vidljivosti na turističkom tržištu i privlačenje većeg broja gostiju.

Milna se suočava s brojnim izazovima na putu prema digitalnoj zrelosti. Glavni izazovi uključuju:

- Ograničene digitalne vještine među pružateljima usluga,
- Nepovezanost i fragmentiranost lokalne ponude na digitalnim platformama (lokalni sadržaji, usluge i informacije prikazuju se raspršeno i bez međusobne povezanosti pa ih korisnici teško pronalaze i koriste)
- Ograničeno ulaganje u edukaciju i digitalne kapacitete (premalo ulaganje u razvoj znanja, vještina i tehnoloških resursa potrebnih za učinkovito korištenje digitalnih alata i modernih tehnologija)

Mobilna mreža i pristup internetu na području Milne uglavnom su stabilni, zahvaljujući pokrivenosti otoka Brača. Međutim, Wi-Fi pristup na javnim mjestima nije sustavno organiziran, a u nekim udaljenijim dijelovima destinacije može doći do slabije povezanosti. Trenutno ne postoje pametni info punktovi, digitalne interaktivne karte ili mobilne aplikacije koje bi turistima omogućile potpunu digitalnu podršku tijekom boravka.

Digitalna transformacija Milne nalazi se u početnoj fazi. Postoje temeljne komponente poput osnovne online prisutnosti i integracije s globalnim rezervacijskim sustavima, no nedostaje strateški pristup i cjelovito rješenje koje bi povezalo sve dionike lokalne turističke ponude. Ključni koraci za budući razvoj uključuju:

- Uvođenje edukativnih programa za lokalne pružatelje usluga,
- Povezivanje i digitalna integracija svih segmenata ponude,
- Ulaganje u digitalnu sigurnost i transparentnost u zaštiti podataka,
- Unaprjeđenje internetske i Wi-Fi infrastrukture dostupne turistima.

Sustavan pristup ovim izazovima omogućio bi Milni da se pozicionira kao moderna i održiva turistička destinacija spremna za digitalno doba.

3.8 Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s invaliditetom

Općina Milna, kao jedna od razvijenijih turističkih destinacija na otoku Braču, prepoznaje stratešku važnost stvaranja inkluzivnog okruženja. Unaprjeđenje pristupačnosti za osobe s invaliditetom nije samo pitanje društvene odgovornosti, već i ključan element kvalitete cjelokupne turističke ponude, čime se Milna pozicionira kao otvorena i moderna destinacija za sve posjetitelje. Analiza trenutnog stanja pokazuje sliku s jasnim kontrastima: s jedne strane, postoji značajan iskorak kroz planirane kapitalne projekte, dok s druge strane opstaju ukorijenjene infrastrukturne i komunikacijske prepreke.

Ključni pokazatelj usmjerenosti Općine Milna prema razvoju pristupačnog turizma je **planirana izgradnja i opremanje plaže Bijaka**. Ovaj sveobuhvatni projekt predstavlja temelj za budući razvoj, a obuhvaća izgradnju deset kamenih i betonskih platoa za sunčanje te dohranu plaže oblucima radi lakšeg kretanja. Posebna pažnja posvećena je ključnim elementima prilagodbe, pa će se tako izgraditi dva posebna, prilagođena ulaza u more namijenjena osobama s invaliditetom, uz uređenje 91 parkirnog mjesta i postavljanje prateće infrastrukture poput tuševa. Ovim se zahvatom osigurava siguran i dostojanstven pristup moru osobama s poteškoćama u kretanju, čime se izravno podiže kvaliteta boravka.

Izrada potrebne prostorno-planske dokumentacije i priprema za ishođenje koncesije dodatno potvrđuju ozbiljnost i sustavan pristup ovom projektu. Uz to, kao postojeći potencijal ističu se ugostiteljski objekti uz rivu, od kojih mnogi imaju terase u razini šetnice, što ih čini djelomično pristupačnima i pogodnima za korištenje.

Unatoč navedenim pozitivnim pomacima, destinacija se suočava s nizom izazova. Prije svega, tu su arhitektonske barijere koje se očituju u staroj jezgri Milne, sa svojim šarmantnim uskim kamenim ulicama i stepenicama (skalinama). Izvan centra, nogostupi su često neadekvatni i bez spuštenih rubnjaka.

Sličan problem prisutan je i kod ključnih kulturnih znamenitosti, poput **župne crkve Gospe od Blagovijesti**, koja zbog velikog broja stepenica ostaje nepristupačna. Ove prepreke izravno utječu na pristupačnost objekata i usluga, pa je tako ulazak u unutarnje prostore i pristup sanitarnim čvorovima u većini restorana i kafića nemoguć. Iako je **Marina Vlačka** prohodna, sam pristup plovilima ostaje izazov. Problem se prenosi i na prometnu povezanost; katamaranske linije nisu prilagođene za samostalan ulazak, a iako je trajektna linija do Supetra pristupačnija, ne postoji adekvatno rješenje za prilagođeni kopneni prijevoz od Supetra do Milne.

Jednako važan izazov leži u domeni komunikacijske pristupačnosti, gdje službena web stranica Turističke zajednice trenutno ne nudi opcije prilagodbe prikaza niti sadrži poseban odjeljak s provjerenim i detaljnim informacijama o pristupačnosti destinacije, što osobama s invaliditetom onemogućuje kvalitetno planiranje putovanja.

Projekt uređenja plaže Bijaka predstavlja iznimno važan iskorak i kamen temeljac za razvoj Milne kao inkluzivne destinacije. On pokazuje jasno opredjeljenje lokalne samouprave prema osiguravanju jednakih mogućnosti. Međutim, kako bi se postigla stvarna i sveobuhvatna pristupačnost, nužno je ovaj projekt promatrati kao prvu fazu. Sljedeći koraci moraju uključivati sustavno rješavanje identificiranih izazova - od manjih infrastrukturnih prilagodbi u javnom prostoru do ključnog poboljšanja informiranja putem digitalnih kanala.

3.9 Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji

Kvaliteta i dostupnost javnih službi te uređenost javne infrastrukture predstavljaju temelj funkcionalnosti svake destinacije. Na području Općine Milna kontinuirano se vodi briga o njihovom razvoju, s posebnim naglaskom na obrazovanje, zdravstvo i socijalnu skrb kao ključne preduvjete za kvalitetu života lokalnog stanovništva i dugoročnu održivost zajednice. Iako se Milna suočava s određenim ograničenjima u dostupnosti specijaliziranih ustanova, postojeći se resursi optimalno koriste i razvijaju kroz planske aktivnosti, osiguravajući pritom sigurno i ugodno okruženje i za brojne posjetitelje.

Obrazovanje, kultura i vjerske zajednice

Institucije u ovom segmentu čine srce društvenog života zajednice i ključne su za očuvanje identiteta. Predškolski odgoj provodi se kroz Dječji vrtić „Milna“, koji djeluje od 1961. godine, a od 2016. nudi cjelodnevni program. Osnovna škola Milna djeluje kao samostalna ustanova koju pohađaju djeca iz Milne, Ložišća i Bobovišća na Moru. Unatoč demografskim izazovima, sa 67 učenika i 26 zaposlenih djelatnika, škola pokazuje stabilnost i predstavlja ključnu obrazovnu instituciju u općini. Srednjoškolsko obrazovanje organizirano je izvan Milne, primarno u Supetru i Splitu.

Središte kulturnog i vjerskog života je Župna crkva Gospe od Blagovijesti, barokna crkva koja je ujedno i vrijedan spomenik kulture. Kulturni život mjesta posebno je aktivan ljeti kroz manifestaciju "Milnarsko srce lita", koja posjetiteljima nudi razne koncerte, izložbe i druga događanja.

Dostupnost zdravstvene i socijalne skrbi ključan je pokazatelj kvalitete života lokalnog stanovništva i jedan od prioriteta u razvoju destinacije. U Milni djeluje ambulanta Doma zdravlja Splitsko-dalmatinske županije s dva liječnika opće prakse i medicinskom sestrom, koja je 2016. temeljito obnovljena i opremljena.

Dostupna je i Ljekarna Vujović. Za hitan medicinski transport prema kopnu osiguran je heliodrom. Ipak, prepoznati su i važni izazovi: ljetno povećanje broja korisnika zdravstvenih usluga te nedostatak stalnog pedijatra i ginekologa na otoku Braču. Socijalna skrb organizirana je kroz podružnicu Centra za socijalnu skrb Split - ispostava Supetar, koja skrbi za 62 korisnika s ovog područja. Na području općine trenutno ne postoji dom za starije i nemoćne osobe, no njegova je izgradnja predviđena kao jedan od ključnih budućih projekata u cilju poboljšanja socijalne infrastrukture.

Sustav sigurnosti pruža osjećaj zaštićenosti stanovnicima i turistima, a koordiniran je putem jedinstvenog broja 112. Sigurnost od požara osigurava lokalno Dobrovoljno vatrogasno društvo (DVD) Milna. Za javni red i mir nadležna je Policijska postaja Brač sa sjedištem u Supetru. U mjestu djeluje Lučka ispostava Milna, a u složenijim akcijama na moru sudjeluju Nacionalna središnjica za traganje i spašavanje (MRCC Rijeka), Lučka kapetanija i HGSS.

Komunalna infrastruktura i javne usluge

Ovaj segment obuhvaća ključne gospodarske i javne subjekte koji osiguravaju svakodnevno funkcioniranje mjesta i kvalitetu života stanovnika i posjetitelja. U općini djeluje komunalno društvo Meštralun d.o.o., koje s osam zaposlenih pruža širok spektar komunalnih djelatnosti, uključujući održavanje javnih površina, zbrinjavanje otpada i druge temeljne komunalne poslove. Sustav vodoopskrbe i odvodnje osigurava Vodovod Brač, dok je za elektroopskrbu nadležna Elektrodalmacija - pogon Brač.

Uz komunalne službe, važnu ulogu u svakodnevnom životu i turističkoj funkcionalnosti imaju i druge javne i društvene institucije. Među njima je Turistička zajednica općine Milna, koja ima važnu funkciju u promociji destinacije, informiranju gostiju te razvoju turističkih sadržaja. U općini djeluje i Dobrovoljno vatrogasno društvo Milna, ključno za sigurnost tijekom cijele godine, osobito u ljetnim mjesecima.

U razvoju nautičkog turizma posebno se ističe ACI Marina Milna, koja svojim kapacitetima i uslugama doprinosi pozicioniranju općine kao važne nautičke destinacije na Jadranu. Osim toga, svakodnevnu opskrbu stanovništva i turista osiguravaju lokalni trgovci i obrtnici: više samoposlug (Konzum, Studenac), pekare, ribarnica, tržnica te brojni manji obrti. U središtu mjesta nalazi se ured Hrvatske pošte, a iako u općini nema poslovnica banaka, dostupna je razvijena mreža bankomata različitih bankarskih kuća, što omogućuje nesmetano financijsko poslovanje stanovnika i posjetitelja.

3.10 Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala

Ljudski potencijali predstavljaju ključni resurs za održivi razvoj turističkih destinacija, posebno u sredinama koje ovise o izraženom sezonskom turizmu. Općina Milna, smještena u Splitsko-dalmatinskoj županiji, bilježi izrazito snažnu sezonsku dinamiku zapošljavanja u uslužnom sektoru, naročito u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane.

Analiza podataka Ministarstva turizma jasno pokazuje veliku varijabilnost broja zaposlenih u djelatnostima 55 i 56 (ugostiteljstvo i turizam) tijekom godine. Tijekom zimskih mjeseci, od siječnja do ožujka, broj zaposlenih u turizmu kreće se između 33 i 42 osobe, što čini svega oko 12 do 15% ukupno zaposlenih u Milni. To upućuje na nisku razinu stalnog zaposlenja izvan glavne sezone. Značajan rast bilježi se početkom travnja, kada broj zaposlenih dostiže 74 osobe u sektoru turizma. Taj se broj u svibnju gotovo udvostručuje, dosežući 128 zaposlenih.

Broj zaposlenih dostiže svoj vrhunac u srpnju s 170 osoba, što čini čak 33,7% ukupnog zapošljavanja u općini. Visoka razina angažmana radne snage zadržava se i u kolovozu i rujnu, kada je u turizmu zaposleno oko 160 osoba. Nakon rujna, broj zaposlenih naglo pada. U listopadu se spušta na 134, a u studenom i prosincu ponovno na razine ispod 45.

Ova sezonska fluktuacija ukazuje na snažnu ovisnost lokalnog gospodarstva o turističkoj sezoni, s naglaskom na srpanj i kolovoz kao vrhunce angažmana radne snage. Ukupan broj zaposlenih u Milni

također prati ovu dinamiku, rastući s 269 zaposlenih u siječnju na 505 u srpnju. Drugim riječima, ukupan broj zaposlenih u općini gotovo se udvostručuje tijekom turističke sezone, što dodatno potvrđuje da je najveći dio nove radne snage angažiran upravo u turizmu.

Temeljem navedenih kvantitativnih pokazatelja, ljudski potencijali u Općini Milna jasno su obilježeni visokom sezonalnošću, izrazitom ovisnošću o turizmu i kratkim periodom intenzivnog zapošljavanja. Udio turističkog sektora u ukupnom broju zaposlenih u Milni gotovo se utrostručuje u odnosu na zimski period, što potvrđuje da je Milna, iz perspektive tržišta rada, monokulturna destinacija usmjerena na ljetne turističke usluge. Gotovo dvije trećine ukupnog povećanja broja zaposlenih tijekom ljetne sezone dolazi iz turističkog sektora, a nagli pad angažmana izvan glavne sezone ukazuje na nisku razinu stalnog kadra te posljedičnu visoku fluktuaciju sezonskih radnika. Ovakva struktura nameće značajne izazove u osiguravanju stabilne, kvalificirane radne snage i održavanju kvalitete usluge tijekom cijele godine.

3.11 Analiza komunikacijskih aktivnosti

Turistička zajednica općine Milna koristi raznovrsne komunikacijske kanale kako bi promovirala destinaciju, informirala posjetitelje i poticala njihovo aktivno uključivanje u lokalnu ponudu. Strategija komunikacije temelji se na integraciji digitalnih i klasičnih offline alata, čime se osigurava sveobuhvatni doseg i kontinuirana prisutnost na turističkom tržištu.

Online komunikacija:

- Službena web stranica Turističke zajednice općine Milna, dostupna na adresi **www.tz-milna.hr**, predstavlja glavni informacijski kanal destinacije. Posjetiteljima nudi pregled turističkih atrakcija, aktivnosti na moru i kopnu, kulturnih znamenitosti, aktualnih događanja, opcija smještaja i gastronomske ponude. Web stranica je redovito ažurirana i vizualno prilagođena mobilnim uređajima, čime se osigurava visoka pristupačnost i preglednost informacija za korisnike.
- Turistička zajednica općine Milne aktivno je prisutna i na društvenim mrežama. Njena Facebook stranica, pod nazivom “Milna, Brač”, izgradila je značajnu publiku te broji preko 13.500 pratitelja, s 8.700 lajkova. Prisutnost je proširena i na TikTok platformu, gdje Turistička zajednica ima 1.736 pratitelja i preko 1.100 objavljenih sadržaja. Na ovim platformama redovito se objavljuju atraktivne fotografije, najave događanja, kulturni sadržaji i preporuke za izlete, čime se održava interaktivan odnos s potencijalnim i postojećim gostima.

Offline komunikacija:

- U fizičkom prostoru destinacije koristi se standardna tiskana promocija, brošure, letci, mape i plakati dostupni su u uredu Turističke zajednice, smještajnim objektima, ugostiteljskim lokalima i informativnim punktovima. Promotivni materijali redovito se distribuiraju tijekom turističke sezone, ali i putem sudjelovanja na turističkim sajmovima u zemlji i inozemstvu.
- Sudjelovanje na sajmovima i tematskim događanjima važan je kanal promocije destinacije Milna kao nautičke, kulturne i autentične otočne sredine. Vizualni identitet destinacije temelji se na prepoznatljivosti lokalnog krajolika, morske tradicije i kulturno-povijesnog naslijeđa.
- Turistička zajednica također koristi i direktnu komunikaciju za interakciju s turistima, suradnju s lokalnim dionicima te organizaciju i promociju manifestacija. Poseban naglasak stavlja se na povezivanje s gostima putem lokalnih događanja koja promiču tradiciju, glazbu, gastronomiju i uključuju zajednicu.

Kombinacijom digitalne prisutnosti i fizičke dostupnosti promotivnih materijala i aktivnosti, Turistička zajednica općine Milna gradi snažan identitet destinacije i aktivno doprinosi njenom prepoznatljivom položaju na turističkoj karti srednjodalmatinskih otoka

3.12 Analiza konkurencije

Općina Milna ostvarila je u 2023. godini ukupno 20.421 dolazak i 146.945 noćenja, čime se svrstava u sredinu po turističkom prometu među destinacijama na otoku Braču. Strani gosti i dalje čine većinu, s 18.742 dolazaka i 138.352 noćenja, dok domaći turisti ostvaruju 1.679 dolazaka i 8.593 noćenja.

Uspoređujući s 2022. godinom, ukupni indeks dolazaka iznosi 98, što ukazuje na blagi pad, odnosno stagnaciju u broju posjetitelja. Slična je situacija i kod noćenja, indeks ukupnih noćenja također iznosi 98, pri čemu je zabilježen manji pad i kod domaćih i kod stranih gostiju.

Tablica 16 Dolasci turista po područjima otoka Brača 2023. godine

DESTINACIJE	DOLASCI 2023. godine			Indeksi 23./22.			NOĆENJA 2023.			Indeksi 23./22.		
Otok Brač	DOMAĆI	STRANI	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	UKUPNO
Bol	16.589	88.071	104.660	139	108	112	68.669	484.991	553.660	126	105	107
Milna	1.679	18.742	20.421	91	98	98	8.593	138.352	146.945	96	98	98
Nerežišća	108	1.459	1.567	77	110	107	727	11.828	12.555	83	104	103
Postira	5.879	23.153	29.032	93	136	125	31.708	158.489	190.197	97	122	117
Pučišća	852	5.392	6.244	118	104	106	4.787	31.723	36.510	115	100	102
Selca	1.005	11.838	12.843	115	107	108	7.927	94.787	102.714	137	101	103
Supetar	11.273	71.530	82.803	99	103	103	54.423	498.960	553.383	105	102	102
Sutivan	1.698	13.395	15.093	118	107	108	11.949	100.116	112.065	108	101	102

Izvor: Turistička zajednica Splitsko-dalmatinske županije, Statistička analiza turističkog prometa 2023, izdanje ožujak 2024.

U odnosu na druge destinacije na Braču:

- Milna se po broju dolazaka nalazi iza Supetra, Bola i Postira, ali ispred manjih destinacija poput Selaca, Sutivana, Pučišća i Nerežišća.
- Po broju noćenja, Milna je na četvrtom mjestu, odmah iza Supetra, Bola i Postira, čime potvrđuje svoju važnost u ukupnoj strukturi turizma na otoku.

- Indeks rasta domaćih dolazaka iznosi 91, što je jedan od nižih rezultata među bračkim općinama, dok je indeks stranih dolazaka 98, čime se zadržava približno na prošlogodišnjoj razini.

Ovi podaci ukazuju na relativnu stabilnost turističkog prometa u Milni, ali i na potrebu za jačim iskorakom u promociji i diverzifikaciji ponude kako bi se povećala konkurentnost u odnosu na vodeće destinacije poput Bola i Supetra. Milna raspolaže atraktivnim prirodnim resursima, bogatom maritimnom infrastrukturom i poviješću, što pruža temelj za daljnji razvoj selektivnih oblika turizma, posebice nautičkog, kulturnog i aktivnog odmora.

3.13 Izrada izvješća o analizi stanja

Milna je mjesto u kojem se miran otočki život svakog ljeta pretvara u dinamičan turistički centar. U proteklom desetljeću Milna se razvila u destinaciju snažnog sezonskog prometa, s izraženom dominacijom obiteljskog smještaja i jednom od najvažnijih nautičkih komponenti na hrvatskim otocima. Nautičari nisu samo prolazni gosti - oni su sastavni dio identiteta Milne, oblikuju njezin ritam i dinamiku, potiču gospodarstvo i uvelike određuju standarde kvalitete usluge i infrastrukture. Uz njih, Milna privlači i obitelji koje traže sigurno mjesto za odmor, uređene plaže, sunce i more, ali i sadržaje za djecu. Takva struktura posjetitelja, uz rast interesa za aktivni i rekreativni odmor, daje Milni čvrst temelj za daljnji razvoj turizma više kvalitete i produljene sezone.

Analiza postojećeg stanja pokazuje da Milna u ljetnim mjesecima doseže vrlo visoku razinu prostornog i infrastrukturnog opterećenja. Broj kreveta, omjer turista po stanovniku i visoka iskorištenost smještaja u srpnju i kolovozu potvrđuju da je riječ o destinaciji koja je dosegla gornju granicu sezonskog kapaciteta. Ipak, izvan ljetnog vrhunca - osobito u predsezoni i posezoni - otvara se prostor za rast kroz razvoj sportskih, rekreativnih, kulturnih i gastronomskih sadržaja koji mogu privući posjetitelje tijekom cijele godine.

Istodobno, analiza ukazuje na strukturne izazove: gužve u prometu i ograničene parkirališne površine, visoku koncentraciju posjetitelja na obali, nedostatak sadržaja za obitelji i djecu te ograničenu ponudu za nautičare kojima nedostaju kvalitetni sadržaji izvan marina. Velik udio privatnog smještaja uz mali broj hotelskih kapaciteta dodatno pojačava sezonalnost, dok manjak organiziranih aktivnosti izvan glavne sezone ograničava mogućnost ravnomjernijeg korištenja resursa.

Unatoč izazovima, percepcija Milne i dalje je izrazito pozitivna - i među stanovnicima i među posjetiteljima. Milna se doživljava kao lijepa, sigurna i gostoljubiva destinacija s autentičnim mediteranskim karakterom, ali i kao mjesto koje ima sve preduvjete za iskorak prema održivom i kvalitetnijem turizmu.

Kada se rezultati analize povežu s planiranim razvojnim projektima, jasno je da Milna ulazi u razdoblje značajne transformacije - od mjesta pretežno sezonskog turizma prema destinaciji koja sustavno ulaže u kvalitetu, podiže standarde infrastrukture i gradi prepoznatljiv, održiv identitet.

Ključnu ulogu u oblikovanju budućeg identiteta Milne imaju projekti koji podižu kvalitetu javnog prostora i stvaraju ponudu više razine. Nautičari, kao gosti visoke platežne moći, očekuju više od osnovne usluge - traže uređene prostore, kvalitetnu gastronomiju, butike, galerije i autentične sadržaje koji odražavaju mediteranski stil života. Iako Milna već ima tri moderne marine i status sigurne luke, ponuda u centru mjesta još ne prati ta očekivanja.

Zato projekti komunalnog i estetskog uređenja centra mjesta te razvoj trgovačkih zona višeg standarda postaju ključni korak u stvaranju novog identiteta Milne. Ujednačavanje kamena i rasvjete, modernizacija urbane opreme, popločavanje kaleta i hortikulturno uređenje stvorit će prepoznatljivu i profinjenu vizuru mjesta, dok će poticanje otvaranja galerija, kušaonica i trgovina lokalnih proizvoda unijeti novi život u središte mjesta. Takva ulaganja nisu samo estetska - ona izravno utječu na doživljaj destinacije, potiču potrošnju, produljuju boravak posjetitelja i podižu kvalitetu života lokalnog stanovništva.

Nautičari u Milni borave i izvan glavne sezone, pa upravo oni mogu postati nositelji produljenja turističke aktivnosti. Marine rade tijekom cijele godine, a plovidbeni uvjeti u proljeće i jesen iznimno su povoljni. Ipak, ono što nedostaje jesu sadržaji koji prate taj ritam. Razvojem trgovačkih i gastronomskih zona te nadogradnjom postojećeg koncepta „Gastro dir Milne“, koji povezuje lokalne OPG-ove, kušaonice i restorane, Milna dobiva novu dimenziju - postaje destinacija za uživanje u lokalnim okusima i proizvodima, a ne samo luka u prolazu. Time se stvara čvrsta poveznica između lokalnih proizvođača i turističkog sektora, što doprinosi većoj samoodrživosti, jačanju lokalnog identiteta i razvoju održivog turizma kroz cijelu godinu.

U kontekstu obiteljskog i rekreativnog turizma, Milna ulazi u novu razvojnu fazu kroz projekte koji proširuju i obogaćuju ponudu za obitelji s djecom i rekreaciju. Uređenje plaža, izgradnja lungomare i stvaranje prostora s dječjim sadržajima nadopunjuju sliku mjesta koje se, uz nautičare, sve više usmjerava prema

obiteljima i aktivnim posjetiteljima. Lungomare će povezati više obalnih zona i pretvoriti ih u cjelinu pogodnu za šetnju, trčanje i vožnju biciklom, dok će uređene plaže i sadržaji za djecu stvoriti ugodnije i sadržajnije prostore za odmor i rekreaciju. U kombinaciji sa sportskim i rekreativnim centrom s dvoranom i vanjskim terenima, Milna će po prvi put dobiti cjelovitu infrastrukturu za obiteljski i sportski turizam, ali i nove prostore koje će koristiti i lokalno stanovništvo tijekom cijele godine.

Razvoj takvih sadržaja čvrsto je povezan s načelima održivosti i sigurnosti, jer kvaliteta prostora i sigurnost boravka čine temelj dugoročne atraktivnosti destinacije. Projekti usmjereni na povećanje sigurnosti na moru, upravljanje otpadom i ekološko certificiranje smještaja upravo su zato važni preduvjeti budućeg razvoja. Sigurnost na moru postaje sve značajnija zbog velikog broja plovila i rekreativnih aktivnosti u sezoni – podizanje razine sigurnosti na moru uz edukaciju lokalnog stanovništva, škola, iznajmljivača i turista, stvara kulturu odgovornog korištenja pomorskog prostora. Paralelno, poticanje ekološkog certificiranja smještaja potiče primjenu zelenih standarda i stvara novu razinu konkurentnosti, čime Milna pokazuje da razumije trendove suvremenog tržišta koje sve više cijeni održivost, kvalitetu i odgovorno poslovanje.

Važnu ulogu u novoj razvojnoj viziji ima i projekt „Inclusive Milna“, koji povezuje sve ove elemente kroz koncept pristupačnosti i inkluzivnosti. Uređenjem pristupačnih plaža, šetnica i javnih prostora te unaprjeđenjem digitalne pristupačnosti, Milna ne gradi samo fizički dostupnu infrastrukturu, već afirmira vrijednosti jednakosti, poštovanja i otvorenosti. Time se oblikuje suvremeni identitet destinacije koja ne teži isključivo privlačenju većeg broja posjetitelja, nego stvaranju prostora u kojem se svi mogu osjećati dobrodošlo - bilo da su stanovnici, obitelji s djecom, osobe s invaliditetom ili gosti koji traže autentično, sigurno i kvalitetno otočko iskustvo.

Najveće promjene očekuju se upravo u prostoru. Planirana izgradnja nove trajektne luke i podmorskog tunela Brač-Šolta mogli bi potpuno redefinirati prometnu ulogu Milne. Time bi Milna postala jedno od središnjih otočnih čvorišta srednje Dalmacije - mjesto koje povezuje otoke i kopno, skraćuje putovanja, potiče razmjenu ljudi i dobara te jača regionalnu mobilnost. Takav iskorak otvorio bi prostor za jačanje cjelogodišnjeg gospodarstva, razvoj logističkih i servisnih djelatnosti te nove investicije u smještaj, trgovinu i ugostiteljstvo.

Kada se svi ovi projekti promatraju kao jedinstven sustav, postaje jasno da Milna planira razvoj koji je u skladu s glavnim globalnim načelima održivog upravljanja destinacijama: fokus na kvalitetu umjesto kvantitete, održivo korištenje prostora, ravnomjernu sezonsku raspodjelu, profesionalizaciju turističke ponude, pristupačnost i očuvanje resursa. Riječ je o promjeni pristupa - od ad hoc rasta prema planiranom, promišljenom razvoju u kojem svaka investicija ima svoju ulogu u većoj slici.

Milna tako ulazi u razvojni ciklus u kojem se infrastrukturni, turistički i društveni projekti ne promatraju kao zasebni zahvati, već kao dio koherentne transformacije destinacije. Uređenje javnih prostora, razvoj sadržaja za nautičare, obitelji i rekreativce, modernizacija infrastrukture, sigurnost na moru, ekološko certificiranje i pristupačnost zajedno čine cjelinu koja redefinira način na koji Milna funkcionira i kako se doživljava. U tom novom okviru, Milna se ne razvija samo kao turistička destinacija, već kao skladno, funkcionalno i privlačno mjesto za život - mjesto koje jednako poštuje potrebe stanovnika i očekivanja posjetitelja.

Takav pristup omogućit će Milni da ostane autentična i mirna, ali istodobno živahna, privlačna i prepoznatljiva. Kroz promišljeno upravljanje prostorom, jačanje identiteta i podizanje standarda boravka, Milna ima priliku postati primjer održivog otočnog razvoja u srednjoj Dalmaciji - destinacija koja ne teži masovnosti, već ravnoteži, ne samo rastu, već kvaliteti života. Time Milna potvrđuje svoj smjer: ostati vjerno mediteransko mjesto, ali s infrastrukturom, uslugama i ponudom koje odražavaju suvremene standarde i vrijednosti - mjesto gdje se tradicija, ljepota i turizam stapaju u održivu i dugoročno uspješnu cjelinu.

4 POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA

Turistička ponuda Općine Milna temelji se na jedinstvenom spoju prirodnih vrijednosti, maritimne tradicije i očuvanog mediteranskog krajolika. Cilj ove analize jest procijeniti razvojne i marketinške mogućnosti ključnih turističkih proizvoda te identificirati područja koja mogu doprinijeti unapređenju kvalitete doživljaja posjetitelja i produljenju turističke aktivnosti izvan glavne sezone. Procjena je provedena integrirajući elemente sezonalnosti, pristupačnosti, razine uredenosti, atraktivnosti i dostupnosti informacija, uz deskriptivno vrednovanje potencijala svake kategorije.

Outdoor i aktivni turizam – visoki potencijal

Milna već sada ima jednu od najsnažnijih outdoor osnova među malim otočnim destinacijama srednje Dalmacije. Sustav označenih i neoznačenih staza predstavlja izvanrednu podlogu za razvoj pješačkih, trekking, hiking i biciklističkih iskustava. Staze povezuju Milnu s Ložišćima, Bobovišćima, Bobovišćima na Moru, uvalama Osibova, Lučice i Vičja luka, čime stvaraju prirodnu mrežu za aktivni odmor.

Prirodna raznolikost krajolika - od borovih šuma i maslinika, do kamenih pastirskih puteva i obalne zone - omogućuje formiranje različitih tematskih ruta: panoramskih, edukativnih, povijesnih i sportskih. Blaga klima dodatno povećava razvojni potencijal jer omogućuje aktivnosti tijekom gotovo cijele godine, osobito u predsezoni i posezoni.

Marketinški potencijal outdoor proizvoda je visok, ali trenutno nedovoljno iskorišten. Staze su djelomično označene, informacijski materijali nisu ujednačeni, a digitalne karte i interpretacija krajolika nisu sveobuhvatne. Ulaganja u signalizaciju, digitalnu navigaciju (QR kodovi, interaktivne karte), organizirane programe i tematske vodiče mogu značajno povećati vidljivost i privlačnost proizvoda, uz minimalan utjecaj na prostor.

Nautički turizam – vrlo visoki potencijal

Milna je jedna od najsnažnijih nautičkih točaka na Braču, s tri moderne marine i prirodnim uvjetima koji omogućuju sigurnu plovidbu i sidrenje tijekom cijele godine. Duboki, zaklonjeni zaljev predstavlja ključni adut koji je stoljećima određivao gospodarstvo i identitet mjesta, a danas ga čini iznimno atraktivnim nautičarima.

Nautičari su posjetitelji visoke platežne moći, s izraženim interesom za kvalitetne gastronomske, kulturne i rekreativne sadržaje. Milna, unatoč razvijenoj osnovnoj ponudi, trenutačno ne koristi u potpunosti potencijale izvanmarinske ponude: sadržaji u centru mjesta, ponuda trgovina i galerija, interpretacija pomorske baštine i doživljaji na kopnu za nautičare još nisu na razini očekivanja ovog tržišnog segmenta.

Razvojni potencijal nautičkog turizma je vrlo visok, osobito u segmentu produljenja sezone - marine rade cijele godine, a uvjeti plovidbe u proljeće i jesen su povoljni. Marketinški potencijal može se dodatno povećati jačanjem informacijske dostupnosti, vizualnog uređenja obale i razvojem specijaliziranih proizvoda za nautičare (gastronomskih tura, radionica, izleta).

Eno-gastro turizam – srednji potencijal s mogućnošću rasta

Gastronomija Milne temelji se na mediteranskoj tradiciji, maslinovom ulju, svježoj ribi, lokalnim poljoprivrednim proizvodima i specifičnim otočnim recepturama. Postojeći resursi - maslinici, vinogradi, lokalni OPG-ovi i kušaonice - predstavljaju solidnu osnovu za razvoj eno-gastro proizvoda.

Inicijativa „Gastro đir Milne“ već pokazuje kako se lokalni proizvođači mogu povezati u jedinstven doživljaj za posjetitelje, dok interes turista za kušaonice i radionice stalno raste.

Razvojni potencijal ocjenjuje se srednjim, jer proizvod postoji, ali nije dovoljno strukturiran niti snažno tržišno pozicioniran. Marketinški potencijal trenutačno je ograničen sezonalnošću, manjkom organiziranih eno-gastro događanja i neujednačenom vidljivošću ponude. Uz umjereno ulaganje u organizaciju tura, promociju lokalnih proizvoda i partnerstva s ugostiteljskim sektorom, ovaj proizvod može postati važan dio identiteta Milne.

Obiteljski turizam – srednji potencijal

Obiteljski turizam jedan je od glavnih stupova ljetne ponude Milne. Sigurnost, miran ambijent, brojne plaže i kvalitetna klima privlače obitelji s djecom, ali izvan glavne sezone ponuda je ograničena. Trenutačni proizvod zadovoljava osnovne potrebe obiteljskih posjetitelja, no za jače pozicioniranje potrebno je unaprijediti sadržaje za djecu, uređenje javnih prostora i dostupnost obiteljskih aktivnosti.

Razvojni potencijal je srednji: postoji stabilna ljetna potražnja, ali je potrebno uložiti u animacijske sadržaje, edukativne programe, uređene prostore za igru i obiteljske tematske rute. Marketinški potencijal ovisi o kvaliteti uređenja plaža i dostupnosti informacija, ali se može značajno povećati kroz diferencijaciju Milne kao sigurne i sadržajne obiteljske destinacije.

Manifestacijski turizam – srednji do visoki potencijal

Manifestacije u Milni imaju snažan identitetski karakter, osobito tradicionalno “Potezanje Mrduje”, vjerske fešte i sportske aktivnosti poput Kalatona. Ove manifestacije povezuju lokalnu zajednicu i stvaraju autentične doživljaje koji su privlačni i posjetiteljima.

Razvojni potencijal je visok u smislu jačanja predsezonskih i posesonskih događanja, stvaranja organiziranog kalendara manifestacija i razvoja kulturno-zabavnih programa koji reflektiraju lokalni identitet. Marketinški potencijal također je visok jer su manifestacije lako komunicirati, prepoznatljive su i emocionalno snažne. Ulaganje u infrastrukturu za organizaciju manifestacija i promocijske aktivnosti može povećati njihov doseg i doprinijeti produljenju sezone.

Kulturni turizam – srednji do visoki potencijal

Kulturna baština Milne iznimno je vrijedna i raznolika: od barokne urbane cjeline i sakralnih objekata do memorijalnih kuća i fortifikacijskih struktura. Kulturna cjelina naselja Milna visoko je tržišno spremna, no brojni drugi kulturni lokaliteti još nisu interpretirani na način koji posjetiteljima omogućuje cjelovit doživljaj.

Potencijal se temelji na autentičnosti priča: maritimnoj tradiciji, brodogradnji, životu pjesnika Vladimira Nazora, sakralnoj baštini i austrougarskoj inženjerskoj ostavštini. Dio lokaliteta nalazi se u udaljenijim dijelovima općine, što smanjuje pristupačnost, ali istodobno stvara mogućnost povezivanja kulturnih resursa s outdoor i rekreativnim proizvodom.

Razvojni potencijal je visok, jer kulturni turizam može postati ključni motiv za posjete izvan sezone, no trenutačno ograničen neujednačenom pristupačnošću, slabijom signalizacijom i nedostatnom interpretacijom. Marketinški potencijal raste razvojem digitalnih rješenja, tematskih ruta, vođenih obilazaka i suradnjom kulturnih institucija s turističkom zajednicom.

Zdravstveni i wellness turizam – nizak do srednji potencijal

Ovaj segment u Milni još nije razvijen, ali prirodni uvjeti pružaju određene mogućnosti: tišina, prirodna ambijentalnost, staze za šetanje i mediteranska klima čine je atraktivnom za lagane wellness proizvode. Potencijal je niži i ne može biti temeljan turistički proizvod, ali se može nadograditi kao dodatna vrijednost uz outdoor i eno-gastro ponudu. Trenutačni razvojni potencijal je nizak do srednji, uz mogućnost rasta kroz „wellness in nature“ programe, joga-retreate, terapijske šetnje ili radionice zdravog života.

Milna raspolaže širokom lepezom turističkih proizvoda čiji je potencijal različit, ali jasno prepoznatljiv. Najsnažniji razvojni kapaciteti leže u outdoor, nautičkom i kulturnom turizmu, koji prirodno nadopunjuju identitet i resurse općine. Eno-gastro i manifestacijski turizam imaju dodatnu funkciju obogaćivanja doživljaja i produljenja sezone, dok obiteljski segment osigurava stabilnu ljetnu potražnju koja se može kvalitetno unaprijediti. Uz ciljane intervencije u signalizaciju, interpretaciju, dostupnost informacija, javni prostor i organizirane sadržaje, Milna može značajno unaprijediti ukupnu kvalitetu turističke ponude i ojačati se kao autentična, održiva i konkurentna destinacija s cjelogodišnjim turističkim potencijalom.

5 POKAZATELJI ODRŽIVOSTI NA RAZINI DESTINACIJE

Pokazatelji održivosti destinacije predstavljaju ključni alat za praćenje i evaluaciju utjecaja turizma, te omogućuju informirano upravljanje razvojem destinacije. Kroz sustavno mjerenje gospodarskih, društvenih, okolišnih i prostorno-planerskih aspekata, ovi pokazatelji osiguravaju cjelovit uvid u utjecaj turizma na lokalnu zajednicu, prirodne resurse i kulturnu baštinu, te time pomažu u identifikaciji područja za unapređenje i poticanje dugoročne održivosti.

U skladu s odredbama Zakona o turističkoj ponudi (ZOT), plan upravljanja destinacijom mora se temeljiti na konkretnim, mjerljivim i relevantnim pokazateljima održivosti. To znači da se u planu moraju definirati obvezni pokazatelji, koji osiguravaju standardizirani pristup praćenju ključnih aspekata održivog razvoja.

Svi navedeni pokazatelji moraju biti redovito ažurirani i temeljeni na pouzdanim izvorima podataka, a njihov izračun i evidentiranje regulirani su Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24). Primjena ovih pokazatelja omogućuje transparentno i odgovorno upravljanje, osiguravajući da razvoj turizma bude u skladu s potrebama lokalne zajednice, zaštitom okoliša i očuvanjem kulturne baštine.

Ovaj pristup omogućava turističkim destinacijama da kontinuirano prate, evaluiraju i unapređuju svoje održivosti, čime se stvaraju temelji za dugoročni uspjeh i održivi razvoj turizma.

Tablica 17 Popis obveznih pokazatelja održivosti

Rbr	Pokazatelji
1.	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone
2.	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
3.	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji
4.	Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom
5.	Broj organiziranih turističkih ambulanti
6.	Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju)
7.	Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)
8.	Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)
9.	Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije
10.	Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
11.	Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem
12.	Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
13.	Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
14.	Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
15.	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija

Rbr	Pokazatelji
16.	Status implementacije aktivnosti iz plan upravljanja destinacijom
17.	Broj ostvarenih noćenja u smještaju u destinaciji po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS

Izvor: <https://narodne-novine.nn.hr/> (05.03.2025.), obrada UHY Savjetovanje

Obvezni pokazatelji održivosti mjere utjecaj turizma na:

- društvene aspekte održivosti - zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom, zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja, pristupačnost destinacije, sigurnost destinacije;
- okolišne aspekte održivosti - upravljanje vodnim resursima, gospodarenje otpadom, zaštita bioraznolikosti, održivo upravljanje energijom, ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama
- ekonomske aspekte održivosti - turistički promet, poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu;
- prostorne aspekte održivosti destinacije i organizaciju turizma - turistička infrastruktura, održivo upravljanje destinacijom, održivo upravljanje prostorom.

U nastavku se nalazi tablični prikaz rezultata izračuna 17 obveznih pokazatelja na razini destinacije Milna za 2024. godinu.

Za potrebe izračuna pokazatelja korišteni su sljedeći izvori podataka:

1. Javno dostupni sekundarni izvori podataka, otvoreni podaci dostupni putem mrežnih stranica, te službenih publikacija - Državni zavod za statistiku, Bioportal, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (Portal za napredno praćenje tržišta rada), Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske.
2. Sekundarni izvori podataka iz evidencija, baza i registara dostupni na zahtjev - turistička zajednica, jedinica lokalne samouprave, javni isporučitelj vodne usluge, HEP-ODS, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, FINA.
3. Podaci prikupljeni primarnim istraživanjima - anketa lokalnog stanovništva i anketa turista i jednodnevnih posjetitelja

U tablicama je naveden naziv svakog pokazatelja, obilježje pokazatelja, izvor podatak, metodologija izračuna pokazatelja učestalost mjerenja i rezultat pokazatelja za 2024. godinu.

1.1.1. Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone

Pokazatelj	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone
Obilježja pokazatelja	Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u odnosu na stotinu stalnih stanovnika u vršnom mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom. Ovim pokazateljem se nastoji procijeniti tzv. intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i prostor te infrastrukturu.
Izvor podataka	Turistička zajednica općine Milna, Državni zavod za statistiku, baza „Gradovi u statistici“
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se računa kao omjer ukupnog broja noćenja turista u vršnom mjesec i umnoška broja dana u vršnom mjesecu i broja stalnih stanovnika u destinaciji podijeljenog sa 100
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje
Rezultat pokazatelja (2024.)	
175,60	

1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

Pokazatelj	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
Obilježja pokazatelja	Ovaj pokazatelj prikazuje koliki postotak stalnih stanovnika izražava zadovoljstvo turizmom u svojoj destinaciji. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva razvojem turizma važno je za dugoročno održivo upravljanje destinacijom. Kada stanovnici imaju pozitivan stav prema turizmu, veća je vjerojatnost da će podržavati turističke politike i projekte. S druge strane, ako je podrška niska, može doći do otpora razvoju, osobito kada su u pitanju infrastrukturna ulaganja. Osim toga, pozitivno lokalno ozračje i gostoljubivost stanovnika izravno utječu na ukupno zadovoljstvo turista tijekom boravka.
Izvor podataka	Anketa lokalnog stanovništva
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom u destinaciji procjenjuje se na temelju odgovora na sljedeće anketno pitanje: A1. Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u Vašem mjestu? (1 = U potpunosti nezadovoljan/na, 3 = Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na, 5 = U potpunosti zadovoljan/na) Pokazatelj se izračunava kao postotak ispitanika koji su dali ocjenu 4 ili 5 u odnosu na ukupan broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje. Rezultat prikazuje ukupnu razinu zadovoljstva lokalne zajednice razvojem turizma. Dodatno, pokazatelj se računa i unutar dvije podskupine stanovnika, ovisno o tome ostvaruju li prihode od turizma, prema odgovoru na pitanje: A2. Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je: a) Glavni izvor prihoda b) Dodatni izvor prihoda c) Nemate nikakav prihod od turizma Na temelju ovog pitanja razlikuju se: - stanovnici koji ostvaruju koristi od turizma (odgovori a i b) - stanovnici koji ne ostvaruju koristi od turizma (odgovor c)
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Rezultat pokazatelja (2025.)	
Općina Milna	44,4 %
Stanovnici koji ostvaruju koristi od turizma u destinaciji	52,8 %
Stanovnici koji ne ostvaruju koristi od turizma	32,4 %

1.2.1. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja cjelokupnim boravkom u destinaciji

Pokazatelj	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji
Obilježja pokazatelja	Ovaj pokazatelj prikazuje zadovoljstvo turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja cjelokupni boravkom u destinaciji i daje procjenu neto spremnosti preporuke prijateljima, rodbini ili kolegama posjet destinaciji.
Izvor podataka	Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja

Pokazatelj	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji
Metodologija izračuna pokazatelja	Indeks zadovoljstva računa se kao aritmetička sredina odgovora ispitanika na tri anketna pitanja na ljestvici od 1.= 'U potpunosti nezadovoljan' do 7 = 'U potpunosti zadovoljan': A1. Koliko ste zadovoljni svojim cjelokupnim boravkom u ovoj destinaciji? A2. U kojoj mjeri je boravak u ovoj destinaciji ispunio Vaša očekivanja? A3. Kako biste ocijenili svoj boravak u ovoj destinaciji? Anketno pitanje 'Koliko je vjerojatno da ćete ovo mjesto preporučiti prijateljima, rodbini ili kolegama?' ispitalo je spremnost turista i jednodnevnih posjetitelja na ljestvici od 0 = 'Nije vjerojatno da ću preporučiti' do 10 = 'Jako je vjerojatno da ću preporučiti', za preporuku posjeta destinaciji.
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine za ITR I i II, za ITR III i IV svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2025.)	
Indeks zadovoljstva (%)	83,83
Neto spremnost na preporuku (%)	72,41

1.3.1. Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom

Pokazatelj	Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj prikazuje udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom u odnosu na ukupan broj atrakcija u destinaciji prepoznatim planom upravljanja. Atrakcije kao razlog dolaska u destinaciju mogu biti iznimno raznolike i različite dostupnosti, stoga je svrha ovog pokazatelja uvid u mogućnosti obilaska atrakcija i lokaliteta od interesa osobama s invaliditetom (osobama s tjelesnim, intelektualnim mentalnim i osjetilnim oštećenjem zdravlja), pri čemu se pristupačnost očituje u fizičkoj pristupačnosti i pristupačnosti informacija i komunikacija.
Izvor podataka	1. Plan upravljanja 2. Evidencija Turističke zajednice 3. Online pretraga, priručnici za inkluzivni turizam
Metodologija izračuna pokazatelja	Metodologija izračuna pokazatelja temelji se na analizi popisa materijalnih atrakcija identificiranih u Planu upravljanja. Uključene su atrakcije koje su ocijenjene kao tržišno spremne: tri marine (ACI Milna, Kanarija, Vlaška), kulturno-povijesna cjelina naselja Milna, Župna crkva Gospe od Blagovijesti, Crkva sv. Josipa (uvala Osibova), Crkva sv. Ivana i Pavla (Ložišća), Kuća Nazor, Donji pisk („Stara voda“), kameni most između Ložišća i Vičje luke, zvonik obitelji Bokanić, Interpretacijski centar maritimne povijesti te plaže i uvale (Osibova, Vela Lučica, Lučice, Salbunara i Vičja luka). U okviru Plana upravljanja utvrđeno je da nijedna od navedenih atrakcija trenutačno nije u potpunosti prilagođena osobama s invaliditetom. Pokazatelj se stoga u ovom trenutku izražava vrijednošću 0 %, uz napomenu da je u budućem razdoblju planirana izgradnja i prilagodba dijela lokaliteta kako bi se osigurala pristupačnost za sve skupine posjetitelja.
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Rezultat pokazatelja (2025.)	
0	

1.4.1. Broj organiziranih turističkih ambulanti

Pokazatelji (kod pokazatelja)	Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1)
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj je broj organiziranih turističkih ambulanti u svrhu provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima.
Izvor podataka/potencijalni izvor	Općina Milna
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj je informacija o broju ambulanti u destinaciji, te se broj direktno preuzima i služi kao pokazatelj.
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje
Rezultat pokazatelja (2025.)	
0	

2.1.1. Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju)

Pokazatelj	Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju)
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj je omjer ukupne količine vode isporučene u smještajnim objektima destinacije u odnosu na ukupnu potrošnju vode u destinaciji, koji daje uvid u opterećenje turizma na vodni resurs destinacije.
Izvor podataka	1.Vodovod Brač d.o.o. 2. Turistička zajednica općine Milna, e Visitor 3. Državni zavod za statističu
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao omjer (%) finalne potrošnje vode po noćenju turista (m ³) u smještajnim objektima destinacije i u odnosu na potrošnju vode po stanovniku destinacije (m ³).
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Rezultat pokazatelja (2024.)	
321%	

2.2.1. Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)

Pokazatelj	Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj prati omjer količina komunalnog otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u usporedbi s količinama otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone po stanovniku, u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja)
Izvor podataka	1.Michielli Tomić d.o.o 2. Turistička zajednica općine Milna, e Visitor 3.Državni zavod za statistiku
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao omjer količine otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u odnosu na ukupne količine komunalnog otpada nastale u destinaciji u mjesecima s najnižom i najvišom turističkom aktivnosti.
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Rezultat pokazatelja (2024.)	

Pokazatelj	Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)
	363,37

2.3.1. Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)

Pokazatelj	Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)
Obilježja pokazatelja	Pokazateljem se definira udio zaštićenih prirodnih područja (dalje u tekstu: ZPP) (kopnenih i morskih) i područja ekološke mreže Natura 2000, u ukupnoj površini destinacije (jedan ili više JLS-ova), te njihova struktura prema kategoriji zaštite.
Izvor podataka	Bioportal Državna geodetska uprava
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao udio površina zaštićenih područja u destinaciji u odnosu na ukupnu površinu destinacije i prema kategorijama zaštite temeljem zakona kojim se uređuje zaštita prirode
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2025.)	
	0,00

2.1.2. Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije

Pokazatelj	Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije, a temelji se na sezonalnosti potrošnje.
Izvor podataka	1. HEP-ODS 2. Turistička zajednica općine Milna, e Visitor 3. Državni zavod za statistiku
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao omjer finalne potrošnje el. energije po noćenju turista (kWh) u smještajnim objektima u odnosu na potrošnju el. energije po stanovniku destinacije (kWh).
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2024.)	
	87,43%

2.5.1. Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika

Pokazatelji (kod pokazatelja)	Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK-1)
Obilježja pokazatelja	Pokazateljem se utvrđuje postoji li u destinaciji sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Izvor podataka/potencijalni izvor	Jedinstveni upravni odjel Općine Milna
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj je informacija o tome je li destinacija donijela dokumente (strategiju i/ili plan i/ili program) te koji je napredak/udio mjera u provedbi i/ili implementiranih

Pokazatelji (kod pokazatelja)	Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK-1)
	mjera za prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena i procjenu rizika - DA/NE/ udio mjera u provedbi i/ili implementiranih
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Rezultat pokazatelja (2025.)	
NE	

3.1.1. Ukupan dolazak turista u mjesecu s najvećim brojem ostvarenih turističkih noćenja

Pokazatelj	Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem
Obilježja pokazatelja	Pokazateljem se definira ukupan broj dolazaka turista u destinaciji u mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom temeljem broja ostvarenih noćenja što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom kontekstu.
Izvor podataka	Turistička zajednica općine Milna
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj je informacija o ukupnom broju dolazaka turista u destinaciji u mjesecu s najvećim brojem ostvarenih dolazaka, te se broj direktno preuzima iz sustava eVisitor i služi kao pokazatelj.
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje
Rezultat pokazatelja (2024.)	
6.340	

3.1.2. Prosječna duljina boravka turista u destinaciji

Pokazatelj	Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2)
Obilježja pokazatelja	Pokazateljem se definira prosječan broj noćenja koje jedan turist ostvari u destinaciji.
Izvor podataka	Turistička zajednica općine Milna
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se računa kao omjer ukupnog broja registriranih noćenja u destinaciji i ukupnog broja dolazaka turista u destinaciji.
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje
Rezultat pokazatelja (2024.)	
7,77	

3.2.1. Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Pokazatelj	Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
Obilježja pokazatelja	Pokazateljem se definira ukupan broj zaposlenih na mjesečnoj razini u području I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećoj nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD), budući da rad predstavlja obvezni proizvodni čimbenik uslužnih djelatnosti, izravno povezan s isporukom turističkog proizvoda, pri čemu povećanje ili smanjenje broja zaposlenih u tim djelatnostima

Pokazatelj	Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
	može posredno ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovanja gospodarskih subjekata u turizmu.
Izvor podataka	1. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Portal za napredno praćenje tržišta rada 2. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i podatci dostupni u Ministarstvu
Metodologija izračuna pokazatelja	Podaci su preuzeti iz službenih administrativnih izvora.
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje
Rezultat pokazatelja (2024.)	
	1. 33 2. 34 3. 42 4. 74 5. 128 6. 153 7. 170 8. 161 9. 159 10. 134 11. 43 12. 41

3.2.2. Poslovni prihodi gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Pokazatelj	Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
Definicija	Pokazateljem se definira poslovni prihod gospodarskih subjekata ostvaren tijekom godine u području I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećem NKD-u, budući da je poslovni prihod izravno povezan sa sposobnošću isporuke turističkog proizvoda, pri čemu promjene u prihodima mogu ukazivati na poboljšanje ili pogoršanje poslovnog položaja gospodarskih subjekata, kao i neizravno upućivati na ukupni položaj turističkih djelatnosti na razini destinacije.
Izvor podataka	FINA/Porezna uprava - podatak iz Registra godišnjih financijskih izvještaja
Metodologija izračuna pokazatelja	Podaci su na zahtjev dostupni u Ministarstvu
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje
Rezultat pokazatelja (2024.)	
1.996.682,64	

4.1.1. Identifikacija i klasifikacija turističke atrakcije

Pokazatelj	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija
Definicija	Pokazateljem se vrši identifikacija i kategorizacija turističkih resursa na području destinacije, uključujući prirodne (parkovi, rezervati, pejzaži) i kulturno-povijes-

Pokazatelj	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija	
	ne/antropogene atrakcije (povijesni lokaliteti, muzeji, spomenici, nematerijalna baština).	
Izvor podataka	Registar kulturnih dobara RH (Ministarstvo kulture i medije) Bioportal (Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije)	
Metodologija izračuna pokazatelja	Podaci su preuzeti iz službenih izvora.	
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje	
Rezultat pokazatelja (2025.)		
Rb.	Zaštićena kulturna dobra	Vrsta
	Popis	
1.	Arheološko nalazište gradina Rat	Arheologija
2.	Crkva Gospe od Blagovijesti	Nepokretna pojedinačna
3.	Crkva Gospe od Stomorice	Nepokretna pojedinačna
4.	Crkva sv. Ivana i Pavla	Nepokretna pojedinačna
5.	Crkva sv. Josipa	Nepokretna pojedinačna
6.	Crkva sv. Jurja	Nepokretna pojedinačna
7.	Crkva sv. Martina	Nepokretna pojedinačna
8.	Crkva-tvrđava na otočiću Mrdulja	Nepokretna pojedinačna
9.	Donji pisk ili Stara voda	Nepokretna pojedinačna
10.	Govori milnarskoga područja	Nematerijalna
11.	Kameni most	Nepokretna pojedinačna
12.	Kaštel Gligo	Nepokretna pojedinačna
13.	Kuća Cerinić-Gligo	Nepokretna pojedinačna
14.	Kuća Nazor	Nepokretna pojedinačna
15.	Kuća Vladimira Nazora i sklop kuća oko nje	Nepokretna pojedinačna
16.	Kuća zvana Angleščina	Nepokretna pojedinačna
17.	Kulturnopovijesna cjelina naselja Milna	Kulturnopovijesna cjelina
18.	Ostatci novovjekovnog brodoloma u blizini uvale Lučice	Arheologija
19.	Podmorsko i kopneno arheološko nalazište „Vičja luka“	Arheologija
20.	Svjetionik Ražanj	Nepokretna pojedinačna
21.	Utvrđenje Baterija	Nepokretna pojedinačna
22.	Znanje i umijeće proizvodnje živog vapna na tradicijski način	Nematerijalna

4.2.1. Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom

Pokazatelji	Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj je definiran kao praćenje statusa implementacije Plana upravljanja, pri čemu je polazište terminski plan aktivnosti i njihove implementacije
Izvor podataka/potencijalni izvor	Turistička zajednica / jedinica lokalne samouprave
Metodologija izračuna pokazatelja	Izrađen je Plan upravljanja destinacijom kroz koji su definirane aktivnosti. Početna vrijednost u godini izrade dokumenta (2024.) je 0. Pokazatelj se mjeri svake godine kao omjer implementiranih aktivnosti / ukupni broj aktivnosti definiranih Planom upravljanja destinacijom. Implementirane aktivnosti su one koje su u potpunosti završene, te za njih postoje mjerljivi rezultati provedbe.

Pokazatelji	Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje
Rezultat pokazatelja (2025.)	
0	

4.3.1. Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS

Pokazatelj	Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS
Obilježja pokazatelja	Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih noćenja u smještaju destinacije unutar godine dana po izgrađenom hektaru zona stambene i ugostiteljsko-turističke namjene, pri čemu se u analizu uključuju isključivo izgrađena područja zona stanovanja (S), mješovite namjene (M1) i ugostiteljsko-turističke namjene (T), s obzirom da se turistička aktivnost može gotovo isključivo odvijati unutar tih zona, dok su sve druge građevinske zone te planirana (neizgrađena) područja isključeni iz izračuna.
Izvor podataka	1. eVisitor 2. Jedinice lokalne samouprave + PPUG/O (prostorni planovi uređenja gradova/općina)
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se računa kao broj turističkih noćenja unutar destinacije ostvarenih u jednoj godini kroz zbroj površine izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama stanovanja (ha), površine izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama mješovite namjene (pretežito stambene namjene) (ha) i površine izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama predviđenim za odvijanje ugostiteljsko-turističke aktivnosti.
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Rezultat pokazatelja (2024.)	
0,173069633	

Analiza obveznih pokazatelja održivosti pruža sveobuhvatan uvid u stanje turizma u destinaciji Milna u 2024./2025. godini te otkriva ključne obrasce opterećenja, razvojne prilike i područja u kojima je potrebno dodatno unapređenje. Pokazatelji potvrđuju ono što je uočeno i u analitičkim poglavljima Plana upravljanja - Milna je izrazito sezonska destinacija s vrlo visokom razinom turističkog opterećenja u ljetnim mjesecima, dok su istovremeno resursi, infrastruktura i lokalna zajednica suočeni s neravnomjernom raspodjelom turističkih učinaka tijekom godine.

1. Visoko sezonsko opterećenje i pritisak na infrastrukturu

Pokazatelji koji mjere intenzitet turističkog prometa — broj noćenja na stotinu stanovnika (175,60), broj dolazaka u vršnom mjesecu (6.340) i prosječna duljina boravka (7,77 dana) - potvrđuju iznimno visoku koncentraciju posjetitelja u srpnju i kolovozu. Ovaj intenzitet dovodi do velikog opterećenja javne infrastrukture, što je osobito vidljivo kroz pokazatelje potrošnje vode (321 %) i količine komunalnog otpada (363,37). Milna time postiže razine potrošnje koje višestruko prelaze prosječnu potrošnju stalnih stanovnika, što potvrđuje nužnost daljnjih ulaganja u održivo upravljanje resursima, osobito u razdoblju najvećeg opterećenja.

2. Zadovoljstvo lokalnih stanovnika i posjetitelja – važan signal za upravljanje destinacijom

Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja pokazuje vrlo visok rezultat (indeks zadovoljstva 83,83; neto spremnost na preporuku 72,41 %), što potvrđuje da Milna ostavlja pozitivan dojam i pruža kvalitetno iskustvo boravka. Međutim, zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom iznosi 44,4 %, a razlika između

onih koji ostvaruju korist (52,8 %) i onih koji ne ostvaruju nikakvu korist (32,4 %) jasno pokazuje da percepcija koristi od turizma nije jednako raspodijeljena. Ovaj uzorak je čest u izrazito sezonskim destinacijama i naglašava potrebu za boljim komuniciranjem koristi, ravnomjernijom raspodjelom turističkih tokova te jačanjem cjelogodišnje ponude.

3. Pristupačnost i društvena održivost – ključni izazovi

Jedan od najosjetljivijih pokazatelja jest udio pristupačnih atrakcija za osobe s invaliditetom, koji trenutačno iznosi 0 %. Iako se u narednom razdoblju planira ulaganje u pristupačnu infrastrukturu, početna vrijednost pokazuje da Milna mora sustavno raditi na fizičkoj i informacijskoj pristupačnosti. Nadalje, pokazatelj „broj organiziranih turističkih ambulanti“ također iznosi 0, što upućuje na potrebu za boljim organiziranjem zdravstvene zaštite tijekom vršnih mjeseci, osobito s obzirom na visoku sezonsku koncentraciju posjetitelja.

4. Ekološki pokazatelji ukazuju na osjetljivost resursa

Pokazatelji potrošnje vode (321 %), količine otpada (363,37 %) i električne energije (87,43 %) potvrđuju jasnu sezonalnu fluktuaciju. Posebno je važno istaknuti da Milna u ovom trenutku nema uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama, što je u suprotnosti s potrebama destinacije visokog obalnog rizika i sezonskog opterećenja.

5. Ekonomski pokazatelji potvrđuju snažan utjecaj turizma na lokalno gospodarstvo

Podaci o broju zaposlenih u sektoru smještaja i ugostiteljstva (maksimum od 170 zaposlenih u sezoni) kao i poslovni prihodi (1.996.682,64 EUR) ukazuju na to da turizam ima ključnu ulogu u lokalnom gospodarstvu. Sezonske amplitude u zapošljavanju očekivane su, ali ukazuju na ranjivost gospodarstva na sezonske oscilacije turizma.

6. Prostorna održivost i turistička gustoća – osjetljiv, ali važan pokazatelj

Broj ostvarenih noćenja po hektaru izgrađenog građevinskog područja (0,1731) upućuje na visoku razinu korištenja turističkog prostora, osobito s obzirom na relativno ograničenu površinu izgrađenih turističkih zona. Ovaj pokazatelj bit će ključan u praćenju mogućeg preopterećenja i u usmjeravanju razvojnih odluka, osobito u kontekstu budućih infrastrukturnih projekata i planiranja kapaciteta.

6 POKAZATELJI PRIHVATNIH KAPACITETA DESTINACIJE

U ovom poglavlju izračunati su pokazatelji prihvatnih kapaciteta destinacije Milna, koja je prema indeksu turističke razvijenosti razvrstana u kategoriju II. Prema Zakonu o turizmu (NN 156/23), izračun prihvatnog kapaciteta obvezne su izraditi turističke zajednice osnovane u jedinici lokalne samouprave razvrstanoj u kategoriju I ili II prema indeksu turističke razvijenosti.

Prihvatni kapacitet destinacije definira se kao najveći broj turista koji u istom trenutku mogu boraviti u destinaciji bez narušavanja okoliša, prostora, društvenih odnosa, lokalnog gospodarstva i bez smanjenja razine zadovoljstva posjetitelja. Metodologiju izračuna propisalo je Ministarstvo turizma i sporta, a ona uključuje niz društvenih, infrastrukturnih, prostornih i okolišnih čimbenika.

Sukladno zakonskoj obvezi, pokazatelji prihvatnog kapaciteta destinacije izrađuju se za petogodišnje razdoblje. U ovom izvještaju izračunate su početne vrijednosti pokazatelja, a učestalost mjerenja određuje kada je obveza ponovnog izračuna pojedinog pokazatelja. U analizu je uključena i 2019. godina kao predpandemijska godina, čime je obuhvaćeno šestogodišnje razdoblje od 2019. do 2024. Za pojedine pokazatelje, zbog nedostupnosti podataka za sve godine, izračun je napravljen samo za jednu godinu, što je jasno naznačeno u tablici uz svaki pokazatelj.

Svi pokazatelji u ovom poglavlju prikazani su tablično. Za svaki od pokazatelja navedena su obilježja pokazatelja (što pokazatelj mjeri i zašto je važan), izvor podataka (npr. anketa, Državni zavod za statistiku, turistička zajednica, jedinica lokalne samouprave, stručna procjena itd.), metodologija izračuna pokazatelja, učestalost mjerenja i rezultat pokazatelja.

Pokazatelji su grupirani prema sljedećim tematskim kategorijama:

- **Institucionalni i strateški okvir**
 - Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika Smještajni kapaciteti
- **Smještajni kapaciteti**
 - Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika
 - Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika
 - Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje
 - Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m2 građevinskog područja naselja
 - Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima
- **Turistička potražnja**
 - Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone
 - Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama
- **Resursno-atraksijska osnova**
 - Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama
 - Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama
 - Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj - rujna u odnosu na ostatak godine (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)
 - Raspoloživa površina plaže po kupacu u danima vršne turističke sezone
 - Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj - rujna u odnosu na ostatak godine
 - Utjecaj turizma na izgled destinacije
 - Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora
 - Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija

- Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći
- Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone
- Utjecaj buke na kvalitetu boravka
- **Prostor**
 - Udio stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica
 - Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene
 - Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja
 - Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji
- **Komunalna infrastruktura**
 - Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) - voda
 - Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) - električna energija
 - Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m² javnih površina koje se održavaju
 - Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada
 - Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone
- **Prometna infrastruktura**
 - Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone
 - Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone
 - Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone
 - Zadovoljstvo prometom u mjestu
- **Stanovništvo i kvaliteta života**
 - Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju
 - Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama
 - Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)
- **Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma**
 - Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)

1.1. Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika

Pokazatelj	Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika
Obilježja pokazatelja	Ovaj pokazatelj prikazuje koliki postotak lokalnih stanovnika smatra da turizam pozitivno utječe na njihov svakodnevni život. Ljudi uspoređuju koristi koje donosi turizam (npr. više posla, bolja infrastruktura) s mogućim štetama (npr. gužve, veći troškovi života). Ako većina stanovnika misli da su koristi veće od šteta, imat će pozitivan stav prema turizmu. U suprotnom, stav će biti negativan. Zato je važno pratiti ovu percepciju kako bi se turizam razvijao na način koji odgovara lokalnoj zajednici.
Izvor podataka	Anketa lokalnog stanovništva
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva s pozitivnom percepcijom cjelokupnih učinaka turizma na život u destinaciji procjenjuje se na temelju odgovora ispitanika na sljedeće anketno pitanje: „Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u Vašem mjestu - na lokalno gospodarstvo, okoliš, dostupnost javnih sadržaja, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično. Uzimajući u obzir i dobre i loše strane turizma, smatrate li da je život u Vašem mjestu: 1) Smanjuje kvalitetu života

Pokazatelj	Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika
	2) Pomaže u održanju kvalitete života 3) Pomaže u unaprijeđenju kvalitete života 4) Nema nikakav učinak“ Pokazatelj se izračunava kao udio ispitanika koji su odabrali odgovor 2 ili 3, u ukupnom broju ispitanika koji su odgovorili na pitanje. Rezultat se izražava u postotku.
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2025.)	
75,3 %	

2.1. Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika

Pokazatelj		Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika			
Obilježja pokazatelja		Pokazateljem se definira omjer ukupnog broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam (kuće i stanove za odmor iz podataka Porezne uprave umanjene za kuće i stanove za odmor s rješenjem o pružanju komercijalnih usluga smještaja) u destinaciji/zoni, u odnosu na stotinu stalnih stanovnika.			
Izvor podataka		Turistička zajednica općine Milna, Državni zavod za statistiku, baza „Gradovi u statistici“			
Metodologija izračuna pokazatelja		Predmetni pokazatelj se računa kao omjer zbroja broja turističkih kreveta u komercijalnim smještajnim kapacitetima u destinaciji u mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja i procijenjenim brojem kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam u destinaciji, i broja stalnih stanovnika u destinaciji gdje se konačni rezultat prikazuje u %. Procijenjeni broj kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam u destinaciji se računa kao umnožak broja kuća i stanova za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam i prosječnog broja kreveta u objektima koji su u sustavu eVisitor registrirani kao Izvorna stara obiteljska kuća (vikendica), Kuća za odmor (vikendica) ili Stan za odmor (vikendica)			
Učestalost mjerenja		Svake četiri godine			
Rezultati pokazatelja					
2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
462,14%	494,85%	516,67%	503,54%	511,48%	694,34%

2.2. Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika

Pokazatelj	Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika
Obilježja pokazatelja	Pokazateljem se definira omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju (kućama i stanovima za odmor) u destinaciji u odnosu na stotinu stalnih stanovnika.
Izvor podataka	Turistička zajednica općine Milna, Državni zavod za statistiku, baza „Gradovi u statistici“

Pokazatelj		Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika			
Metodologija izračuna pokazatelja		Predmetni pokazatelj se računa kao omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju i broja stalnih stanovnika u destinaciji u %.			
Učestalost mjerenja		Svake četiri godine			
Rezultati pokazatelja					
2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
133,26%	155,45%	158,93%	157,83%	162,25%	171,12%

2.3. Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje

Pokazatelj		Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje			
Obilježja pokazatelja		Pokazateljem se definira odnos broja smještajnih objekata za iznajmljivanje u domaćinstvu te kuća/stanova za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam prema broju stanova za stalno stanovanje u destinaciji			
Izvor podataka		Turistička zajednica općine Milna			
Metodologija izračuna pokazatelja		Predmetni pokazatelj se računa kao omjer zbroja broja komercijalnih smještajnih objekata registriranih u eVisitoru kao podvrste Objekti u domaćinstvu, Apartman, Kuća za odmor, Sobe za iznajmljivanje i Studio apartman i broj kuća i stanova za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam, i broja objekata koji se koriste za stalno stanovanje			
Učestalost mjerenja		Svake četiri godine			
Rezultati pokazatelja					
2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
0,63	0,63	0,59	0,56	0,58	0,83

2.4. Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m² građevinskog područja naselja

Pokazatelj	Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m ² građevinskog područja naselja
Obilježja pokazatelja	Pokazateljem se definira ukupan broj registriranih stalnih kreveta u komercijalnom smještaju i kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam po izgrađenih 100 m ² građevinskog područja naselja.
Izvor podataka	Turistička zajednica općine Milna
Metodologija izračuna pokazatelja	Predmetni pokazatelj se računa kao omjer zbroja broja turističkih kreveta u komercijalnim smještajnim kapacitetima u destinaciji u mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja i procijenjenog broja kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam u destinaciji i površine izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama stanovanja i mješovite namjene (m ²) u %.
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultati pokazatelja (2025.)	

Pokazatelj	Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m2 građevinskog područja naselja
	0,85 %

2.5. Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima

Pokazatelj	Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima					
Definicija pokazatelja	Pokazatelj predstavlja postotne udjele stalnih kreveta po vrstama komercijalnih smještajnih objekata iz eVisitora (hoteli, kampovi, objekti u domaćinstvu i ostalo) te kuće i stanovi za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam (KKO iz pokazatelja 2.1) u ukupnoj broji raspoloživih stalnih kreveta u destinaciji.					
Izvor podataka	Turistička zajednica općine Milna, Pokazatelj 2.1					
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava za zonu za svaku godinu. Broj kreveta u hotelima, broj kreveta u kampovima, broj kreveta u objektima u domaćinstvu, broj kreveta u preostalom komercijalnom smještaju, broj kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam svaki posebno se dijeli sa zbrojem broja kreveta u hotelima, kampovima, objektima u domaćinstvu i preostalom komercijalnom smještaju i procijenjeni broj kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam (preuzima se iz pokazatelja 2.1.). Svi rezultati se prikazuju u % obliku.					
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje					
Rezultati pokazatelja						
Godina	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Udio smještajnog kapaciteta u hotelima	4,25%	4,09%	3,99%	3,80%	3,77%	3,74%
Udio smještajnog kapaciteta u kampovima	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Udio smještajnog kapaciteta u objektima u domaćinstvu	35,23%	34,44%	34,65%	34,24%	33,44%	34,45%
Udio smještajnog kapaciteta u preostalom komercijalnom smještaju	31,86%	29,54%	29,86%	30,82%	30,77%	28,81%
Udio smještajnog kapaciteta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam	28,66%	31,93%	31,49%	31,14%	32,02%	33,01%

3.1. Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone

Pokazatelj	Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone
Obilježja pokazatelja	Ovim pokazateljem procjenjuje se prosječan dnevni broj turista koji borave u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u vršnim danima turističke sezone, u odnosu na broj stalnih stanovnika u destinaciji. Pokazatelj se koristi za mjerenje intenziteta tzv. stacionarnog turizma, ne uključujući jednodnevne posjetitelje i nautičare. Cilj je utvrditi koliko stacionarni turizam opterećuje lokalnu zajednicu, prostor i infrastrukturu u najopterećenijem dijelu sezone.
Izvor podataka	Turistička zajednica općine Milna, Državni zavod za statistiku (Gradovi u statistici)

Pokazatelj		Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone			
Metodologija izračuna pokazatelja		Izračunava se prosječan broj turista u razdobljima vršne turističke sezone za svaku godinu. Zatim se uzima najviši broj takvih prosječnih vrijednosti - onaj koji se pojavljuje u najopterećenijim danima turističke sezone - i uspoređuje s brojem stalnih stanovnika. Rezultat pokazuje koliko turista boravi u destinaciji u vršnim danima u odnosu na broj stanovnika. Na taj način dobiva se realna slika opterećenja destinacije stacionarnim turizmom.			
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje			
Rezultati pokazatelja					
2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
2,22	1,84	2,26	2,26	2,01	1,61

3.2. Nezadovoljstvo radi gužvi na ulicama, trgovima, atrakcijama

Pokazatelj	Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj prikazuje koliki postotak turista i jednodnevnih posjetitelja (u komercijalnom, nekomercijalnom i jednodnevnih posjetitelja) navodi da su im gužve na ulicama, trgovima i atrakcijama umanjile zadovoljstvo boravkom u destinaciji. Zadovoljni posjetitelji imaju veću sklonost povratku, dulje ostaju i troše više, dok nezadovoljstvo, posebno zbog prekomjernih gužvi, može smanjiti ukupni doživljaj i loše utjecati na reputaciju destinacije. Praćenjem ovog pokazatelja omogućuje se identifikacija problema povezanih s preopterećenjem javnog prostora te planiranje održivog upravljanja turističkim tokovima.
Izvor podataka	Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) posjetitelja nezadovoljnih gužvama na javnim prostorima u destinaciji procjenjuje se na temelju odgovora ispitanika na sljedeće anketno pitanje: „U kojoj Vam mjeri gužva na ulicama/trgovima/atrakcijama predstavlja problem tijekom Vašeg boravka u destinaciji?“ Odgovor se daje na ljestvici od 1 - uopće nije problem do 7 - jako ozbiljan problem. Pokazatelj se izračunava kao udio ispitanika koji su dali ocjenu 6 ili 7, u ukupnom broju ispitanika koji su odgovorili na pitanje. Rezultat se izražava u postotku. Pokazatelj se računa odvojeno za: turiste u komercijalnom smještaju, turiste u nekomercijalnom smještaju i jednodnevne posjetitelje.
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2025.)	
Turisti u komercijalnom smještaju	5,13 %
Turisti u nekomercijalnom smještaju	9,09 %
Jednodnevni posjetitelji	9,09 %

4.1. Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama

Pokazatelj	Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj je koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama. Materijalne atrakcije važan su aspekt ukupne turističke ponude destinacije te veća koncentracija atrakcija doprinosi povećanoj prepoznatljivosti destinacije/definiranih zona. No, istodobno, koncentracija atrakcija može biti i generator brojnih negativnih eksternalija iskazanih kroz pritisak turista na neko područje, narušavanje kvalitete života lokalnih stanovnika, ali i narušavanje zaštite atrakcija.
Izvor podataka	1. Materijalne atrakcije iz Plana upravljanja destinacijom 2. Registar prostornih jedinica Državne geodetske uprave
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao omjer broja materijalnih atrakcija na području Milna i površine Milne. U materijalne atrakcije ubrojane su one atrakcije koje su s obzirom na stupanj tržišne spremnosti ocjenjene kao spremne: tri marine (ACI Milna, Kanarija, Vlača), Kulturno povijesna cjelina naselja Milna, Župna crkva Gospe od Blagovijesti, Crkva sv. Josipa (uvala Osibova), Crkva sv. Ivana i Pavla (Ložišća), Kuća Navor (uz put za Ložišća), Donji pisk ili "Stara voda", Kamen most između Ložišća i Vičje luke, zvonik obitelji Bokanić, Interpretacijski centar maritimne povijesti. Plaže i uvale: Uvala Osibova, Vela Lučica, Lučice, Salbunara i Vičja luka ključne su točke za kupališni turizam.
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultati pokazatelja (2025.)	
0,00487106	

4.2. Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama

Pokazatelj	Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama
Obilježja pokazatelja	Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama iskazana dnevnim brojem usluženi osoba po sjedalu u vrijeme vršnih dana turističke sezone. Ugostiteljski sadržaji iz djelatnosti restorana te pripreme i usluživanja prehrane, pića i napitaka važan su aspekt ukupne turističke ponude destinacije te njihova veća koncentracija doprinosi povećanoj prepoznatljivosti destinacije/definiranih zona. No, istodobno koncentracija ovih sadržaja (ovisno o obilježjima ponude, radnog vremena i segmenata potražnje) može biti i generator brojnih negativnih eksternalija iskazanih kroz pritisak turista na neko područje, buku i sanitarne uvjete, narušavanje kvalitete života lokalnih stanovnika, ali i narušavanje zaštite spomenika kulture odnosno ukupne resursne osnove.
Izvor podataka	1. TuRegistar (https://eturizam.gov.hr/turegistar/)/ nadležna županijska tijela za izdavanje rješenja 2. Porezna uprava 3. Tomas Hrvatska: prosječan broj osoba na putovanju iz podataka o pratnji na putovanju u županiji/regiji u kojoj se zona/destinacija nalazi
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj iskorištenost sjedala na otvorenom i zatvorenom prostoru u restoranima, ostalim objektima za pripremu i usluživanje hrane te objektima za pripremu i usluživanje pića mjerena brojem usluženi osoba po sjedalu u dani vršne sezone. U obzir se uzima broj fiskaliziranih računa izdanih tijekom petodnevno razdoblja na otvorenom i zatvorenom prostoru u restoranima, ostalim objektima za pripremu i usluživanje hrane te objektima za pripremu i usluživanje pića na području zone/destinacije; podatak se dijeli s brojem pet da se dobije prosječan broj fiskaliziranih računa tijekom dana vršne sezone. Nadalje, u obzir se uzima ukupan broj sjedala na otvorenom i zatvorenom u objektima za pripremu i usluživanje hrane

Pokazatelj	Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama
	te objektima za pripremu i usluživanje pića. Finalno, uzima se prosječan broj osoba na putovanju te se izračunava iskorištenost sjedala, ona predstavlja prosjek broja fiskaliziranih računa kroz 5 dana pomnožen s prosječnim brojem osoba, potom se rezultat navedenog dijeli sa ukupnim brojem sjedala.
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje
Rezultati pokazatelja (2024.)	
10,32	

4.3. Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj - rujan u odnosu na ostatak godine (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)

Pokazatelj		Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj - rujan u odnosu na ostatak godine (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)			
Definicija pokazatelja		Pokazatelj je ocjena kakvoće morske vode za kupanje, koja daje informaciju o stanju mora za kupanje i rekreaciju unutar vremenskog razdoblja trajanja sezone kupanja na lokacijama uzorkovanja. Ocjene su javno dostupne u cilju zaštite zdravlja kupaca, održivog gospodarenja plažama te informiranja javnosti.			
Izvor podataka		Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije			
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj kakvoće vode za kupanje izračunava se na temelju mjerenja provedenih na određenim mjernim stanicama tijekom razdoblja od lipnja do rujna u usporedbi s ostatkom godine. Uzorci se uzimaju svakih 15 dana prema standardiziranoj metodologiji, pri čemu se analizira prisutnost mikrobioloških pokazatelja, poput crijevnih enterokoka i Escherichie coli. Rezultati se zatim klasificiraju u jednu od četiri kategorije - izvrsno, dobro, zadovoljavajuće ili nezadovoljavajuće - čime se omogućuje procjena sezonskih varijacija kakvoće vode i utjecaja turističke aktivnosti na okoliš.			
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje			
Rezultati pokazatelja					
2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Izvršno-plavo	Izvršno-plavo	Izvršno-plavo	Izvršno-plavo	Izvršno-plavo	Izvršno-plavo

4.4. Raspoloživa površina plaže po kupacu u danima vršne turističke sezone, (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)

Pokazatelj	Raspoloživa površina plaže po kupacu u danima vršne turističke sezone, (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)
Obilježja pokazatelja	Procjena raspoloživog ukupnog kupališnog prostora u danima vršne turističke sezone po potencijalnom kupacu. Ukupni kupališni prostor je površina plaža te svih ostalih obalnih prostora koji se mogu (i već se koriste) za kupanje, a nisu razvojnim dokumentima definirani kao plaže. Pokazatelj se računa samo za destinacije za koje je relevantan.
Izvor podataka	Turistička zajednica općine Milna, Državni zavod za statistiku : Procjena stanovništva, stanje na dan 31. prosinca (GRADOVI U STATISTICI, https://podaci.dzs.hr/hr/statistikau-nizu/)
Metodologija izračuna pokazatelja	Predmetni pokazatelj se računa kao omjer površine kupališnog prostora (zbrog površina plaža i procijenjenog ostalog kupališnog prostora) u m ³ na području destinacije i ukupnog (potencijalni) broja kupaca.

Pokazatelj	Raspoloživa površina plaže po kupaću u danima vršne turističke sezone, (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)
	Ukupan (potencijalan) broj kupaća se računa kao zbroj broja turista i broja jednodnevnih posjetitelja i broja lokalnih stanovnika. Broj turista i jednodnevnih posjetitelja računaju se u dane vršne sezone.
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultati pokazatelja (2024.)	
2,241859913	

4.5. Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj - rujan u odnosu na ostatak godine

Pokazatelj	Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj - rujan u odnosu na ostatak godine
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj je ocjena kvalitete zraka koja daje informaciju o razini onečišćenosti zraka na području jedinica lokalne (regionalne) samouprave (zone/aglomeracije) u cilju zaštite zdravlja ljudi, održivosti destinacije te informiranja javnosti.
Izvor podataka	Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na teritoriju Republike Hrvatske za 2023., Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije, Republike Hrvatske
Metodologija izračuna pokazatelja	Podatak o kvaliteti zraka preuzet je iz objedinjenog izvješća Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije, Republike Hrvatske. Na području Milne ne postoji uspostavljena stanica za mjerenje kvalitete zraka. Podatak o kvaliteti zraka preuzet je za zona aglomeracija HR ST - Grad Split.
Zoniranje	Milna (aglomeracija HR ST - Grad Split)
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje
Rezultat pokazatelja (2023.)	
I kategorije	

4.6. Utjecaj turizma na izgled destinacije

Pokazatelj	Utjecaj turizma na izgled destinacije
Obilježja pokazatelja	Udio (%) stalnih stanovnika koji smatraju da turistički razvoj pozitivno utječe na izgled destinacije Pokazatelj prikazuje koliki postotak stalnih stanovnika smatra da turistički razvoj ima pozitivan utjecaj na vizualni izgled mjesta u kojem žive. Turizam može potaknuti uređenje prostora, obnovu objekata, razvoj javnih površina i opće unapređenje izgleda destinacije. Percepcija takvih promjena važna je ne samo za lokalno stanovništvo, već i za stvaranje dugoročno poželjne destinacije za posjetitelje. Praćenje ovog pokazatelja pomaže razumjeti koliko stanovnici doživljavaju vizualne učinke turizma kao pozitivne i time doprinosi održivom planiranju razvoja prostora.
Izvor podataka	Anketa lokalnog stanovništva
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na izgled destinacije procjenjuje se na temelju odgovora ispitanika na sljedeće anketno pitanje: „Kako turistički razvoj utječe na izgled mjesta - postaje li ono uslijed turističkog razvoja ružnije ili ljepše?“ Odgovor se daje na ljestvici od 1 - puno ružnije do 5 - puno ljepše, pri čemu je 3 - niti ružnije niti ljepše.

Pokazatelj	Utjecaj turizma na izgled destinacije
	Pokazatelj se izračunava kao udio ispitanika koji su dali ocjenu 4 ili 5, u ukupnom broju ispitanika koji su odgovorili na pitanje. Rezultat se izražava u postotku.
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2025.)	
64,44 %	

4.7. Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora

Pokazatelj	Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora
Obilježja pokazatelja	Udio (%) stalnih stanovnika koji smatraju da turistički razvoj pozitivno utječe na korištenje javnog prostora. Pokazatelj prikazuje koliki postotak stalnih stanovnika smatra da turistički razvoj pozitivno utječe na način korištenja javnih prostora u destinaciji, kao što su ulice, trgovci, šetnice i drugi prostori dostupni svima. Turizam može potaknuti uređenje i aktivaciju javnih prostora, ali i izazvati gužve, prekomjerno korištenje ili istiskivanje lokalnog stanovništva. Percepcija lokalne zajednice o tim promjenama važna je za procjenu stvarne kvalitete života u destinaciji te za prilagodbu upravljanja turističkim razvojem u smjeru održivosti.
Izvor podataka	Anketa lokalnog stanovništva
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora procjenjuje se na temelju odgovora ispitanika na sljedeće anketno pitanje: „Što mislite o načinu korištenja javnog prostora u Vašem mjestu, je li turizam javni prostor (rivu, gradske ulice i trgove, zelene površine) učinio manje ili više prikladnim za Vaše potrebe?“ Odgovor se daje na ljestvici od 1 - puno manje do 5 - puno više, pri čemu je 3 - niti manje niti više. Pokazatelj se izračunava kao udio ispitanika koji su dali ocjenu 4 ili 5, u ukupnom broju ispitanika koji su odgovorili na pitanje. Rezultat se izražava u postotku.
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2025.)	
37,78%	

4.8. Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija

Pokazatelj	Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija
Obilježja pokazatelja	Udio (%) posjetitelja koji su zadovoljni ljepotom i uređenošću mjesta. Pokazatelj prikazuje koliki postotak turista i jednodnevnih posjetitelja pozitivno ocjenjuje ljepotu i uređenost mjesta u kojem borave, uključujući kulturne i prirodne elemente te glavne atrakcije destinacije. Zadovoljni posjetitelji imaju veću sklonost povratku, ostaju dulje i troše više, a njihovo zadovoljstvo pozitivno utječe na imidž destinacije i njenu dugoročnu održivost. Praćenje zadovoljstva izgledom i uređenjem destinacije pomaže u procjeni učinaka turističkih politika i ulaganja te u prepoznavanju potreba za daljnjim unaprjeđenjem ponude.
Izvor podataka	Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja

Pokazatelj	Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija		
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) posjetitelja koji su zadovoljni ljepotom i uređenošću mjesta te glavnim atrakcijama u destinaciji procjenjuje se na temelju odgovora ispitanika na sljedeća anketna pitanja: „Koliko ste zadovoljni ljepotom mjesta?“ Odgovor se daje na ljestvici od 1 - u potpunosti nezadovoljan/na do 7 - u potpunosti zadovoljan/na, pri čemu je 3 - niti zadovoljan niti nezadovoljan. „Koliko ste zadovoljni uređenošću mjesta?“ Odgovor se daje na ljestvici od 1 - u potpunosti nezadovoljan/na do 7 - u potpunosti zadovoljan/na, pri čemu je 3 - niti zadovoljan niti nezadovoljan. „Koliko ste zadovoljni uređenošću glavnih atrakcija u ovoj destinaciji?“ Odgovor se daje na ljestvici od 1 - u potpunosti nezadovoljan/na do 7 - u potpunosti zadovoljan/na, pri čemu je 3 - niti zadovoljan niti nezadovoljan. Pokazatelji se izračunavaju kao udio ispitanika koji su dali ocjenu 6 ili 7 na pojedinom pitanju, u ukupnom broju ispitanika koji su odgovorili na to pitanje. Rezultati se izražavaju u postotku. Pokazatelji se računaju odvojeno za: turiste u komercijalnim smještajnim objektima; turiste u nekomercijalnom smještaju i jednodnevne posjetitelje.		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Rezultat pokazatelja (2025.)			
	Turisti u komercijalnim smještajnim objektima	Turisti u nekomercijalnim smještajnim objektima	Jednodnevni posjetitelji
Ljepotom mjesta	84,62 %	76,36 %	90,91 %
Uređenošću mjesta	75,64 %	67,27 %	90,91 %
Uređenošću glavnih atrakcija	78,21 %	78,18 %	81,82 %

5.1. Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći

Pokazatelji	Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj prati razinu buke u vanjskom prostoru u danima vršne sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene koje su od interesa za turizam
Izvor podataka	Općina Milna
Metodologija izračuna pokazatelja	Zakon o zaštiti od buke (NN 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18, 14/21) i Pravilnik o načinu izrade i sadržaju karata buke i akcijskih planova te o načinu izračuna dopuštenih indikatora buke (NN 75/09, 60/16, 117/18) uređuju najvišu dopuštenu razinu buke. Pokazatelj mjeri razinu buke u zonama mješovite namjene od interesa za turizam. Podatak se preuzima iz Karte buke. Karte buke čine stručnu podlogu za izradu prostornih planova te su koristan instrument za upravljanje bukom okoliša. Omogućavaju izradu akcijskih planova, učinkovitije prostorno planiranje, planiranje zaštite postojećih prostora od izvora buke te provedbu akustičkog planiranja, kao i ocjenjivanje izloženosti stanovništva prekomjernim izvorima buke.
Zoniranje	Općina Milna

Pokazatelj	Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći
Rezultat pokazatelja (2025.)	
Nije izrađena karta buke	

5.2. Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone

Pokazatelj	Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone
Obilježja pokazatelja	Udio (%) stalnih stanovnika uznemirenih bukom tijekom turističke sezone. Pokazatelj prikazuje koliki postotak stalnih stanovnika osjeća uznemirenost zbog buke u vrijeme glavne turističke sezone. Buka može negativno utjecati na svakodnevni život i zdravlje lokalnog stanovništva, osobito u destinacijama s intenzivnim turističkim aktivnostima. Visok udio stanovnika koji prijavljuju uznemirenost bukom može ukazivati na narušavanje kvalitete života i potrebu za dodatnim mjerama zaštite od negativnih učinaka turizma. Praćenje ovog pokazatelja pomaže u planiranju održivog razvoja destinacije i usklađivanju interesa lokalne zajednice i turističke ponude.
Izvor podataka	Anketa lokalnog stanovništva
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva uznemirenog bukom tijekom turističke sezone procjenjuje se na temelju odgovora ispitanika na sljedeće anketno pitanje: „Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li buka veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“ 1 - Veliki problem 2 - Mali problem 3 - Nije problem 4 - Ne znam/ne mogu ocijeniti Pokazatelj se izračunava kao udio ispitanika koji su dali odgovor 1 (veliki problem), u ukupnom broju ispitanika koji su odgovorili na pitanje (isključujući odgovore 4). Rezultat se izražava u postotku.
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2025.)	
25,56%	

5.3. Utjecaj buke na kvalitetu boravka

Pokazatelj	Utjecaj buke na kvalitetu boravka
Obilježja pokazatelja	Udio (%) posjetitelja nezadovoljnih utjecajem buke na kvalitetu boravka u destinaciji. Pokazatelj prikazuje koliki postotak turista i jednodnevnih posjetitelja smatra da buka negativno utječe na njihovo iskustvo boravka u destinaciji. Buka može znatno umanjiti doživljaj posjeta, osobito u urbanim i turistički intenzivnim sredinama. Visok udio posjetitelja koji su nezadovoljni bukom ukazuje na potrebu za prilagodbama u prostornom i operativnom upravljanju destinacijom. Praćenje ovog pokazatelja omogućuje pravodobnu reakciju na probleme koji narušavaju kvalitetu boravka i dugoročnu održivost turističke ponude.
Izvor podataka	Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) posjetitelja nezadovoljnih utjecajem buke na kvalitetu boravka u destinaciji procjenjuje se na temelju odgovora ispitanika na sljedeće anketno pitanje: „U kojoj Vam mjeri buka na javnim prostorima (ulicama, trgovima, atrakcijama) predstavlja problem tijekom Vašeg boravka u destinaciji?“ Odgovor se daje na ljestvici od 1 - uopće nije problem do 7 - jako ozbiljan problem.

Pokazatelj	Utjecaj buke na kvalitetu boravka
	Pokazatelj se izračunava kao udio ispitanika koji su dali ocjenu 6 ili 7, u ukupnom broju ispitanika koji su odgovorili na pitanje. Rezultat se izražava u postotku.
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2025.)	
Turisti u komercijalnim smještajnim objektima	7,69 %
Turisti u nekomercijalnim smještajnim objektima	1,82 %
Jednodnevni posjetitelji	0 %

6.1. Udio stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica

Pokazatelj		Udio stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica			
Obilježja pokazatelja		Pokazateljem se definira udio kuća i stanova za odmor u ukupnom broju stambenih objekata u destinaciji.			
Izvor podataka		Turistička zajednica općine Milna			
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se računa kao omjer zbroja broja objekata koji su u sustavu eVisitor registrirani unutar podvrsta Izvorna stara obiteljska kuća (vikendica), Kuća za odmor (vikendica) te Stan za odmor (vikendica) kuća i broja objekata koji su u sustavu eVisitor registrirani unutar podvrste Objekti u domaćinstvu, i broja objekata koji se koriste za stalno stanovanje gdje se konačni rezultat prikazuje u %.			
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje			
Rezultati pokazatelja					
2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
33,79 %	34,08 %	30,40 %	29,31 %	29,47 %	30,26 %

6.2. Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene

Pokazatelj	Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj ukazuje na najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području građevinskih područja naselja, uključujući gradnju na neizgrađenim dijelovima te rekonstrukciju i prenamjenu.
Izvor podataka	Važeći prostorni plan općine Milna Važeći urbanistički planovi na razini općine Milna Ekspertna analiza urbanista
Metodologija izračuna pokazatelja	Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene računa se kao zbroj:

Pokazatelji	Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene
	- Najvećeg mogućeg broja stambenih jedinica koji se može ostvariti na području izgrađenih dijelova građevinskih područja naselja i - Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja Najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području izgrađenih dijelova građevinskih područja naselja izračunat je kao umnožak ukupnog broja prosječnih građevnih čestica u izgrađenom dijelu građevinskog područja naselja i najvećeg dozvoljenog broja stambenih jedinica na prosječnoj građevnoj čestici.
Zoniranje	Općina Milna
Rezultat pokazatelja	
18957,60864	

6.3. Mogućnost nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja

Pokazatelji	Mogućnost nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj ukazuje na najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području planiranih neizgrađenih građevinskih područja naselja, a temeljem uvjeta koji su propisani u prostornim planovima.
Izvor podataka	Važeći prostorni plan općine Milna Važeći urbanistički planovi na razini općine Milna Ekspertna analiza urbanista
Metodologija izračuna pokazatelja	Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja računa se kao umnožak broja novih građevnih čestica koje se mogu formirati na neizgrađenom dijelu GP naselja stambene i mješovite i najvećeg dozvoljenog broja stambenih jedinica na odabranoj minimalnoj građevnoj čestici. Broj novih građevnih čestica koje se mogu formirati na neizgrađenom dijelu GP naselja stambene i mješovite namjene računa se kao omjer površine neizgrađenog dijela građevinskih područja naselja stambene i mješovite namjene i minimalne površine građevne čestice.
Zoniranje	Općina Milna
Rezultat pokazatelja	
2521,608643	

6.4. Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji

Pokazatelj	Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji
Obilježja pokazatelja	Udio (%) stalnih stanovnika s negativnom percepcijom apartmanizacije. Pokazatelj prikazuje koliki postotak stalnih stanovnika negativno percipira porast broja stanova prenamijenjenih za turistički najam (tzv. apartmanizaciju). Iako apartmanizacija može donijeti ekonomske koristi za lokalnu zajednicu, često dovodi do rasta cijena stanovanja, smanjenja dostupnosti dugoročnog najma, gentrifikacije i osjećaja gubitka identiteta naselja. Visoka razina negativne percepcije među stanovništvom može ukazivati na neravnotežu između potreba lokalne zajednice i turističkog razvoja

Pokazatelj	Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji
	te potrebu za prilagodbom prostornih i stambenih politika u cilju očuvanja kvalitete života.
Izvor podataka	Anketa lokalnog stanovništva
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva s negativnom percepcijom apartmanizacije procjenjuje se na temelju odgovora ispitanika na sljedeće anketno pitanje: „Što mislite o pretvaranju stanova i kuća u turističke apartmane i kuće za odmor - postaje li život u mjestu zbog toga lošiji ili bolji?“ Odgovor se daje na ljestvici od 1 - puno lošiji do 5 - puno bolji, pri čemu je 3 - niti lošiji niti bolji. Pokazatelj se izračunava kao udio ispitanika koji su dali ocjenu 1 ili 2, u ukupnom broju ispitanika koji su odgovorili na pitanje. Rezultat se izražava u postotku.
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2024.)	
28,89%	

7.1. Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) - voda

Pokazatelj		Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) - voda			
Obilježja pokazatelja		Udio (%) turističkih objekata u vršnom opterećenju vodovodne mreže. Pokazatelj prikazuje koliki udio ukupne potrošnje vode u razdobljima vršnog opterećenja otpada na turističke objekte (smještajni i ugostiteljski kapaciteti, kampovi i dr.). U destinacijama s izraženom sezonalnošću, turizam značajno doprinosi povećanoj potrošnji vode tijekom ljetnih mjeseci. Praćenje ovog pokazatelja omogućuje bolje razumijevanje opterećenja infrastrukture te planiranje mjera usmjerenih na povećanje učinkovitosti korištenja vodnih resursa.			
Izvor podataka		VODOVOD BRAČ d.o.o.			
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se izračunava kao omjer potrošnje vode po turističkom noćenju i prosječne potrošnje vode po stanovniku destinacije. Računa se usporedbom potrošnje vode po turistu i po stanovniku u mjesecu s najvećim brojem noćenja i mjesecu s najmanjim brojem noćenja. Rezultati pokazuju da je potrošnja vode po turističkom noćenju u svim godinama višestruko veća od potrošnje po stanovniku. Rezultat se izražava u postotku i prikazuje koliko turizam opterećuje vodovodnu mrežu tijekom vršnih mjeseci turističke sezone.			
Učestalost mjerenja		Svake četiri godine			
Rezultati pokazatelja					
2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
298,98%	359,92%	299,47%	489,52%	452,96%	322,72%

7.2. Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) - električna energija

Pokazatelj		Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) - električna energija			
Obilježja pokazatelja		Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije, a temelji se na sezonalnosti potrošnje.			
Izvor podataka		HEP-ODS			
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se izračunava kao omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju i prosječne potrošnje električne energije po stanovniku destinacije. Računa se usporedbom potrošnje električne energije po turistu i po stanovniku u mjesecu s najvećim brojem noćenja i mjesecu s najmanjim brojem noćenja. Turistička potrošnja električne energije po noćenju u destinaciji u promatranom razdoblju je niža ili približno jednaka potrošnji po stanovniku, što ukazuje da turizam u ovom slučaju nije dominantni izvor opterećenja elektroenergetske mreže u vršnim mjesecima.			
Učestalost mjerenja		Svake četiri godine			
Rezultati pokazatelja					
2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
78,45%	80,01%	127,47%	77,62%	91,11%	87,43%

7.3. Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m² javnih površina koje se održavaju

Pokazatelj	Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m ² javnih površina koje se održavaju
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj prati broj zaposlenih radnika na održavanju javnih površina u odnosu na ukupnu površinu (m ²) javnih površina, što je jedna od pretpostavki za održavanje čistoće, sigurnosti i estetske privlačnosti destinacije.
Izvor podataka	Općina Milna i komunalna tvrtka koja se bavi održavanjem javnih površina na području općine (Michieli-Tomić d.o.o.).
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se računa kao površine javnih površina koja u Milni iznosi 374.680,5 m ² kroz broj zaposlenih djelatnika (pet djelatnika).
Učestalost mjerenja	Tri godine
Rezultat pokazatelja (2024.)	
74.936,1	

7.4. Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada

Pokazatelj	Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj prati količinu otpada koju je moguće prikupiti u destinaciji/zoni s raspoloživim ljudskim i tehnološkim kapacitetima. Mjerenje kapaciteta radne snage i tehničkih resursa za održiv i efikasan odvoz otpada ključno je za očuvanje čistoće, sigurnosti i zdravlja destinacije.

Pokazatelj	Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada
	Pokazatelj predstavlja procjenu količine otpada koji se može dnevno prikupiti u Milni.
Izvor podataka	Michieli-Tomić d.o.o.
Metodologija izračuna pokazatelja	Podatak je preuzet od pravne osobe zadužene za prikupljanje i prijevoz komunalnog otpada u Općini Milna.
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje
Rezultat pokazatelja (2024.)	
6 tona	

7.5. Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone

Pokazatelj	Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone
Obilježja pokazatelja	Udio (%) stalnih stanovnika uznemirenih neprimjerenim odlaganjem otpada tijekom turističke sezone. Pokazatelj prikazuje koliki postotak stalnih stanovnika smatra da neprimjereno odlaganje otpada tijekom turističke sezone narušava kvalitetu života u destinaciji. U turistički opterećenim područjima povećana količina otpada može uzrokovati vizualne i sanitarne probleme, kao i negativan utjecaj na okoliš i zdravlje ljudi. Uznemirenost lokalnog stanovništva zbog problema s otpadom ukazuje na potrebu za boljim upravljanjem komunalnim sustavima te planiranjem kapaciteta u skladu s turističkom potražnjom. Praćenje ovog pokazatelja pomaže u osiguravanju čiste, sigurne i ugodne sredine za život i boravak.
Izvor podataka	Anketa lokalnog stanovništva
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva uznemirenog neprimjerenim odlaganjem otpada tijekom turističke sezone procjenjuje se na temelju odgovora ispitanika na sljedeće anketno pitanje: „Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li neprimjereno odlaganje otpada veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“ 1 - Veliki problem 2 - Mali problem 3 - Nije problem 4 - Ne znam/ne mogu ocijeniti Pokazatelj se izračunava kao udio ispitanika koji su dali odgovor 1 (veliki problem), u ukupnom broju ispitanika koji su odgovorili na pitanje (isključujući odgovore 4). Rezultat se izražava u postotku
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2025.)	
66,67%	

8.1. Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone

Pokazatelj	Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj se odnosi na opterećenje glavne cestovne mreže u destinaciji/zoni i opterećenje pristupnih cesta prema destinaciji (državne, županijske, lokalne i nerazvrstane) važnih za turističke tokove.
Izvor podataka	Godišnji bilten „Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske godine 2024.“ i Godišnji bilten „Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske godine 2023.“
Metodologija izračuna pokazatelja	Potrebno je usporediti prosječni ljetni dnevni promet u godini n sa prosječnim ljetnim dnevnim prometom u godini n-1 gdje se rezultat prikazuje kao indeks rasta u %.
Zoniranje	Na području Općine Milna ne postoje lokacije pokrivene brojanjem prometa prema biltenu Hrvatske ceste d.o.o.
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje
Rezultat pokazatelja (2024.)	
/	

8.2. Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone

Pokazatelj	Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone
Obilježja pokazatelja	Pokazatelj predstavlja odnos kapacitetne ponude parkirališne infrastrukture prema prometnoj potražnji za parkiranjem
Izvor podataka	Primarno istraživanje o broju i popunjenosti parkirališnih mjesta
Metodologija izračuna pokazatelja	Metodologija se sastoji od brojanja parkiranih vozila na odabranim parkiralištima po satima tijekom dana u odabranom intervalu od 08.00 do 22.00 (sveukupno 14 sati)
Zoniranje	Općina Milna: Parkiralište „Šumica“, Parkiralište „Pantera“, Parkiralište „Riva Racić“
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje, u danima vršne turističke sezone
Rezultat pokazatelja (2024.)	
83,53%	

8.3. Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone

Pokazatelj	Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone
Obilježja pokazatelja	Udio (%) stalnih stanovnika uznemirenih gužvom u prometu tijekom turističke sezone. Pokazatelj prikazuje koliki postotak stalnih stanovnika doživljava prometne gužve kao problem tijekom turističke sezone. Povećan broj posjetitelja tijekom sezone može značajno opteretiti prometnu infrastrukturu destinacije, uzrokovati zastoje i smanjiti dostupnost svakodnevnih usluga lokalnom stanovništvu. Učestala uznemirenost stanovnika zbog prometnih gužvi signalizira potrebu za unaprjeđenjem prometnog planiranja i boljom regulacijom turističkih tokova kako bi se očuvala kvaliteta života u lokalnoj zajednici.
Izvor podataka	Anketa lokalnog stanovništva

Pokazatelj	Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva uznemirenog gužvom u prometu tijekom turističke sezone procjenjuje se na temelju odgovora ispitanika na sljedeće anketno pitanje: „Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva u prometu veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“ 1 - Veliki problem 2 - Mali problem 3 - Nije problem 4 - Ne znam/ne mogu ocijeniti Pokazatelj se izračunava kao udio ispitanika koji su dali odgovor 1 (veliki problem), u ukupnom broju ispitanika koji su odgovorili na pitanje (isključujući odgovore 4). Rezultat se izražava u postotku.
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2025.)	
51,11%	

8.4. Zadovoljstvo prometom u mjestu

Pokazatelj	Zadovoljstvo prometom u mjestu
Obilježja pokazatelja	Udio (%) posjetitelja koji su zadovoljni prometom u destinaciji. Pokazatelj prikazuje koliki postotak turista i jednodnevnih posjetitelja pozitivno ocjenjuje prometne uvjete u mjestu boravka - uključujući protočnost prometa, dostupnost parkirališta i opću prometnu organizaciju. Dobro prometno iskustvo doprinosi općem zadovoljstvu posjetitelja, olakšava kretanje unutar destinacije i povećava vjerojatnost ponovnog dolaska. Praćenje ovog pokazatelja pomaže u identifikaciji prometnih izazova te u planiranju poboljšanja koja mogu pozitivno utjecati na doživljaj boravka i ukupnu održivost destinacije.
Izvor podataka	Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) posjetitelja koji su zadovoljni prometom u destinaciji procjenjuje se na temelju odgovora ispitanika na sljedeće anketno pitanje: „Koliko ste zadovoljni prometom u mjestu (protočnost prometa, parkirališta)?“ Odgovor se daje na ljestvici od 1 - u potpunosti nezadovoljan/na do 7 - u potpunosti zadovoljan/na, pri čemu je 3 - niti zadovoljan/na niti nezadovoljan/na. Pokazatelj se izračunava kao udio ispitanika koji su dali ocjenu 6 ili 7, u ukupnom broju ispitanika koji su odgovorili na pitanje. Rezultat se izražava u postotku.
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2025.)	
Turisti u komercijalnim smještajnim objektima	58,97 %
Turisti u nekomercijalnim smještajnim objektima	40,00 %
Jednodnevni posjetitelji	100,00 %

9.1. Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju

Pokazatelj	Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju	
Obilježja pokazatelja	Promjena broja stanovnika u destinaciji unutar desetogodišnjeg razdoblja. Promjena broja stanovnika se prati kao razlika broja stanovnika na početku i kraju desetogodišnjeg razdoblja.	
Izvor podataka	Državni zavod za statistiku - Popis stanovništva, kućanstva i stanova; prirodno kretanje stanovništva; migracije stanovništva; procjena stanovništva na razini jedinice lokalne samouprave https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/stanovnistvo/	
Metodologija izračuna pokazatelja	Ako su početna i krajnja godina desetogodišnjeg razdoblja godine u kojima je napravljen popis stanovnika, onda se podatci o broju stanovnika uzimaju iz popisa stanovnika. U suprotnom, podatci se uzimaju iz procjene broja stanovnika na području destinacije. Ako se destinacija sastoji od više JLS, onda je broj stanovnika destinacije jednak zbroju broja stanovnika u pojedinim JLS. Neka su S_P - broj stanovnika destinacije na početku desetogodišnjeg razdoblja S_K - broj stanovnika destinacije na kraju desetogodišnjeg razdoblja KS_A - apsolutna promjena broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju KS_P - relativna promjena broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju KS_{AP} - prosječna promjena broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju KS_{PP} - prosječna stopa promjena broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju	
Rezultat pokazatelja (2013.-2023.)		
Vrijednost pokazatelja - KS_A - apsolutna promjena broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju		-45
Vrijednost pokazatelja - KS_P - relativna promjena broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju		-4,29%
Vrijednost pokazatelja - KS_{AP} - prosječna promjena broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju		-4,5
Vrijednost pokazatelja - KS_{PP} - prosječna stopa promjena broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju		-0,49%

9.2. Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama

Pokazatelj	Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama	
Obilježja pokazatelja	Udio (%) stalnih stanovnika uznemirenih gužvom na ulicama i javnim površinama. Pokazatelj prikazuje koliki postotak stalnih stanovnika osjeća gužvu na ulicama, trgovima i drugim javnim prostorima kao problem tijekom turističke sezone. Turistička gužva može narušiti svakodnevnu funkcionalnost prostora za lokalne stanovnike, otežati kretanje, smanjiti dostupnost javnih sadržaja te povećati razinu stresa. Praćenje ovog pokazatelja omogućuje prepoznavanje negativnih učinaka preopterećenosti javnih prostora i pomaže u planiranju mjera za bolje usmjeravanje turističkih tokova u cilju očuvanja kvalitete života lokalne zajednice.	
Izvor podataka	Anketa lokalnog stanovništva	
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio (%) lokalnog stanovništva uznemirenog gužvom na ulicama i javnim površinama tijekom turističke sezone procjenjuje se na temelju odgovora ispitanika na sljedeće anketno pitanje: „Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva na ulicama/javnim površinama veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“ 1 - Veliki problem 2 - Mali problem 3 - Nije problem	

Pokazatelj	Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama
	4 - Ne znam/ne mogu ocijeniti Pokazatelj se izračunava kao udio ispitanika koji su dali odgovor 1 (veliki problem), u ukupnom broju ispitanika koji su odgovorili na pitanje (isključujući odgovore 9). Rezultat se izražava u postotku.
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2025.)	
26,67%	

9.3. Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)

Pokazatelj	Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)
Obilježja pokazatelja	Indeks priuštivosti stana prikazuje odnos između cijene stanovanja i prihoda stanovnika. Pokazatelj uspoređuje medijalnu cijenu stana po m ² u jedinici lokalne samouprave s prosječnim godišnjim neto dohotkom po zaposlenom. Viša vrijednost indeksa znači manju dostupnost stanovanja za lokalno stanovništvo. Pokazatelj ukazuje na utjecaj turizma na tržište nekretnina i stambenu priuštivost te pomaže u praćenju održivosti razvoja destinacije.
Izvor podataka	Pregled tržišta nekretnina Republike Hrvatske 2023, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i Ekonomski institut Zagreb
Metodologija izračuna pokazatelja	Izračun se preuzima izravno iz publikacije Indeks je izračunat za 2022. godinu zato što podaci o prosječnoj neto plaći zaposlenih u pravnim osobama u JLS-u za 2023., čiji je izvor Porezna uprava, nisu bili dostupni u trenutku izrade ove publikacije. Indeks priuštivosti izračunat je za ukupno 181 grad i općinu za koje se podaci o medijalnim cijenama smiju prikazati ili za koje podaci o medijalnim cijenama postoje.
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2022.)	
16,7 %	

10.1 Raspoloživost dodatne radne snage

Pokazatelj	Raspoloživost dodatne radne snage (na razini destinacije)
Obilježja pokazatelja	Raspoloživa dodatna radna snaga prikazuje broj nezaposlenih osoba u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja. Pokazatelj daje uvid u potencijalnu radnu snagu koja može biti uključena u turistički sektor tijekom vršne sezone. Koristi se za planiranje ljudskih resursa na razini destinacije.
Izvor podataka	Hrvatski zavod za zapošljavanje
Metodologija izračuna pokazatelja	Podatak je preuzet od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
Rezultat pokazatelja (2024.)	

Pokazatelj		Raspoloživost dodatne radne snage (na razini destinacije)			
2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
20	28	18	12	13	14

Analiza pokazatelja prihvatnih kapaciteta daje jasnu sliku razine turističkog opterećenja općine Milna, kao i odnosa između turizma, prostora, lokalne zajednice i dostupne infrastrukture. Rezultati ukazuju na izrazitu sezonalnost, vrlo visoke stambene i smještajne kapacitete u odnosu na broj stanovnika, te na izazove u upravljanju prometom, bukom, otpadom i korištenjem javnog prostora. Istovremeno, pokazatelji potvrđuju i pozitivne učinke turizma, osobito na vizualni identitet destinacije i visoku razinu zadovoljstva posjetitelja.

U nastavku slijedi pregled ključnih nalaza po tematskim skupinama, sukladno strukturi poglavlja.

1. Institucionalni i strateški okvir

Većina stanovnika smatra da turizam pridonosi kvaliteti života u mjestu. Ovaj rezultat odražava relativno visoku razinu društvene prihvaćenosti turizma, unatoč problemima koje lokalna zajednica jasno identificira u područjima prometa, buke i otpada. Pozitivan stav prema turizmu važna je polazna točka za daljnji razvoj, ali rezultati također ukazuju na potrebu osiguravanja ravnoteže između koristi i opterećenja.

2. Smještajni kapaciteti

Podaci za 2024. godinu pokazuju izrazito visoku turističku orijentiranost prostora:

- Omjer kreveta u komercijalnom smještaju + kuće/stanovi za odmor: 694,34%
- Kreveti u nekomercijalnom smještaju: 171,12%
- Omjer objekata u domaćinstvu i kuća za odmor / broj stanova za stalno stanovanje: 0,83
- Kreveti na 100 m² građevinskog područja: 0,85%
- Struktura smještaja (2024.): hoteli (3,74%); objekti u domaćinstvu (34,45%); ostali komercijalni smještaj (28,81%) i kuće i stanovi za odmor (33,01%).

Milna ima iznimno visok udio smještajnih kapaciteta u odnosu na broj stanovnika. Dominantni oblik smještaja su apartmani i kuće za odmor, dok hotelski kapaciteti čine minimalan udio. Ovo potvrđuje visoku ovisnost o privatnom smještaju te izraženu prostornu disperziju turističkih aktivnosti. Takva struktura potiče sezonalnost, povećava pritisak na infrastrukturu i promet te snažno utječe na tržište stanovanja.

3. Turistička potražnja

- Intenzitet stacionarnog turizma (2024.): 1,61 turista po stanovniku
- Nezadovoljstvo gužvama: komercijalni turisti 5,13%; nekomercijalni turisti 9,09%; jednodnevni posjetitelji 9,09%

Iako opterećenje nije ekstremno visoko kao u usporedivim otočnim destinacijama, Milna i dalje bilježi znatnu sezonsku koncentraciju. Gužve nisu točka nezadovoljstva posjetitelja.

4. Resursno-atraksijska osnova

- Koncentracija atrakcija: 0,00487
- Koncentracija ugostiteljskih sadržaja: 10,32
- Kakvoća mora: izvrsno
- Površina plaže po kupaću: 2,24 m²

- Kakvoća zraka: I. kategorija

Milna raspolaže vrijednim prirodnim resursima, a kvaliteta mora i zraka izvanredna je. Prosječna raspoloživa površina plaže po kupacu iznad je minimalnih standarda. Koncentracija atrakcija i ugostiteljskih sadržaja usmjerena je na središte Milne i pojedine uvale, što stvara žarišne točke sezonskog opterećenja.

5. Utjecaj turizma na izgled destinacije

- Pozitivni utjecaj turizma na izgled mjesta (lokalno stanovništvo): 64,44%
- Pozitivan utjecaj na korištenje javnog prostora (lokalno stanovništvo): 37,78%
- Zadovoljstvo ljepotom i uređenjem (turisti i jednodnevni posjetitelji, 2025.):
 - Ljepota mjesta: do 90,91%
 - Uređenost mjesta: do 90,91%
 - Uređenost atrakcija: 78–81%

Turizam se u značajnoj mjeri percipira kao faktor koji unapređuje vizualni identitet Milne, što potvrđuju i stanovnici i posjetitelji. Međutim, percepcija korištenja javnog prostora među lokalnim stanovništvom je bitno niža, što upućuje na preopterećenje centralnih zona i potrebu za boljom regulacijom prostora, upravljanjem prometom i poboljšanjem svakodnevne funkcionalnosti naselja.

6. Prostor i stambena dinamika

- Udio turističkih jedinica u stambenom fondu (2024.): 30,26%
- Mogućnost nove izgradnje: 2.521 stambena jedinica
- Negativna percepcija apartmanizacije: 28,89%

Stambeni fond Milne već je značajno turistificiran, a planirani prostorni kapaciteti omogućuju daljnji rast. Ovo stvara rizik od rasta cijena stanovanja i smanjenja stambene prístupivosti, što je već vidljivo kroz negativnu percepciju stanovnika. Upravljanje ovim procesom bit će ključno za očuvanje kvalitete života.

7. Komunalna infrastruktura

- Opterećenje vodovodne mreže (2024.): 322,72%
- Opterećenje elektroenergetske mreže (2024.): 87,43%
- Djelatnici za održavanje (2024.): jedan djelatnik na 74.936 m²
- Kapacitet odvoza otpada: 6 t/dan
- Iritacija otpadom: 66,67%

Voda i otpad najkritičnije su točke komunalnog sustava. Turizam višestruko povećava potrošnju vode, a stanovnici u velikoj mjeri percipiraju problem neprimjerenog odlaganja otpada. S druge strane, električna mreža nije značajno opterećena turizmom. Ovi rezultati jasno ukazuju da je upravljanje resursima (voda, otpad, komunalne službe) najveći izazov prihvatnih kapaciteta Milne.

8. Prometna infrastruktura

- Iskorištenost parkirališta: 83,53%
- Iritacija gužvom u prometu (lokalno stanovništvo): 51,11%
- Zadovoljstvo prometom među posjetiteljima: 40% – 100%
- Podaci o kapacitetu cestovne mreže: nedostupni

Promet je jedan od ključnih izazova destinacije, osobito za stanovnike. Gužve i parkirališni pritisak najizraženiji su u centru Milne. Posjetitelji imaju bolju percepciju prometnih uvjeta od lokalnog stanovništva, što sugerira neravnotežu između turističkih i svakodnevnih potreba. Uređenje parkiranja i rasterećenje centra postaju prioritet.

9. Stanovništvo i kvaliteta života

- Pad broja stanovnika 2013.–2023.: –4,29%
- Indeks priuštivosti stanovanja (2022.): 16,7%
- Raspoloživost radne snage (2024.): 14 osoba

Milna se suočava s dugoročnim demografskim padom i ograničenom radnom snagom, što predstavlja dodatni izazov za održivi razvoj turizma. Priuštivost stanovanja je srednje nepovoljna, ali postoji jasan rizik daljnjeg pogoršanja ako se nekontrolirana apartmanizacija nastavi.

Analiza pokazuje da je Milna destinacija s vrlo visokim turističkim intenzitetom i snažnom orijentacijom na privatni smještaj, što stvara značajan pritisak na komunalne resurse, javni prostor i promet. Iako posjetitelji doživljavaju Milnu kao lijepo, sigurno i kvalitetno uređeno mjesto, lokalna zajednica osjeća konkretne negativne učinke sezonskog opterećenja - gužvu, buku, rast cijena stanovanja i problem otpada.

Posebno su važni ovi strateški zaključci:

- Komunalna i prometna infrastruktura predstavljaju najveći ograničavajući faktor razvoja - voda, otpad i cestovna infrastruktura već sada pokazuju znakove preopterećenosti u sezoni.
- Stambena priuštivost i apartmanizacija postaju prijetnja dugoročnoj demografskoj stabilnosti.
- Turistički proizvod je izrazito sezonski i prostorno koncentriran.
- Postoji visok stupanj zadovoljstva posjetitelja.
- Potrebno je pažljivo upravljati prostornim potencijalom nove izgradnje.

7 RAZVOJNI SMJER S MJERAMA I AKTIVNOSTIMA

7.1 SWOT analiza

SWOT analiza daje sažet pregled ključnih unutarnjih i vanjskih čimbenika koji oblikuju razvoj turizma u Milni. Ona omogućuje jasno sagledavanje postojećih prednosti i ograničenja destinacije te identificiranje prilika i prijetnji koje mogu utjecati na budući smjer njezina turističkog razvoja.

Tablica 18 SWOT analiza

Snage	Slabosti
• Pozitivna percepcija lokalnog stanovništva prema turizmu • Visoka razina zadovoljstva posjetitelja i izrazito pozitivan doživljaj posjete Milni • Tri potpuno opremljene nautičke marine (ACI, Vlaška, Kanarija) i prirodno zaštićena luka Milna, što destinaciju čini prepoznatljivim središtem nautičkog turizma • Razvedena obala s brojnim uvalama, čistim morem i atraktivnim krajobrazom • Visoka kakvoća mora za kupanje • Područja unutar ekološke mreže Natura 2000 potvrđuju očuvanost i bioraznolikost. • Visok udio kvalitetnog privatnog smještaja, posebno kuća za odmor • Redovne cjelogodišnje katamaranske linije prema Splitu i Šolti te sezonske veze s Hvarom, Visom, Korčulom, Mljetom i Dubrovnikom • Kvalitetna telekomunikacijska mreža s proširenim širokopojasnim pristupom internetu i 4G/5G signalom na većini područja, što omogućuje nesmetanu komunikaciju i rad na daljinu • Bogata pomorska i brodograđevna povijest, autentična tradicijska arhitektura • Velik broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava	• Izražena sezonalnost turističke potražnje • Pomorski promet često trpi prekide zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta, što može privremeno onemogućiti redovitu povezanost otoka s kopnom • Velika ovisnost o morskom prijevozu dodatno povećava ranjivost na nepovoljne vremenske uvjete • Intenzivne ljetne gužve, nedostatak parkirališnih mjesta i prometna zagušenja u ljetnim mjesecima • Neujednačena kvaliteta ugostiteljske ponude, dominacija brze hrane u dijelu objekata • Sporije uvođenje digitalizacije i novih tehnologija u turističke usluge i upravljanje prostorom • Loša prometna povezanost s ostatkom otoka • Ograničena ponuda sadržaja više kvalitete za nautičare • Nedostatak raznovrsnih sadržaja i infrastrukture prilagođene obiteljima s djecom • Nedostatak atrakcija i lokaliteta pristupačnih osobama s invaliditetom • Izostanak turističke ambulante • Prometne gužve tijekom turističke sezone predstavljaju velik problem za lokalno stanovništvo • Neprimjereno odlaganje otpada tijekom vršne turističke sezone izaziva iritaciju među lokalnim stanovništvom • Značajan dio lokalnog stanovništva doživljava gužve u prometu tijekom ljetnih mjeseci kao ozbiljan problem

Prilike	Prijetnje
• Razvoj održivog turizma temeljenog na prirodnim vrijednostima i očuvanoj obali • Jačanje cjelogodišnjeg turizma kroz produženje nautičke sezone i razvoj posebnih proizvoda (obiteljski, gastronomski, aktivni turizam) koji su već prepoznati kao potencijal • Razvoj biciklističkih, pješačkih i kajak ruta koje podržavaju održivi turizam • Povećanje udjela gostiju s višom platežnom moći i visokom razinom obrazovanja • Diversifikacija turističke ponude (kulturne rute, interpretacijski centri, gastro ture, aktivni turizam) • Jačanje gastronomske ponude kroz povezivanje ugostitelja i OPG-ova • Ulaganja u digitalne alate i pametne sustave upravljanja destinacijom radi učinkovitijeg praćenja posjetitelja i bolje promocije • Razvoj digitalnih aplikacija i pametnih rješenja koja posjetiteljima olakšavaju planiranje i boravak • Dodatno jačanje pomorskih veza i mogućnost uvođenja novih katamaranskih linija koje bi smanjile sezonalnost • Mogućnosti financiranja iz EU fondova za infrastrukturu, kulturnu baštinu i održivi turizam	• Nastavak izražene sezonalnosti i pritiska na infrastrukturu tijekom ljetnih mjeseci uz nisku iskorištenost kapaciteta ostatak godine • Povećanje konkurencije drugih mediteranskih destinacija sličnog profila, posebno u segmentu nautičkog turizma • Potencijalni problemi s preopterećenjem digitalne i telekomunikacijske infrastrukture u danima vršne sezone • Klimatske promjene i porast ekstremnih vremenskih pojava koje mogu negativno utjecati na sigurnost nautičkog prometa • Sve veće digitalne potrebe turista mogu nadmašiti kapacitete postojeće infrastrukture • Geopolitičke i ekonomske krize u ključnim emitivnim zemljama mogu brzo smanjiti turističku potražnju

7.2 Identificiranje općih načela i ciljeva turizma

Turizam u Milni zauzima središnje mjesto u gospodarskom, prostornom i društvenom životu zajednice. On oblikuje identitet mjesta, stvara radna mjesta, potiče očuvanje kulturne i prirodne baštine te pridonosi vitalnosti lokalne ekonomije. Istodobno, intenzivan sezonski karakter i prostorno opterećenje koje turizam donosi zahtijevaju promišljeno upravljanje i jasno definiranu viziju daljnjeg razvoja.

U tom smislu, Milna teži postizanju ravnoteže između gospodarskih koristi turizma i očuvanja kvalitete života svojih stanovnika, okoliša i autentičnog otočkog identiteta.

Kako bi se osigurao sklad između turizma, prostora i života lokalne zajednice, Milna svoj razvoj temelji na pet ključnih načela - održivosti, kvaliteti, pristupačnosti, zadovoljstvu i sigurnosti - koja zajedno čine okvir budućeg razvoja destinacije.

Tablica 19 Načela razvoja turizma u Milni

NAČELA TURIZMA	
Održivost	Razvoj turizma u Milni temelji se na odgovornom korištenju prirodnih i kulturnih resursa, s ciljem očuvanja prostora, mora i lokalne baštine za buduće generacije. Održivost u Milni znači planiranje rasta u granicama nosivog kapaciteta - uz racionalnu potrošnju resursa, smanjenje otpada i poticanje ekološki prihvatljivih rješenja. Poseban naglasak stavlja se na očuvanje obalnog pojasa, kvalitetu mora te razvoj projekata koji integriraju zelene i energetske učinkovite prakse.
Kvaliteta	Milna teži kvaliteti u svakom aspektu turističkog iskustva - od uređenog javnog prostora i komunalne infrastrukture, do profesionalne usluge i autentične ponude. Novi projekti poput uređenja centra mjesta, izgradnje trgovačkih zona višeg standarda i jačanja eno-gastro ponude usmjereni su na stvaranje destinacije koja se prepoznaje po visokoj razini uređenosti, sofisticiranosti, ali pristupačnoj atmosferi i ponudi prilagođenoj različitim profilima gostiju.
Pristupačnost	Pristupačnost se u Milni shvaća široko - kao fizička, digitalna i društvena dostupnost prostora, usluga i sadržaja. Projekti poput „Inclusive Milna“ doprinose razvoju javnih površina i plaža prilagođenih osobama s invaliditetom, dok digitalna pristupačnost omogućuje bolju informiranost i uključivanje svih korisnika. Pristupačna Milna nije samo otvorena za sve posjetitelje, već i za svoje stanovnike, kojima turizam mora ostati kvalitetno integriran u svakodnevni život.
Zadovoljstvo	Zadovoljstvo posjetitelja i stanovnika predstavlja jedan od temeljnih pokazatelja uspješnosti upravljanja destinacijom. Milna teži očuvanju visoke razine zadovoljstva turista, što potvrđuju postojeći pokazatelji, ali i jačanju zadovoljstva lokalne zajednice. Projekti poput uređenja plaža, sportskih i dječjih sadržaja te razvoja kulturnih i gastronomskih inicijativa izravno doprinose kvaliteti boravka, ali i svakodnevnom životu lokalnog stanovništva.
Sigurnost	Sigurnost je ključan element turističkog doživljaja. Kroz projekt povećanja sigurnosti na moru i edukacije o pravilima pomorskog prometa, Milna osigurava sigurnije uvjete za kupce, nautičare i sve korisnike mora. Uz to, kvalitetno uređena prometna infrastruktura, javna rasvjeta i komunalna oprema stvaraju sigurno i ugodno okruženje za stanovnike i posjetitelje tijekom cijele godine.

Izvor: Izrada autora

Na temelju navedenih načela, definirani su i ključni ciljevi razvoja turizma koji usmjeravaju Milnu prema uravnoteženom, održivom i konkurentnom turističkom modelu. Ciljevi obuhvaćaju ekonomske, kulturološke, ekološke, socijalne i infrastrukturne aspekte razvoja, čime se osigurava cjelovit pristup planiranju i upravljanju destinacijom.

Tablica 20 Ciljevi turizma u Milni

CILJEVI TURIZMA	
Ekonomski cilj	Stvoriti stabilan i konkurentan turistički sektor koji generira nova radna mjesta, potiče lokalno poduzetništvo i povećava prihode od turizma uz ravnomjernu raspodjelu koristi. Poseban naglasak stavlja se na razvoj proizvoda više dodane vrijednosti koji omogućuju rast prihoda bez povećanja prostornog pritiska.
Kulturološki cilj	Očuvati i promovirati lokalni identitet, tradiciju i baštinu Milne kao sastavni dio turističkog iskustva. Kroz poticanje kulturnih događanja, valorizaciju povijesnih lokaliteta i podršku lokalnim umjetnicima i proizvođačima, Milna želi ostati autentična i prepoznatljiva destinacija koja njeguje vlastite korijene i prenosi ih novim generacijama posjetitelja.
Ekološki cilj	Očuvati prirodne resurse, kvalitetu mora, zraka i prostora te poticati održivo upravljanje otpadom i energijom. Uvođenjem ekološkog certificiranja smještaja, modernizacijom komunalne infrastrukture i promicanjem zelene mobilnosti, Milna nastoji biti primjer održive otočne destinacije koja smanjuje vlastiti ekološki otisak.
Socijalni cilj	Osigurati da turizam bude u službi zajednice - da donosi koristi svim stanovnicima, smanjuje sezonalnost zaposlenja i pridonosi društvenoj koheziji. Aktivno uključivanje lokalnog stanovništva u planiranje, edukacije i razvoj novih usluga te poticanje suradnje između dionika ključni su preduvjeti socijalne održivosti.
Infrastrukturni cilj	Uspostaviti modernu, učinkovitu i održivu infrastrukturu koja podupire razvoj turizma i kvalitetu života. To uključuje poboljšanje prometne povezanosti, modernizaciju komunalnih sustava, uređenje javnih prostora i razvoj novih sportskih i rekreacijskih zona. Projektima poput izgradnje trajektne luke, rekonstrukcije prometnica, uređenja centra i obale te pristupačnih javnih površina, Milna stvara temelje za dugoročno uravnotežen razvoj.

Izvor: Izrada autora

Načela i ciljevi razvoja turizma u Milni predstavljaju temelj za promišljeno, odgovorno i usklađeno upravljanje destinacijom. Njihova provedba usmjerava Milnu prema uravnoteženom razvoju koji podjednako vrednuje gospodarski napredak, očuvanje okoliša, kulturnu autentičnost i kvalitetu života lokalnog stanovništva. Primjenom ovih načela i ostvarivanjem definiranih ciljeva, Milna jača svoj identitet kao sigurna, pristupačna i održiva mediteranska destinacija, u kojoj turizam postaje pokretač razvoja, ali i čuvar otočkog načina života.

7.3 Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta

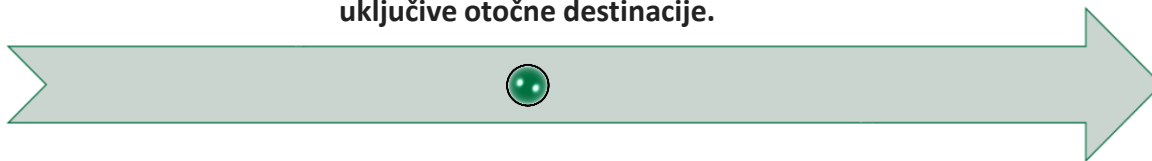
Razvoj turizma u Milni temelji se na razumijevanju da uspješna destinacija ne počiva samo na broju posjetitelja, već na kvaliteti prostora, infrastrukture i iskustva koje pruža. Milna se nalazi u fazi u kojoj turizam više nije spontana aktivnost, već ključni pokretač društvenog i gospodarskog života lokalne zajednice koji zahtijeva planiran i usklađen razvoj. Zbog toga je nužno uspostaviti jasan strateški pravac koji će objediniti infrastrukturne, komunalne i turističke projekte te usmjeriti budući razvoj prema održivosti, prepoznatljivosti i kvaliteti.

Strateški pravac Milne proizlazi iz stvarnih potreba zajednice i tržišnih trendova - bolje prometne povezanosti, uređenih javnih prostora, jačanja turističke infrastrukture, razvoja ponude više kvalitete i očuvanja identiteta mjesta.

Kroz takav integrirani pristup, Milna želi postići ravnotežu između gospodarskih koristi turizma i kvalitete života svojih stanovnika, istodobno gradeći imidž moderne, uređene i uključive otočne destinacije.

Na temelju tih načela definiran je sljedeći strateški cilj:

STRATEŠKI CILJ: Razvoj i unaprjeđenje prometne, javne i turističke infrastrukture te podizanje kvalitete i prepoznatljivosti Milne kao održive i uključive otočne destinacije.

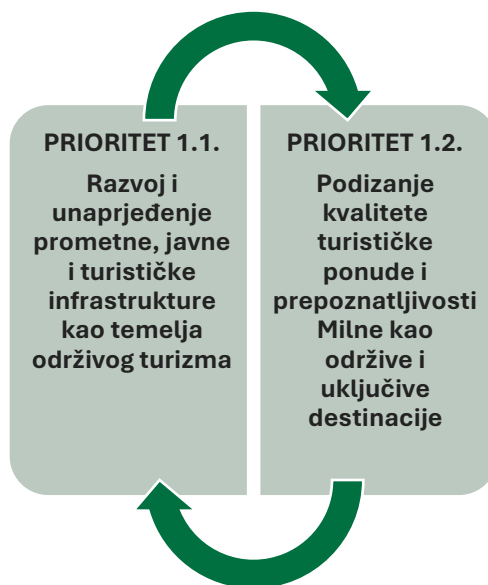
Ovaj strateški cilj polazi od spoznaje da je daljnji razvoj Milne moguć jedino kroz povezivanje infrastrukturnih ulaganja s podizanjem razine turističke ponude i ukupne kvalitete ponuda i usluga u destinaciji te života lokalnog stanovništva. Prometni sustav, obalna infrastruktura, turistička infrastruktura, javni prostori i turistički sadržaji nisu izolirane komponente, već međusobno ovisni elementi koji zajedno stvaraju prepoznatljiv identitet destinacije.

Milna teži razvoju koji će istodobno omogućiti **bolju prometnu povezanost s otokom i regijom, uređene i funkcionalne javne prostore, raznovrsniju i kvalitetniju turističku ponudu te uravnotežen odnos između turizma i života lokalne zajednice.**

Time se stvaraju preduvjeti za **produženje turističke sezone, dulji boravak gostiju, povećanje potrošnje po posjetitelju i snažniji gospodarski učinak turizma.**

Ovim strateškim pristupom Milna gradi svoj put prema održivom, uključivom i konkurentnom turizmu, u kojem infrastruktura, prostor i ponuda zajedno oblikuju destinaciju visoke kvalitete - prepoznatljivu po autentičnosti, uređenosti i ravnoteži između života i turizma.

Kako bi se ostvario postavljeni strateški cilj, Milna svoj razvoj usmjerava kroz dva ključna razvojna prioriteta - prvi usmjeren na infrastrukturne temelje održivog turizma, a drugi na kvalitetu i prepoznatljivost destinacije.

7.4 Razvojni prioriteti turizma u Milni

U skladu sa strateškim ciljem razvoja turizma, Milna svoj razvoj usmjerava kroz dva razvojna prioriteta koji čine osnovu provedbe planiranih projekata. U sljedećoj tablici prikazani su razvojni prioriteti te njihovi opisi i ključna područja djelovanja.

Tablica 21 Razvojni prioriteti Općine Milna

RAZVOJNI PRIORITETI	CILJ 1: Razvoj i unaprjeđenje prometne, javne i turističke infrastrukture te podizanje kvalitete i prepoznatljivosti Milne kao održive i uključive otočne destinacije.	
	OPIS	KLJUČNA PODRUČJA PRIORITETA
1.1. Razvoj i unaprjeđenje prometne, javne i turističke infrastrukture kao temelja održivog turizma	Ovaj prioritet obuhvaća projekte koji stvaraju osnovu za uravnotežen i dugoročno održiv razvoj Milne. Naglasak je na poboljšanju prometne dostupnosti, uređenju obalnog i javnog prostora te modernizaciji infrastrukture koja izravno podupire turizam i kvalitetu života stanovnika. Ulaganjima u novu trajektnu luku, rekonstrukciju luke Milna i planirani podmorski tunel Brač-Šolta jača se prometna povezanost i dostupnost otoka. Uređenjem plaža, lungomare, sportskih i turističkih zona te učinkovitijim gospodarenjem otpadom stvara se ugodnije, sigurnije i privlačnije okruženje za boravak. Cilj prioriteta je razviti infrastrukturu koja omogućuje održiv turizam, smanjenje sezonskih pritisaka i podizanje ukupne funkcionalnosti prostora.	• Prometna i obalna infrastruktura • Uređenje turističkih zona i javnih prostora • Sportska i rekreativna infrastruktura • Održivo gospodarenje otpadom i resursima • Povezanost otoka i dostupnost destinacije
1.2. Podizanje kvalitete turističke ponude i prepoznatljivosti Milne kao održive i uključive destinacije	Ovaj prioritet usmjeren je na podizanje razine kvalitete i prepoznatljivosti turističke ponude kroz unaprjeđenje postojećih sadržaja i razvoj novih. Razvoj trgovačkih zona, biciklističkih i rekreativnih sadržaja te nadogradnja postojećih dobrih koncepata doprinose stvaranju novih sadržaja te bogatijeg i raznovrsnijeg doživljaja boravka. Posebna pažnja posvećuje se sigurnosti na moru, održivoj mobilnosti te ekološkom i društveno odgovornom poslovanju. Kroz razvoj sadržaja za obitelji, nautičare i rekreativce, Milna gradi prepoznatljiv identitet destinacije koja neguje autentičnost, kvalitetu i ravnotežu između turizma i života lokalne zajednice.	• Razvoj novih kvalitetnih sadržaja • Kvaliteta i diversifikacija turističke ponude • Sigurnost, edukacija i održivost u turizmu • Razvoj gastronomije i lokalnih proizvoda • Pristupačnost i mobilnost • Jačanje identiteta i prepoznatljivosti

Izvor: Izrada autora

7.5 Akcijski plan - mjere i aktivnosti

Akcijski plan predstavlja operativni okvir provedbe strateškog cilja razvoja turizma u Milni. On povezuje definirane **razvojne prioritete s konkretnim mjerama i aktivnostima** koje osiguravaju njihovu provedbu u praksi.

Kroz jasno strukturirane mjere i aktivnosti definira se način na koji će se planirani projekti realizirati, u kojem redoslijedu i s kojim očekivanim učincima na prostor, gospodarstvo i kvalitetu života lokalnog stanovništva.

Akcijski plan obuhvaća provedbu mjera kroz **konkretno planirane projekte prikazane u poglavlju 9**, čime se osigurava operativna povezanost između strateških ciljeva, razvojnih prioriteta i projektnih ulaganja.

Plan je usmjeren na provedbu infrastrukturnih, komunalnih i turističkih ulaganja te razvoj nove ponude više kvalitete koja doprinosi produljenju sezone, povećanju potrošnje posjetitelja, većoj prepoznatljivosti Milne i jačanju održivosti destinacije.

U nastavku su prikazane mjere i pripadajuće aktivnosti za svaki razvojni prioritet, koje zajedno čine cjelovit instrument provedbe Plana upravljanja destinacijom Milna.

RAZVOJNI PRIORITET 1.1. Razvoj i unaprjeđenje prometne, javne i turističke infrastrukture kao temelja održivog turizma	
Mjera 1.1.1. Razvoj i modernizacija prometne infrastrukture	
Aktivnost 1.1.1.1. Razvoj i izgradnja prometnih poveznica otoka i kopna	Aktivnost je usmjerena na unapređenje cestovnih i pomorskih veza kako bi Milna imala bržu i bolju povezanost s otokom i kopnom.
Aktivnost 1.1.1.2. Unaprjeđenje lučke infrastrukture	Aktivnost obuhvaća unaprjeđenje i modernizaciju lučke infrastrukture radi boljeg, sigurnijeg i učinkovitijeg prihvata putnika i plovila.
Aktivnost 1.1.1.3. Izgradnja novih prometnih kapaciteta za pomorski prijevoz	Aktivnost podrazumijeva razvoj novih kapaciteta za pomorski prijevoz, kao što su marine, dodatni pontoni i vezovi u marinama, kako bi se rasteretili postojeći kapaciteti i poboljšala prometna povezanost.
Aktivnost 1.1.1.4. Unaprjeđenje cestovne mreže i prometnog sustava destinacije	Podrazumijeva bolju protočnost i sigurnost prometa kroz rekonstrukciju i modernizaciju cestovne infrastrukture u Općini Milna.
Mjera 1.1.2. Unaprjeđenje i održivo upravljanje javnom infrastrukturom	
Aktivnost 1.1.2.1. Uređenje i opremanje obalnih i rekreacijskih zona	Cilj je podići kvalitetu i funkcionalnost obalnih i rekreacijskih prostora kroz njihovo uređenje, opremanje i održivo upravljanje, čime se poboljšava iskustvo boravka posjetitelja i kvaliteta života lokalnog stanovništva.
Aktivnost 1.1.2.2. Razvoj šetnica i povezanih javnih prostora	Cilj je stvaranje funkcionalno povezanih javnih površina koje potiču aktivan boravak i mobilnost.
Aktivnost 1.1.2.3. Komunalno i estetsko uređenje središta mjesta	Cilj je unaprijediti izgled i funkcionalnost središta Milne kroz uređenje javnih površina, komunalne opreme i estetsko usklađivanje prostora radi stvaranja ugodnog, reprezentativnog i prepoznatljivog ambijenta.
Aktivnost 1.1.2.4. Izgradnja i uređenje javnih i komercijalnih prostora u funkciji turizma	Cilj je unaprijediti prostorne kapacitete i funkcionalnost središta mjesta kroz uređenje parkirališta, trgovačkih zona, servisnih sadržaja i drugih prostora koji izravno podržavaju turističke aktivnosti i kvalitetu boravka.

Aktivnost 1.1.2.5. Povećanje prostorne i digitalne pristupačnosti javne infrastrukture	Cilj je osigurati fizičku i digitalnu pristupačnost javne infrastrukture kako bi svi korisnici, uključujući osobe s invaliditetom, mogli ravnopravno koristiti javne prostore i usluge.
Aktivnost 1.1.2.6. Unaprjeđenje sustava komunalnog i ekološki održivog gospodarenja otpadom	Podrazumijeva razvoj učinkovitijih sustava prikupljanja, odvoza i zbrinjavanja otpada u skladu s održivim praksama.
Mjera 1.1.3. Razvoj i diversifikacija turističke infrastrukture	
Aktivnost 1.1.3.1. Uređenje turističkih zona i naselja	Cilj je aktivacija postojećih planiranih turističkih zona kroz uređenje prostora, izgradnju prateće infrastrukture i stvaranje prepoznatljivog prostornog identiteta koji omogućuje održivi razvoj turizma više kvalitete.
Aktivnost 1.1.3.2. Razvoj održivih oblika smještaja i boravka u prirodi	Cilj je potaknuti razvoj kampova, glamping naselja i drugih održivih oblika smještaja koji doprinose diversifikaciji ponude i produljenju turističke sezone.
Aktivnost 1.1.3.3. Razvoj sadržaja za aktivni i avanturistički turizam	Usmjerena je na stvaranje atraktivnih rekreacijskih i adrenalinskih sadržaja dostupnih tijekom cijele godine.
Aktivnost 1.1.3.4. Jačanje kapaciteta i usluga nautičkog turizma	Cilj je unaprjeđenje uvjeta i ponude za nautičare kroz razvoj marina i prateće infrastrukture.
Aktivnost 1.1.3.5. Razvoj sportske i rekreativne infrastrukture	Potiče izgradnju i uređenje prostora za sport, rekreaciju i boravak na otvorenom.
RAZVOJNI PRIORITET 1.2. Podizanje kvalitete turističke ponude i prepoznatljivosti Milne kao održive i uključive destinacije	
Mjera 1.2.1. Diversifikacija i kvalitativni razvoj turističke ponude	
Aktivnost 1.2.1.1. Razvoj trgovačke i ugostiteljske ponude više kvalitete	Cilj je stvaranje komercijalnih i ugostiteljskih sadržaja koji podižu standard i imidž destinacije.
Aktivnost 1.2.1.2. Unaprjeđenje sadržaja za obitelji i djecu u okviru turističke ponude	Obuhvaća razvoj kvalitetnih, sigurnih i edukativnih sadržaja prilagođenih obiteljskom turizmu.
Mjera 1.2.2. Unaprjeđenje sustava održive mobilnosti i aktivnog kretanja	
Aktivnost 1.2.2.1. Razvoj i bolja integracija javnog prijevoza u destinaciji	Usmjerena na jačanje prometne dostupnosti i održivih oblika mobilnosti unutar otoka.
Aktivnost 1.2.2.2. Razvoj biciklističkih i pješačkih koridora	Cilj je unaprijediti sigurnost kretanja te povećati dostupnost i funkcionalnost biciklističkih i pješačkih ruta.
Aktivnost 1.2.2.3. Uspostava i unaprjeđenje rekreacijskih poligona i bike parkova	Poticanje razvoja sportskih sadržaja koji doprinose aktivnom i cjelogodišnjem turizmu.
Mjera 1.2.3. Jačanje standarda kvalitete, sigurnosti i održivosti u turizmu	
Aktivnost 1.2.3.1. Povećanje sigurnosti i odgovornog ponašanja na moru	Usmjerena je na podizanje razine sigurnosti i edukaciju korisnika o pravilima na moru.
Aktivnost 1.2.3.2. Razvoj i promocija gastronomske ponude više kvalitete i lokalnih proizvoda	Cilj je jačanje eno-gastro identiteta i prepoznatljivosti Milne kao autentične otočne destinacije.
Aktivnost 1.2.3.3. Edukacija i certificiranje pružatelja turističkih usluga prema načelima održivosti	Poticanje edukacija i certificiranja kojima se podiže kvaliteta, ekološka svijest i profesionalni standardi u turizmu.

8 SMJERNICE I PREPORUKE ZA DIONIKE RAZVOJA

Plan upravljanja destinacijom Milna dokument je strateškog usmjerenja i koordiniranog djelovanja svih relevantnih dionika u razdoblju **2026. - 2029.** godine. Polazi od definiranog strateškog cilja razvoja turizma Milne, koja se temelji na **održivosti, kvaliteti prostora i ponude te uravnoteženom odnosu između turizma i života lokalne zajednice.**

Plan obuhvaća 2 razvojna prioriteta, 6 mjera, 23 aktivnosti i 20 projekata, od kojih su mnogi infrastrukturni i dugoročno usmjereni. Oni ne predstavljaju samo četverogodišnji plan ulaganja, već stvaraju okvir za dugoročni razvoj Milne kao prepoznatljive i održive otočne destinacije. Iako se svi projekti neće dovršiti unutar jednog planskog razdoblja, njihovo uključivanje omogućuje cjelovit pristup prostornom, prometnom i turističkom razvoju destinacije.

Provedba Plana zahtijeva usklađeno djelovanje **Općine Milna i Turističke zajednice općine Milna**, uz aktivno uključivanje Lučke uprave Splitsko-dalmatinske županije, privatnog sektora, kao i ostalih relevantnih dionika. Uspješna realizacija definiranih ciljeva moguća je jedino kroz partnerski pristup i kontinuiranu komunikaciju svih uključenih strana.

U nastavku su dane **smjernice i preporuke** za svaku skupinu dionika s ciljem osiguravanja učinkovite provedbe plana, racionalnog korištenja resursa te jačanja sinergije između javnog i privatnog sektora u razvoju održivog turizma Milne.

8.1 Smjernice i preporuke za Općinu Milna

Općina Milna ima ključnu ulogu u provedbi Plana upravljanja destinacijom jer djeluje kao nositelj strateškog razvoja prostora, infrastrukture i javnih usluga. Njezina je zadaća osigurati koordinirano planiranje, usklađivanje svih razvojnih projekata i učinkovito upravljanje prostorom u skladu s načelima održivosti, pristupačnosti i kvalitete života.

Preporuke za djelovanje Općine Milna uključuju:

- **Prostorno i strateško planiranje** - osigurati da se svi budući zahvati i investicije usklađuju s planom upravljanja, prostorno-planskom dokumentacijom i načelima održivog razvoja.
- **Koordinacija infrastrukturnih projekata** - voditi integrirani pristup u realizaciji prometnih, komunalnih i turističkih projekata, uz usklađeno planiranje s Lučkom upravom Splitsko-dalmatinske županije i drugim nadležnim tijelima.
- **Poticanje javno-privatnog partnerstva** - aktivno uključivati privatni sektor u razvoj turističke infrastrukture, ulaganja u objekte i usluge više kvalitete te upravljanje pojedinim sadržajima.
- **Upravljanje održivošću i resursima** - sustavno pratiti utjecaj turizma na prostor, okoliš i zajednicu, uz donošenje mjera za očuvanje kvalitete mora, obale i komunalne infrastrukture.
- **Financiranje i sufinanciranje projekata** - osigurati stabilne izvore financiranja putem županijskih, nacionalnih i EU fondova, s naglaskom na projekte zelene infrastrukture, mobilnosti i pristupačnosti.
- **Jačanje institucionalnih kapaciteta** - ulagati u edukaciju i osposobljavanje zaposlenika općinske uprave za provedbu i nadzor razvojnih projekata te upravljanje održivim turizmom.

- **Transparentnost i komunikacija sa zajednicom** - redovito informirati građane o planiranim projektima, uključivati ih u savjetovanja i poticati njihovu participaciju u procesima donošenja odluka.

Proaktivnim djelovanjem u skladu s ovim smjernicama, Općina Milna osigurava učinkovitu provedbu Plana upravljanja i dugoročno usklađen razvoj destinacije koji ravnoopravno vrednuje gospodarski napredak, očuvanje okoliša i kvalitetu života lokalne zajednice.

8.2 Smjernice i preporuke za Turističku zajednicu općine Milna

Turistička zajednica općine Milna ima središnju ulogu u promociji destinacije, razvoju ponude i koordinaciji aktivnosti svih dionika u turizmu. Kao operativno tijelo koje povezuje javni i privatni sektor, njezina je zadaća osigurati prepoznatljiv imidž Milne, unaprijediti kvalitetu turističkog iskustva te poticati razvoj održivih oblika turizma.

Preporuke za djelovanje turističke zajednice uključuju:

- **Razvoj i promocija destinacijskog identiteta** - sustavno oblikovati i komunicirati vizualni i sadržajni identitet Milne kao autentične, sigurne i uređene otočne destinacije.
- **Digitalna transformacija i promocija** - unaprijediti prisutnost Milne na digitalnim kanalima, razviti modernu mrežnu stranicu i interaktivne alate koji informiraju posjetitelje te promiču održivu mobilnost i lokalne proizvode.
- **Produljenje turističke sezone** - kroz organizaciju manifestacija, promociju sportskog, rekreativnog i gastronomskog turizma poticati dolaske u predsezoni i posezoni.
- **Kvaliteta ponude i edukacija pružatelja usluga** - provoditi edukacije za iznajmljivače, ugostitelje i pružatelje usluga o standardima kvalitete, održivosti i digitalnom marketingu.
- **Suradnja s lokalnim proizvođačima i OPG-ovima** - uključivati lokalne proizvode u turističku ponudu i zajedničke promotivne aktivnosti.
- **Praćenje pokazatelja održivosti i pokazatelja prihvatnih kapaciteta te zadovoljstva posjetitelja** - redovito računanje pokazatelja održivosti i prihvatnih kapaciteta u skladu s učestalosti mjerenja definiranoj od strane Ministarstva turizma i medija.
- **Povezivanje s turističkim zajednicama otoka i županije** - jačati suradnju s Turističkom zajednicom Splitsko-dalmatinske županije te zajednički promovirati otočne rute, događanja i atrakcije.

8.3 Smjernice i preporuke za druge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji

Uspješna provedba Plana upravljanja destinacijom Milna zahtijeva aktivno sudjelovanje svih relevantnih dionika - privatnog sektora, komunalnih poduzeća, turističkih i ugostiteljskih subjekata, udruga te javnih institucija poput Lučke uprave Splitsko-dalmatinske županije i drugih regionalnih tijela. Njihova suradnja nužna je za uravnotežen razvoj destinacije, očuvanje resursa i podizanje kvalitete ponude.

Preporuke za djelovanje ostalih dionika uključuju:

- **Aktivno uključivanje u provedbu projekata** - sudjelovati u planiranju, financiranju i provedbi infrastrukturnih i turističkih projekata koji doprinose održivom razvoju Milne.
- **Definiranje i primjena standarda kvalitete** - uspostaviti jasne standarde smještajne i ugostiteljske ponude u skladu s načelima zelene tranzicije i digitalne transformacije EU-27. Cilj je usmjeriti postojeće i buduće objekte prema održivim načinima poslovanja koji štede resurse, smanjuju rashode i štite okoliš, posebice energiju, vodu, tlo i bioraznolikost.
- **Korištenje digitalnih tehnologija** - primjenjivati digitalna rješenja u oglašavanju, prodaji, upravljanju rezervacijama i komunikaciji s gostima radi povećanja učinkovitosti i konkurentnosti.
- **Edukacija i osposobljavanje zaposlenika** - ulagati u kontinuirano obrazovanje zaposlenih u sektoru turizma, ugostiteljstva i usluga o temama održivosti, digitalizacije, sigurnosti i kvalitete usluge.
- **Suradnja i umrežavanje s lokalnom zajednicom** - poticati suradnju između pružatelja usluga, OPG-ova, udruga i kulturnih institucija radi stvaranja autentičnih turističkih proizvoda temeljenih na lokalnim vrijednostima.
- **Sudjelovanje u promociji i razvoju brenda destinacije** - aktivno doprinositi prepoznatljivosti Milne kroz zajedničke promotivne aktivnosti, tematske manifestacije i sudjelovanje u razvoju ponude više kvalitete.

Provedbom ovih smjernica, dionici turizma i upravljanja prostorom postaju aktivni partneri u transformaciji Milne prema održivom, digitalno naprednom i konkurentnom modelu razvoja, u kojem turizam ne djeluje izolirano, već kao sastavni dio gospodarskog i društvenog života zajednice.

9 POPIS PROJEKATA

Popis projekata predstavlja završnu, ali ujedno jednu od ključnih cjelina Plana upravljanja destinacijom Milna. Ukupno je definirano **20 projekata**, od kojih su mnogi infrastrukturnog karaktera i dugoročno oblikuju razvojni smjer destinacije te doprinose ostvarenju definiranog strateškog cilja razvoja turizma u Milni. Ovi projekti ne čine samo četverogodišnji plan ulaganja, već uspostavljaju **strateški okvir za dugoročan, održiv i prostorno uravnotežen razvoj turizma u Milni**.

Posebno je važno naglasiti da popis uključuje i **velike infrastrukturne projekte** čija se potpuna realizacija ne očekuje unutar trajanja ovog planskog razdoblja. Međutim, njihovo uvrštavanje omogućuje pravovremenu pripremu – uključujući izradu projektno-tehničke dokumentacije, rješavanje imovinsko-pravnih pitanja i započinjanje početnih faza ulaganja – što je nužan preduvjet za njihovu provedbu u sljedećim planerskim ciklusima.

Za svaki projekt definirani su sljedeći elementi:

- naziv projekta,
- kratki opis predmeta i svrhe projekta,
- način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti,
- nositelj provedbe i lokacija provedbe,
- planirani rokovi početka i završetka,
- ključne točke ostvarenja projekta s planiranim rokovima,
- ukupna procijenjena vrijednost projekta, uključujući iznose vlastitog financiranja i moguće izvore financiranja,
- status izrade potrebne studijske i projektne dokumentacije.

Svi projekti usklađeni su sa **Strategijom razvoja turizma Republike Hrvatske**, aktualnim **Nacionalnim planom razvoja održivog turizma 2021.–2027.**, kao i **Smjernicama za izradu popisa projekata Ministarstva turizma i sporta**, čime se osigurava strateška dosljednost, održivost i mogućnost financiranja iz nacionalnih i europskih mehanizama potpore.

Naziv projekta	Uređenje prostora s dječjim sadržajima za poboljšanje kvalitete obiteljskog turizma u Milni
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća prenamjenu postojeće zgrade bivšeg dječjeg vrtića u Milni u prostor s dječjim sadržajima namijenjen razvoju i unapređenju obiteljskog turizma. Planirano je uređenje unutarnjih prostora za igru, čuvanje djece i održavanje radionica, kao i vanjskog prostora s igralištem, penjalicama i sjenicama. Prostor će se koristiti tijekom cijele godine, a u turističkoj sezoni bit će dostupan obiteljima s djecom koje borave u Milni, čime se obogaćuje turistička ponuda i produžuje boravak gostiju u destinaciji. Igraonica će biti dostupna na engleskom i po mogućnosti dodatnim svjetskim jezicima
Opis svrhe projekta	Uređenjem i opremanjem prostora s dječjim sadržajima stvorit će se mjesto dostupno tijekom cijele godine za lokalno stanovništvo, namijenjeno igri, druženju i organizaciji tematskih aktivnosti za djecu. Tijekom turističke sezone prostor će imati dodatnu ulogu u obogaćivanju ponude obiteljskog turizma, kroz suvremene i interaktivne sadržaje koji doprinose kvalitetnijem boravku obitelji u Milni. Prostor će biti pristupačan osobama s invaliditetom, čime se osigurava inkluzivnost i jednak pristup svim korisnicima.

Naziv projekta	Uređenje prostora s dječjim sadržajima za poboljšanje kvalitete obiteljskog turizma u Milni
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji 1.3.1 Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom
Nositelj provedbe projekta	Općina Milna Privatni investitor
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Izrada projektno-tehničke dokumentacije i prenamjena postojeće zgrade u prostor s dječjim sadržajima
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	40.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	100%
Ostali mogući izvori financiranja	/
Imovinsko-pravni odnosi	Da
Osnova za raspolaganje nekretninama	Da
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Ne
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Razvoj biciklističkih staza i bike parka u Općini Milna
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća razvoj i unaprjeđenje biciklističkih staza uz glavne prometnice na području Općine Milna, s ciljem povećanja sigurnosti biciklista i poticanja održivih oblika mobilnosti. Uz trasiranje i uređenje novih staza, projekt uključuje integraciju zelenih elemenata – sadnju drveća, postavljanje sjenica, odmorišta i informativnih punktova – kako bi vožnja biciklom bila ugodnija i prilagođena klimatskim uvjetima. Projekt također uključuje izgradnju poligona za biciklizam (bike parka), namijenjenog obuci djece i mladih, rekreativnim korisnicima i turistima, čime se doprinosi razvoju aktivnog i sportskog turizma u Milni.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je poticati razvoj održive mobilnosti i aktivnog turizma kroz uređenje sigurnih biciklističkih trasa i stvaranje uvjeta za rekreativni i sportski biciklizam. Projekt doprinosi povećanju sigurnosti prometa, smanjenju korištenja motornih vozila, te stvaranju novih sadržaja za stanovnike i turiste, posebno za obitelji i ljubitelje aktivnog odmora. Izgradnjom bike parka dodatno se potiče edukacija djece i mladih o prometnoj kulturi te razvoj Milne kao destinacije koja promiče zdrav i održiv način života.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Općina Milna

Naziv projekta	Razvoj biciklističkih staza i bike parka u Općini Milna
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Izrada prometne studije i definiranje trase biciklističkih staza uz glavne prometnice 2. Izrada projektno-tehničke dokumentacije i ishođenje potrebnih dozvola 3. Uređenje i označavanje biciklističkih staza te postavljanje zelenih elemenata (drvoredi, sjenice, odmorišta) 4. Izgradnja i opremanje poligona za biciklizam (bike parka)
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2026. 2. 2028. 3. 2029. 4. 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	450.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	15%
Ostali mogući izvori financiranja	fondovi Europske unije
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Ne
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Športsko-turistički rekreacijski centar
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća izgradnju i opremanje višenamjenske sportske dvorane na području SRC „Stanko Poklepović – Špaco“, za koju je ishodena građevinska dozvola, a završetak radova planiran je do 2027. godine. Uz sportsku dvoranu, planira se uređenje vanjskog rekreacijskog prostora s dodatnim sadržajima poput padel terena, mini golfa, paintball poligona i adrenalinskog parka, kao i zonama za iznajmljivanje quadova i bicikala. Cilj je stvoriti sportsko-rekreacijski kompleks koji povezuje lokalnu sportsku infrastrukturu s turističkom ponudom, čime se Milna pozicionira kao odredište aktivnog i sportskog turizma dostupno tijekom cijele godine.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je razviti Milnu kao prepoznatljivu destinaciju sportskog i rekreativnog turizma kroz izgradnju i opremanje suvremenog sportsko-turističkog centra. Projektom se potiče aktivni odmor i cjelogodišnje korištenje sportske infrastrukture, čime se produžuje turistička sezona i povećava kvaliteta boravka posjetitelja. Uređenjem vanjskih rekreacijskih sadržaja, poput padel terena, mini golfa, paintball poligona i adrenalinskog parka, stvorit će se dodatna vrijednost za lokalno stanovništvo i turiste, uz mogućnost organizacije sportskih događanja, kampova i obiteljskih aktivnosti.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji

Naziv projekta	Športsko-turistički rekreacijski centar
Nositelj provedbe projekta	Općina Milna
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Dovršetak izgradnje višenamjenske sportske dvorane SRC „Stanko Poklepović – Špaco“ 2. Izrada projektno-tehničke dokumentacije za uređenje vanjskog rekreacijskog prostora (padel, mini golf, paintball, adrenalinski park) 3. Ishođenje potrebnih dozvola i suglasnosti za vanjske sadržaje 4. Uređenje i opremanje vanjskih sportskih i rekreacijskih sadržaja te uspostava sustava upravljanja centrom
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2027. 2. 2027. 3. 2028. 4. 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	1.800.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	15%
Ostali mogući izvori financiranja	fondovi Europske unije
Imovinsko-pravni odnosi	Da
Osnova za raspolaganje nekretninama	Da
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Da
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Da
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Unaprjeđenje cestovne mreže u Općini Milna
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća rekonstrukciju, proširenje i uređenje postojećih prometnica na području Općine Milna, s posebnim naglaskom na poboljšanje pristupa obalnom pojasu, središtu Milne i ostalim važnim točkama općine. U okviru projekta planirani su otkup zemljišta i rješavanje imovinsko-pravnih odnosa potrebnih za provedbu infrastrukturnih zahvata. Projekt uključuje izradu prometne studije, izradu projektno-tehničke dokumentacije te ishodovanje potrebnih dozvola, čime će se stvoriti preduvjeti za sustavno uređenje prometne mreže. Posebna pažnja posvetit će se povezivanju obalne zone s glavnim cestovnim pravcima i povećanju protočnosti na ulazima i izlazima prema središtu Milne, s ciljem unaprjeđenja prometne dostupnosti i sigurnosti.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je poboljšati prometnu dostupnost i sigurnost na području Općine Milna, osobito u zonama koje zbog uskih ulica i ograničenih pristupa uzrokuju zagušenja i otežano prometovanje tijekom turističke sezone. Projektom se želi osigurati protočniji promet, bolji pristup obalnom pojasu i središtu mjesta, te omogućiti učinkovito funkcioniranje dostave i komunalnih službi. Provedbom projekta stvaraju se preduvjeti za dugoročno održivo upravljanje prometom, smanjenje gužvi i povećanje zadovoljstva stanovnika i posjetitelja kvalitetom prometne infrastrukture.

Naziv projekta	Unaprjeđenje cestovne mreže u Općini Milna
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Općina Milna
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Izrada prometne studije Općine Milna – definiranje prioriteta dionica za rekonstrukciju i proširenja cesta 2. Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i otkup zemljišta 3. Izrada glavnog i izvedbenog projekta za odabrane dionice prometnica, uključujući usklađivanje s prostornim planovima. 4. Ishođenje potrebnih dozvola i suglasnosti – postupak ishođenja lokacijskih i građevinskih dozvola temeljem izrađene dokumentacije. 5. Postupno provođenje radova na prioritarnim dionicama – početak radova na najopterećenijim prometnim točkama prema izrađenoj dokumentaciji i dostupnim sredstvima.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2026. 2. 2027. - 2029. 3. 2028. 4. 2029. 5. 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	3.500.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	30%
Ostali mogući izvori financiranja	Splitsko-dalmatinska županija, proračun Republike Hrvatske, proračun Europske unije
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Ne
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Komunalno dizajnersko uređenje centra mjesta i jačanje trgovačke ponude visoke kvalitete u Milni
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća komunalno i estetsko uređenje središta mjesta Milna radi stvaranja skladnog, reprezentativnog i funkcionalnog javnog prostora usklađenog s identitetom luksuzne otočne destinacije. U sklopu projekta predviđeno je popločavanje pješačkih površina i kaleta kamenom, ujednačavanje materijala i vizualnog identiteta mjesta, te modernizacija komunalne i urbane opreme (rasvjeta, spremnici za otpad, klupe, signalizacija, hortikulturno uređenje i drugi elementi javnog prostora). Drugi dio projekta odnosi se na definiranje i poticanje razvoja trgovačkih zona namijenjenih luksuznijem turizmu u centru Milne. Kroz izradu smjernica i mjera za uređenje poslovnih prostora te poticanje ponude više kvalitete (galerije, butici, trgovine lokalnih proizvoda i umjetničkih predmeta), projekt će stvoriti preduvjete za

Naziv projekta	Komunalno dizajnersko uređenje centra mjesta i jačanje trgovačke ponude visoke kvalitete u Milni
	formiranje reprezentativne trgovačke zone koja doprinosi novom vizualnom i gospodarskom identitetu Milne.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je povećati atraktivnost, funkcionalnost i prepoznatljivost centra Milne kroz unaprjeđenje komunalnog izgleda mjesta i razvoj ponude usmjerene prema luksuznijem segmentu turizma. Projekt doprinosi stvaranju uređenog i estetski usklađenog prostora koji odražava identitet tradicionalnog mediteranskog mjesta, ali u skladu sa suvremenim standardima kvalitete boravka i potrošnje. Uređenjem javnih površina, ujednačavanjem vizualnog identiteta i stvaranjem uvjeta za razvoj trgovačkih zona s ponudom više dodane vrijednosti, projekt jača imidž Milne kao destinacije za nautičare i goste višeg potrošačkog profila. Istodobno, povećava se kvaliteta života stanovnika, potiče lokalno poduzetništvo i osigurava dugoročna održivost prostornog i gospodarskog razvoja mjesta.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji 3.1.2. Prosječna duljina boravka turista u destinaciji 3.2.1. Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane 3.2.2. Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
Nositelj provedbe projekta	Općina Milna
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Izrada projektno-tehničke dokumentacije 2. Ishođenje potrebnih dozvola i suglasnosti -građevinskih dozvola, suglasnosti nadležnih tijela i upravnih uvjeta za provedbu projekta. 3. Izrada smjernica za razvoj trgovačkih zona -definiranje prostornog obuhvata, vizualnog identiteta i tipologije trgovačkih sadržaja više kvalitete (galerije, butici, lokalni proizvodi, umjetnički obrti). 4. Faza I – Komunalno uređenje i popločavanje javnih površina - Provedba prve faze radova: popločavanje Sridnje kale i okolnih pješačkih površina, zamjena i unificiranje urbane opreme (rasvjeta, klupe, spremnici za otpad), hortikulturno uređenje. 5. Uspostava i označavanje trgovačke zone - Uređenje i označavanje trgovačke zone visoke kvalitete (vizualni identitet, signalizacija, brendiranje prostora, uključivanje lokalnih poduzetnika). 6. Promocija i upravljanje uređenim prostorom - provođenje promotivnih aktivnosti u suradnji s Turističkom zajednicom te definiranje modela održavanja i komunalnog nadzora.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2026. 2. 2026. 3. 2027. 4. 2028. 5. 2028. 6. 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	3.500.000,00
Iznos vlastitog financiranja	80%
Ostali mogući izvori financiranja	fondovi Europske unije
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne

Naziv projekta	Komunalno dizajnersko uređenje centra mjesta i jačanje trgovačke ponude visoke kvalitete u Milni
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Ne
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Uređenje prometnog sustava i izgradnja trgovačko-garažnog centra u središtu Milne
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća cjelovito uređenje prometnog sustava i javnih površina u središtu Milne. Ključna komponenta je dislokacija zgrade DVD-a Milna i konsolidacija zemljišta radi formiranja više-etažnog trgovačko-garažnog centra , uz proširenje parkirališnih kapaciteta postojećeg parkirališta na dodatnoj površini od oko 2.500 m ² . U okviru projekta predviđeno je i uređenje te popločavanje rive kamenom, s djelomičnim uvođenjem pješačke zone i jasno definiranim opskrbnim punktovima, te izgradnja rotora na ulazu u Milnu radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa. Cjelokupni zahvat bit će definiran prometnom studijom, kojom će se odrediti optimalna organizacija prometa, dostave i pješačkih površina te osigurati funkcionalno povezivanje svih elemenata projekta.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je rasteretiti središte Milne (rivu) od prometa u mirovanju, osigurati dovoljan broj parkirališnih mjesta i potaknuti razvoj uređenog i funkcionalnog centra mjesta bez automobila. Izgradnjom više-etažnog trgovačko-garažnog centra osigurat će se organizirano parkiranje i prostor za trgovačku ponudu, dok će popločavanje rive kamenom i njezina prenamjena u pretežno pješačku zonu podići vizualni identitet, sigurnost i atraktivnost obalnog prostora. Projekt će rezultirati boljom prometnom organizacijom, smanjenjem sezonskih gužvi te većim zadovoljstvom lokalnog stanovništva i turista kvalitetom javnih površina i ukupnim doživljajem prostora.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Općina Milna
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Izrada prometne studije i idejnog rješenja uređenja centra Milne 2. Dislokacija zgrade DVD-a i konsolidacija zemljišta za izgradnju trgovačko-garažnog centra 3. Izrada glavnog projekta i ishođenje građevinskih dozvola 4. Izgradnja više-etažnog trgovačko-garažnog centra i proširenje postojećeg parkirališta 5. Izgradnja rotora na ulazu u Milnu radi povećanja protočnosti i sigurnosti prometa 6. Uređenje i popločavanje rive kamenom s uspostavom pješačke zone i opskrbnih punktova
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2026. 2. 2027. 3. 2027. 4. 2028. 5. 2028. 6. 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	7.000.000,00 EUR

Naziv projekta	Uređenje prometnog sustava i izgradnja trgovačko-garažnog centra u središtu Milne
Iznos vlastitog financiranja	30%
Ostali mogući izvori financiranja	Privatni investitor, fondovi Europske unije
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Ne
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Izgradnja podmorskog prometnog tunela Brač – Šolta
Opis predmeta projekta	Projekt predviđa izgradnju podmorskog prometnog tunela koji će povezati otoke Brač i Šoltu, zajedno s pripadajućim prilaznim cestama i infrastrukturom. Riječ je o strateškom prometnom projektu koji se provodi u partnerstvu između Općine Milna, Općine Šolta i Splitsko-dalmatinske županije, s ciljem poboljšanja prometne povezanosti otoka i jačanja regionalne mobilnosti. Trenutno je izrađeno idejno rješenje koje predstavlja temelj za daljnju razradu projektne dokumentacije i pokretanje postupaka ishođenja dozvola.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je povezati otoke Brač i Šoltu izgradnjom podmorskog tunela koji će omogućiti bržu povezanost između otoka te smanjiti ovisnost o trajektnim linijama. Projekt doprinosi boljoj dostupnosti javnih usluga, jačanju gospodarske suradnje i razvoju turizma na oba otoka, čime se stvara preduvjet za ravnomjerniji i održiviji regionalni razvoj.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.1. Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Splitsko-dalmatinska županija
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Izrada projektno-tehničke dokumentacije za podmorski prometni tunel Brač – Šolta
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1.2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	2.500.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	2 %
Ostali mogući izvori financiranja	Splitsko-dalmatinska županija, proračun Republike Hrvatske, fondovi Europske unije
Imovinsko-pravni odnosi	Neriješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne

Naziv projekta	Izgradnja podmorskog prometnog tunela Brač – Šolta
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Izrađen idejni projekt
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	NE

Naziv projekta	Rekonstrukcija i dogradnja Luke Milna – III. faza
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća treću fazu rekonstrukcije i uređenja obalnog pojasa Luke Milna. U okviru projekta izradit će se sva potrebna projektno-tehnička dokumentacija te će se nabaviti i postaviti pontoni u dužini od približno 50 metara radi osiguranja dodatnih komunalnih vezova, prvenstveno za potrebe domaćeg stanovništva.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je povećati kapacitet i funkcionalnost Luke Milna, unaprijediti sigurnost pristajanja i uređenje obalnog prostora te osigurati dovoljan broj komunalnih vezova za lokalno stanovništvo. Projekt će doprinijeti uređenijem izgledu i organizaciji obalnog dijela naselja, što osim koristi za lokalnu zajednicu ima i pozitivan utjecaj na turizam, osobito u segmentu nautičkog i obalnog prometa.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Lučka uprava Splitsko-dalmatinske županije
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2028.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Izrada projektno-tehničke dokumentacije, studija i elaborata 2. Ishođenje potrebnih dozvola i suglasnosti 3. Provedba radova rekonstrukcije obalnog pojasa i postavljanje pontona u dužini od cca 50 metara
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2026. 2. 2027. 3. 2028.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	3.030.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	5 %
Ostali mogući izvori financiranja	Lučka uprava Splitsko-dalmatinske županije, Splitsko-dalmatinska županija, proračun Republike Hrvatske, fondovi Europske unije
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Ne
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Izgradnja nove trajektne luke Milna
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća izgradnju nove trajektne luke u uvali Kupinova, između naselja Milna i Bobovišća na moru. Nova luka planira se kao luka otvorenog prometa županijskog značaja, s kapacitetima za prihvat trajekata i katamarana te pratećim sadržajima poput parkirališta i pristanišnih površina. Izgradnjom nove luke stvorili bi se preduvjeti za pretvaranje Milne u srednjedalmatinsko otočno prometno čvorište (hub), koje bi povezivalo Brač s okolnim otocima i kopnom. Projekt je u fazi planiranja kroz izmjene i dopune Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je poboljšati prometnu povezanost otoka Brača s okolnim otocima i kopnom kroz izgradnju nove trajektne luke u uvali Kupinova. Projektom se stvaraju preduvjeti za razvoj Milne kao srednjedalmatinskog otočnog prometnog čvorišta (hub-a), čime bi se omogućilo učinkovitije odvijanje trajektnog i katamaranskog prometa, rasteretila postojeća luka i potaknulo gospodarsko i turističko povezivanje otoka.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Lučka uprava Splitsko-dalmatinske županije
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Izrada prostorno-planske i tehničke dokumentacije za novu trajektnu luku
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	2.500.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	1%
Ostali mogući izvori financiranja	Lučka uprava Splitsko-dalmatinske županije, Splitsko-dalmatinska županija, proračun Republike Hrvatske, fondovi Europske unije
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Ne
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Uređenje plaža i izgradnja lungomare u Općini Milna
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća uređenje plaža i izgradnju šetnice (lungomare) duž obalnog pojasa Općine Milna. Uredit će se plaže Osibova, Bijaka, Makarac, Pasika i Mihoj dolac, uz postavljanje pratećih sadržaja poput beach bara, biciklističke staze, dječjih igrališta itd. Lungomare u duljini od oko 2 kilometra protezat će se od benzinske stanice, preko pomorskog dobra obale uzduž Turističke uzone "Brdo",

Naziv projekta	Uređenje plaža i izgradnja lungomare u Općini Milna
	prorodne plaže "Pasika" (R8 oznake u PPUO Milna) te obalnim pojasom izdvojenog dijela naselja Milne - Makarac do uvale "Zavrače". Projekt uključuje utvrđivanje granice pomorskog dobra, izrada projektne dokumentacije za ishodenje koncesije za gospodarsko korištenje pomorskog dobra u svrhu, uređenje plaža i izgradnju šetnice (lungomare).
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je unaprijediti obalni prostor Milne kroz uređenje i opremanje plaža te izgradnju pristupačne šetnice (lungomare) koja povezuje glavne plaže i uvale. Projektom se osiguravaju uređene i dostupne plaže s pripadajućim sadržajima te sigurna i kontinuirana obalna šetnica namijenjena kretanju, rekreaciji i boravku uz more. Šetnica će u cijeloj dužini biti pristupačna osobama s invaliditetom, a pojedine plaže dodatno prilagođene njihovim potrebama. Uređenjem obale povećava se dostupnost i kvaliteta javnog prostora, smanjuje pritisak na središte mjesta i potiče razvoj turizma više razine.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji 1.3.1 Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom
Nositelj provedbe projekta	Općina Milna
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Provedba postupka utvrđivanja granica pomorskog dobra – definiranje obuhvata plaža i trase buduće šetnice. 2. Izrada glavnog i izvedbenog projekta uređenja plaža i šetnice (lungomare) – obuhvaća oblikovanje plažnih zona, povezivanje uvala i planiranje pratećih sadržaja (odmorišta, igrališta, biciklistička staza). 3. Ishodenje koncesije za gospodarsko korištenje pomorskog dobra – provođenje upravnog postupka temeljem izrađene dokumentacije.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2028. 2. 2029. 3. 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	750.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	100 %
Ostali mogući izvori financiranja	/
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Ne
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Održiva mobilnost i bolja povezanost Milne s otokom
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća analizu postojećeg sustava javnog i privatnog prijevoza na području Milne te unaprjeđenje prometne povezanosti s ostalim dijelovima otoka Brača. Cilj je osigurati redovitiji autobusni prijevoz, osobito u predsezoni i sezoni, te razviti sustav cjelogodišnje dostupnosti usluga najma automobila, skutera i brodova. Projekt uključuje izradu prometne analize, uspostavu suradnje s prijevoznicima i privatnim iznajmljivačima te izradu prijedloga modela subvencija ili poticaja za održavanje prijevoznih linija i usluga izvan glavne sezone.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je poboljšati prometnu povezanost Milne s ostalim dijelovima otoka Brača te osigurati dostupnost različitih oblika prijevoza tijekom cijele godine. Projekt doprinosi povećanju mobilnosti stanovnika i turista, osobito izvan glavne sezone, kroz bolju organizaciju autobusnog prijevoza i dostupnost usluga najma automobila, skutera i brodova. Time se potiče produljenje turističke sezone, jača dostupnost turističkih i gospodarskih sadržaja te povećava kvaliteta boravka na otoku.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Općina Milna
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2028.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Izrada analize postojećeg sustava prijevoza i potreba za unaprjeđenjem mobilnosti – procjena postojećih autobusnih linija, učestalosti vožnji i potreba turista i stanovnika 2. Uspostava suradnje s prijevoznicima i iznajmljivačima vozila – definiranje modela partnerstva za cjelogodišnje održavanje autobusnih linija i usluga najma automobila, skutera i brodova
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2027. 2. 2028.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	50.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	100%
Ostali mogući izvori financiranja	/
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Ne
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Razvoj turističkih zona i prateće infrastrukture više kvalitete u Milni
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća razvoj planiranih turističkih zona na području Općine Milna – Bijaka, Osibova–Lučice, Vela Njiva i Duboka – u skladu s važećim prostorno-planskim dokumentima i urbanističkim planovima uređenja.

Naziv projekta	Razvoj turističkih zona i prateće infrastrukture više kvalitete u Milni
	U zoni Bijaka planirana je izgradnja triju turističkih naselja ukupnog kapaciteta od 650 kreveta, od čega se oko 30% odnosi na hotele, a preostali dio na pojedinačne objekte tipa vila. U zoni se već nalazi postojeća luka nautičkog turizma. Zona Osibova–Lučice predviđa izgradnju turističkog naselja kapaciteta 250 kreveta, također s kombinacijom hotelskog smještaja i vila, te novu marinu kapaciteta 120 vezova. U zoni Vela Njiva planirana je realizacija kampa i glamping naselja kapaciteta 300 kreveta, dok je u zoni Duboka predviđeno manje turističko naselje kapaciteta 120 kreveta s pratećim sadržajima. Projekt uključuje izradu i ažuriranje projektno-tehničke dokumentacije, ishođenje dozvola i uređenje prateće komunalne infrastrukture, s ciljem stvaranja uvjeta za razvoj turizma više kvalitete, diversifikaciju ponude i ravnomjerniji prostorni razvoj općine Milna.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je potaknuti razvoj turističkih zona na području Općine Milna u skladu s načelima održivog i prostorno uravnoteženog razvoja. Projektom se osiguravaju uvjeti za izgradnju i uređenje smještajnih kapaciteta više kategorije, prateće infrastrukture i sadržaja, čime se podiže kvaliteta turističke ponude, produžuje sezona i povećava konkurentnost Milne kao destinacije višeg standarda. Poseban naglasak stavlja se na uravnotežen razvoj obalnih područja, bolju povezanost s postojećim turističkim zonama te jačanje komplementarnih oblika turizma poput nautičkog i glampinga.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.1. Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji 3.1.2. Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Privatni investitori
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1 Projektno-tehnička dokumentacija za uređenje komunalne infrastrukture za aktiviranje turističkih zona
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	1.000.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	1%
Ostali mogući izvori financiranja	/
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Ne
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Uređenje glamping i adrenalinskog parka kod Svjetionika Rt Ražanj
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća uređenje i opremanje prostora u zoni Svjetionika Rt Ražanj radi uspostave glamping i adrenalinskog parka kao dijela turističke ponude Općine Milna. Planira se stvaranje novog rekreativno-turističkog prostora koji će povezati prirodne vrijednosti područja s razvojem sadržaja za aktivni odmor i boravak na otvorenom.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je razviti dodatne turističke sadržaje na području Milne kroz uređenje glamping i adrenalinskog parka kod Svjetionika Rt Ražanj. Projektom se potiče razvoj aktivnog i održivog turizma, produžuje turistička sezona te obogaćuje ponuda destinacije sadržajima koji privlače posjetitelje više dobne i interesne strukture, uz očuvanje prirodnog ambijenta prostora.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Općina Milna Privatni investitori
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2028.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Prostorno planiranje glamping i adrenalinskog parka 2. Izrada idejnog i glavnog projekta glamping i adrenalinskog parka kod Svjetionika Rt Ražanj
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2028. 2. 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	350.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	1 %
Ostali mogući izvori financiranja	/
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Ne
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Inclusive Milna – pristupačne javni prostori i digitalne usluge
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća prilagodbu javnih prostora, plaža i šetnica (lungomare) osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću, kao i unaprjeđenje digitalne pristupačnosti javnih sadržaja i usluga na području Milne. U sklopu projekta planirano je uređenje pristupačnih plaža i rekreacijskih zona s odgovarajućom infrastrukturom (rampama, stazama, svlačionicama i sanitarnim čvorovima) te uvođenje standarda pristupačnosti u sve buduće projekte uređenja javnih površina. Projekt uključuje i razvoj digitalnih rješenja prilagođenih osobama s invaliditetom, poput pristupačne mrežne stranice i interaktivne karte javnih sadržaja, čime se Milna pozicionira kao otočna destinacija koja sustavno razvija inkluzivni pristup turizmu i javnom prostoru.

Naziv projekta	Inclusive Milna – pristupačne javni prostori i digitalne usluge
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je osigurati punu pristupačnost javnih prostora, plaža i digitalnih usluga za sve korisnike, bez obzira na njihove tjelesne mogućnosti. Projekt doprinosi stvaranju inkluzivne destinacije u kojoj osobe s invaliditetom, starije osobe, obitelji s djecom i ostali posjetitelji imaju jednak pristup turističkim i društvenim sadržajima. Ujedno se unaprjeđuje digitalna dostupnost informacija o uslugama i sadržajima, čime se povećava kvaliteta boravka i životnog standarda stanovnika te konkurentnost Milne kao suvremene, pristupačne otočne destinacije
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji 1.3.1 Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom
Nositelj provedbe projekta	Općina Milna Turistička zajednica općine Milna
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Izrada analize pristupačnosti javnih prostora i digitalnih sadržaja – procjena postojećeg stanja pristupačnosti plaža, šetnica, javnih površina i mrežnih stranica 2 .Unaprjeđenje digitalne pristupačnosti javnih usluga – razvoj pristupačne mrežne stranice i interaktivne karte javnih sadržaja 3. Uređenje pristupačnih plaža, lungomare i prostora s dječjim sadržajima
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2026. 2. 2028. 3. 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	350.000, 00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	50%
Ostali mogući izvori financiranja	fondovi Europske unije
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Ne
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom tijekom turističke sezone
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća poboljšanje sustava prikupljanja i odvoza otpada na području Općine Milna. Planirano je određivanje lokacija i razdoblja najvećeg opterećenja sustava, uvođenje češćeg odvoza otpada te postavljanje polu-podzemnih spremnika koji zauzimaju manje prostora i smanjuju neugodne mirise. U sklopu projekta predviđa se i zamjena postojećih spremnika estetski usklađenima te dodatno opremanje javnih površina kako bi

Naziv projekta	Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom tijekom turističke sezone
	se povećala učinkovitost i urednost sustava gospodarenja otpadom u sezoni.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je povećati učinkovitost sustava gospodarenja otpadom tijekom turističke sezone te osigurati urednije i funkcionalnije javne površine. Uvođenjem polu-podzemnih spremnika i češćim odvozom otpada smanjit će se sezonska preopterećenja sustava, neugodni mirisi i vizualni nered, čime će se unaprijediti komunalni standard i kvaliteta boravka stanovnika i posjetitelja.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji 2.2.1. Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)
Nositelj provedbe projekta	Općina Milna
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Analiza sezonskih opterećenja i lokacija za postavljanje spremnika 2. Izrada projektno-tehničke dokumentacije i nabava opreme 3. Postavljanje polu-podzemnih spremnika i optimizacija rute odvoza otpada 4. Edukacije o pravilnom odvajanju opada
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2026. 2. 2027. 3. 2027. 4. 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	450.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	15%
Ostali mogući izvori financiranja	fondovi Europske unije
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Ne
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Povećanje sigurnosti na moru i edukacija o pravilima pomorskog prometa
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća postavljanje sigurnosne i signalne opreme radi povećanja sigurnosti na moru. Planirano je postavljanje bova za označavanje sportsko-rekreativnih zona u kojima je zabranjen ulazak brodova. Projekt uključuje i provedbu edukativne kampanje za različite skupine korisnika mora od lokalnog stanovništva, iznajmljivače kajaka i daski za vesla, ronilački centar, iznajmljivače brodova te turiste s ciljem podizanja svijesti o sigurnom korištenju morskog prostora, poštivanju propisa i odgovornom ponašanju na moru.

Naziv projekta	Povećanje sigurnosti na moru i edukacija o pravilima pomorskog prometa
Opis svrhe projekta	Projekt obuhvaća postavljanje sigurnosne i signalne opreme radi povećanja sigurnosti na moru. Planirano je postavljanje bova za označavanje sportsko-rekreativnih zona u kojima je zabranjen ulazak brodova. Projekt uključuje provedbu edukativne kampanje namijenjene različitim skupinama korisnika mora – lokalnom stanovništvu, iznajmljivačima kajaka i dasaka za veslanje, ronilačkim centrima, iznajmljivačima plovila i turistima – s ciljem podizanja svijesti o sigurnom i odgovornom korištenju morskog prostora te poštivanju propisa.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Općina Milna
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Postavljanje sigurnosne opreme – redovito postavljanje i održavanje opreme za označavanje sportsko-rekreativnih zona i kupališta 2. Provedba godišnjih edukativnih kampanja o sigurnosti na moru – organizacija informativnih i promotivnih aktivnosti za korisnike mora i posjetitelje, u suradnji s lokalnim dionicima
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2029. 2. 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	60.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	100%
Ostali mogući izvori financiranja	/
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Ne
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Unaprjeđenje „Gastro đira Milne“ – Baština na pijatu i sustav kvalitete
Opis predmeta projekta	Projekt se temelji na nadogradnji postojećeg koncepta „Gastro đir Milne“ kroz razvoj prepoznatljivih gastro-kulturnih sadržaja, jačanje lokalnih OPG-ova, kušaonica i eno-gastro punktova višeg standarda te uvođenje digitalne interpretacije gastronomske baštine. U okviru projekta razvija se gastro-kulturni proizvod temeljen na tradicijskim receptima, s posebnim naglaskom na Milnarsku tortu i Hrapočušu, uz provedbu manifestacija i radionica te aktivno uključivanje restorana i OPG-ova u destinacijsku ponudu. Projekt uključuje i digitalnu nadogradnju ponude (QR/AR/video sadržaji, digitalni jelovnici s pričama o jelima i sastojcima) te uspostavu sustava označavanja kvalitete („Baština na pijatu“ i „Dalmatinska marenda“) radi podizanja standarda, vidljivosti i prepoznatljivosti lokalne gastronomije.

Naziv projekta	Unaprjeđenje „Gastro đira Milne“ – Baština na pijatu i sustav kvalitete
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je jačanje lokalne eno-gastronomske ponude i stvaranje prepoznatljivog identiteta Milne kao destinacije autentične, kvalitetne i održive gastronomije, kroz objedinjavanje rute, proizvoda, digitalne interpretacije i sustava kvalitete. Projekt potiče razvoj lokalnih OPG-ova i kušaonica višeg standarda kroz financijsku i stručnu podršku, čime se povećava raznolikost i kvaliteta ponude hrane i pića te ostvaruje veća dodana vrijednost za lokalne proizvođače i ugostitelje. Uvođenjem digitalnih sadržaja i označavanja kvalitete jača se povjerenje posjetitelja, povećava vidljivost lokalnih proizvoda, potiče potrošnja lokalnih namirnica te produljuje boravak turista kroz doživljajnu i edukativnu gastro ponudu.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 1.1.1. Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone 1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji 3.1.2. Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Turistička zajednica općine Milna Općina Milna
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Unaprjeđenje i proširenje „Gastro đira Milne“ kroz povezivanje ugostitelja, OPG-ova i kušaonica u jedinstvenu mrežu 2. Financijska i stručna podrška OPG-ovima i ugostiteljima za uređenje prostora, nabavu opreme i razvoj ponude višeg standarda 3. Razvoj gastro-kulturnog proizvoda temeljenog na tradicijskim receptima (Milnarska torta i Hrapoćuša) 4. Organizacija manifestacija i radionica uz uključivanje restorana i OPG-ova 5. Digitalna valorizacija gastronomske baštine (QR/AR/video sadržaji u restoranima i kušaonicama) 6. Izrada digitalnih jelovnika s pričama o jelima, sastojcima i lokalnim proizvođačima 7. Uspostava sustava označavanja kvalitete („Baština na pijatu“ i „Dalmatinska marenda“) za restorane i gastro ponudu 8. Provedba edukacija dionika (ugostitelji, OPG-ovi i ostali uključeni pružatelji usluga) radi podizanja kvalitete i standardizacije ponude
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2029. 2. 2029. 3. 2029. 4. 2029. 5. 2029. 6. 2029. 7. 2029. 8. 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	320.000,00
Iznos vlastitog financiranja	100%
Ostali mogući izvori financiranja	/
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema	Ne

Naziv projekta	Unaprjeđenje „Gastro đira Milne“ – Baština na pijatu i sustav kvalitete
Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Poticanje ekološkog certificiranja turističkog smještaja u Općini Milna
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća aktivnosti usmjerene na poticanje i edukaciju pružatelja turističkih usluga o važnosti ekološkog certificiranja smještaja i primjeni održivih praksi u turizmu. Kroz organizaciju radionica, savjetovanja i informativnih kampanja, vlasnicima i iznajmljivačima smještajnih objekata pružit će se stručna podrška u procesu stjecanja vjerodostojnih ekoloških certifikata (npr. EU Ecolabel, Green Key i slični). Projekt uključuje i izradu lokalnih smjernica za održivo poslovanje u turizmu te promociju ekološki certificiranih objekata u turističkoj ponudi Milne.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je potaknuti prijelaz turističkog sektora Milne prema održivom poslovanju kroz povećanje broja ekološki certificiranih smještajnih objekata. Provedbom edukacija i savjetovanja podiže se razina znanja o održivim praksama, smanjuje negativan utjecaj turizma na okoliš te jača tržišna prepoznatljivost Milne kao zelene i odgovorne destinacije. Projekt doprinosi stvaranju konkurentnije i ekološki osviještene turističke ponude koja odgovara suvremenim trendovima i očekivanjima gostiju.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedba projekta doprinosi pokazateljima održivosti navedenim u nastavku: 3.2.1. Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane 3.2.2. Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
Nositelj provedbe projekta	Turistička zajednica općine Milna Općina Milna
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Izrada lokalnih smjernica za ekološko certificiranje smještaja – definiranje preporuka i standarda za održivo poslovanje turističkih objekata 2. Organizacija edukativnih radionica i savjetovanja za iznajmljivače i hotele – provedba stručnih programa o postupku certificiranja i prednostima ekoloških oznaka 3. Podrška u procesu certificiranja – pružanje tehničke pomoći i informacija zainteresiranim objektima za dobivanje certifikata 4. Promocija certificiranih smještajnih objekata – izrada promotivnih materijala i uključivanje certificiranih objekata u turističke kampanje i online platforme Općine i Turističke zajednice općine Milna
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2026. 2. 2026. - 2029. 3. 2027. - 2029. 4. 2028. - 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	100.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	100%
Ostali mogući izvori financiranja	/
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija	Ne

Naziv projekta	Poticanje ekološkog certificiranja turističkog smještaja u Općini Milna
predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	Ne
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Revitalizacija ribarske i industrijske baštine Milne
Opis predmeta projekta	Projekt prijavljen na poziv na dostavu ponuda Europske unije pod nazivom "Srdelarium – Zagrizi priču" obuhvaća revitalizaciju kulturne i društvene baštine vezane uz ribarstvo u Milni, osobito na tragu povijesti tvornice za preradu sardina, tzv. Kanarije. Tvornica je početkom 20. stoljeća zapošljavala brojne žene i imala važnu gospodarsku ulogu. Srdela i sardina nisu bile samo prehrambeni proizvod, već i identitetski element lokalne zajednice. Projekt uključuje sljedeće aktivnosti: - dizajn i proizvodnja suvenira i promotivnih proizvoda inspiriranih srdelom (limenka sardine, majice, privjesci, edukativne drvene puzzle itd.) - interpretacijski sadržaji i storytelling (izrada vizualnog identiteta srdela kao brenda Milne, istraživanje i predstavljanje priče o Kanariji, ženama koje su u tvornici radile i važnosti sardina za lokalnu ekonomiju, QR kodovi koji se mogu integrirati na postojeće tematske staze, u suvenire ili promotivne brošure) - važnost srdele za Milnu (izložba ili foto/digitalna prezentacija na temu "Od mreže do limenke - put srdele kroz Milnu" - promidžba i vidljivost (predstavljanje suvenira na lokalnim manifestacijama - Mrduja fest)
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je stvoriti suvremeni identitet Milne kroz interpretaciju povijesnog naslijeđa ribarstva, promovirati srdelu kao lokalni kulturni simbol i suvenit, povećati prepoznatljivost Milne kroz tematski turistički sadržaj i proizvode, aktivirati lokalnu zajednicu u interpretaciji vlastite baštine i razvoju kreativnih proizvoda te povezati srdelu, sribarstvo i brodarstvo u jedinstvenu naraciju destinacije.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Turistička zajednica općine Milna Flag Brač - Lokalna Akcijska Grupa u Ribarstvu
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2026.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Završetak provedbe projekta "Srdelarium – Zagrizi priču"
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2026.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	9.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	15%
Ostali mogući izvori financiranja	Fondovi Europske unije
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt;	Ne

Naziv projekta	Revitalizacija ribarske i industrijske baštine Milne
ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

Naziv projekta	Digitalna interpretacija kulturne i pomorske baštine Milne
Opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća integriranu kulturnu valorizaciju književne, umjetničke i pomorske baštine Općine Milna kroz razvoj digitalnih i interpretacijskih sadržaja na ključnim lokacijama u prostoru. Poseban naglasak stavlja se na interpretaciju ostavštine Tina Ujevića, Vladimira Nazora i Ivana Rendića te pomorske baštine povezane s lokalitetom Baterije, uz primjenu suvremenih digitalnih alata, uključujući proširenu stvarnost (AR). Projekt povezuje fizički prostor s digitalnim narativima, omogućujući posjetiteljima doživljajno i edukativno iskustvo koje objedinjuje književnost, kulturu, umjetnost i pomorsku povijest Milne.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je unaprijediti kulturnu ponudu Milne kroz suvremenu interpretaciju lokalne baštine i stvaranje inovativnih doživljajnih sadržaja za stanovnike i posjetitelje. Projekt doprinosi očuvanju i promociji identiteta destinacije, produljenju turističke sezone te razvoju kulturnog turizma temeljenog na znanju, iskustvu i digitalnim rješenjima. Kroz povezivanje kulture i prostora, Milna se pozicionira kao destinacija koja valorizira svoju baštinu na moderan, edukativan i održiv način.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Turistička zajednica općine Milna Općina Milna
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Općina Milna
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Razvoj digitalnih i interpretacijskih sadržaja vezanih uz Ujevića, Nazora i Rendića 2. Izrada AR nadogradnji postojećih kulturnih lokacija 3. Postavljanje informativnih ploča i razvoj aplikacije za interpretaciju pomorske baštine (Baterija) 4. Organizacija kulturne manifestacije posvećene književnoj i umjetničkoj baštini Milne
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	1. 2029. 2. 2029. 3. 2029. 4. 2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	230.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	15%
Ostali mogući izvori financiranja	fondovi Europske unije
Imovinsko-pravni odnosi	Ne
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ne
Status izrade potrebne studijske dokumentacije (profil projekta; studija predizvodljivosti/izvedivosti; izrađena analiza troškova i koristi -CBA)?	Ne
Status izrade potrebne projektne dokumentacije (izrađen idejni projekt; ishodovana lokacijska dozvola; izrađen glavni projekt; mogućnost gradnje prema	Ne

Naziv projekta	Digitalna interpretacija kulturne i pomorske baštine Milne
Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima; ishodovana građevinska dozvola)?	
PROJEKT OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ DESTINACIJE (DA/NE)	Ne

10 MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠĆE O PROVEDBI

10.1 Podrška i implementacija Plana upravljanja destinacijom

Turistička zajednica općine Milna uključila je u izradu Plana upravljanja destinacijom širok krug dionika iz javnog, privatnog i civilnog sektora - predstavnike lokalne samouprave, kulturnih i obrazovnih ustanova, gospodarskih subjekata, udruga, stanovnike Milne, kao i turiste i jednodnevne posjetitelje. Sudjelovanje dionika bilo je organizirano kroz fokus grupe, anketna istraživanja i javno savjetovanje, čime je omogućeno aktivno uključivanje različitih perspektiva i iskustava u proces planiranja.

Plan upravljanja destinacijom, nakon što ga usvoji predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, postaje strateški dokument s obvezujućim učinkom. Njegovim donošenjem stvaraju se preduvjeti za integraciju odredbi i mjera Plana u lokalne razvojne politike, prostorne planove i provedbene projekte, čime se osigurava provedba definiranih ciljeva i prioriteta.

Implementacija Plana provodi se kroz koordinaciju između Turističke zajednice općine Milna, Općine Milna i relevantnih institucija, uz aktivno uključivanje lokalne zajednice i partnera iz gospodarskog sektora. Redovito praćenje i evaluacija provedbe ključni su za prilagodbu mjera stvarnim uvjetima i osiguravanje da razvoj destinacije ostane u skladu s načelima održivosti i strateškim smjernicama definiranim Planom.

10.2 Izvješće o provedbi

Provedba Plana upravljanja destinacijom zahtijeva **redovito praćenje i izvješćivanje** svih uključenih dionika odgovornih za pitanja turizma, prvenstveno **Turističke zajednice općine Milna i Općine Milna**.

U okviru ovog dokumenta definirani su **vremenski intervali** u kojima će se provoditi provjera napretka i uočavanje potencijalnih prepreka:

- Definirani su **početak i završetak provedbe svakog projekta**, čime se omogućuje precizno planiranje i praćenje dinamike provedbe te ocjena uspješnosti realizacije planiranih aktivnosti.
- Definirana je **učestalost mjerenja pokazatelja održivosti**.
- Definirana je **učestalost mjerenja pokazatelja prihvatnih kapaciteta**.

Ukoliko se tijekom provedbe uoče prepreke, neželjene posljedice ili potreba za prilagodbom mjera i aktivnosti, odnosno nemogućnost ostvarivanja planiranog razvojnog smjera, potrebno je o tome pravodobno izvijestiti Općinsko vijeće, kako bi se omogućile pravovremene izmjene i usklađivanje Plana upravljanja destinacijom.

Turističko vijeće dostavlja izvješće o provedbi Plana upravljanja destinacijom za prethodnu godinu Općinskom vijeću Općine Milna do 31. ožujka tekuće godine, čime se osigurava transparentnost, odgovornost i kontinuitet u provedbi planiranih mjera.

11 ZAKLJUČAK

Izrada Plana upravljanja destinacijom temeljena je na sustavnom i održivom pristupu razvoju turizma, koji uzima u obzir prostorne, ekonomske, društvene i okolišne čimbenike. Dokument postavlja jasan okvir za koordinirano djelovanje svih dionika - od lokalne samouprave i turističke zajednice do privatnog sektora i stanovnika - s ciljem postizanja ravnoteže između razvoja turizma, očuvanja resursa i kvalitete života u Milni.

Kroz detaljnu analizu stanja destinacije, procjenu turističkog opterećenja, identifikaciju resursne osnove, pokazatelje održivosti i pokazatelje prihvatnih kapaciteta, utvrđeni su ključni izazovi i mogućnosti za daljnji razvoj. Razvojne smjernice i prioritetni projekti definirani unutar dokumenta pružaju konkretan alat za planiranje, praćenje i prilagodbu mjera u skladu s promjenama na tržištu i u prostoru.

Uspješna provedba Plana upravljanja destinacijom zahtijeva kontinuiranu suradnju i predanost svih sudionika, kao i redovito praćenje rezultata i učinaka planiranih aktivnosti. Na taj način osigurava se da razvoj turizma u Milni bude dugoročno održiv, ekonomski učinkovit i usklađen s identitetom mjesta, pridonoseći istodobno kvaliteti života stanovnika i iskustvu posjetitelja.

12 Popis tablica, slika i grafikona

POPIS TABLICA

Tablica 1 Kulturna baština Općine Milna	18
Tablica 2 Manifestacije u Milni	19
Tablica 3 Potrošnja električne energije u Općini Milna po mjesecima u razdoblju od 2019. do 2024. godine	23
Tablica 4 Udio ljetnih mjeseci u ukupnoj potrošnji električne energije	23
Tablica 5 Potrošnja vode u Općini Milna u razdoblju od 2019. do 2024. godine po mjesecima	26
Tablica 6 Udio ljetnih mjeseci u ukupnoj potrošnji vode	27
Tablica 7 Potrošnja vode i stanje vodovodnih priključaka po mjesecima u 2024. godini	27
Tablica 8 Ukupno prikupljeni otpad u Općini Milna po mjesecima u 2024. godini	29
Tablica 9 Iritacija neprimjereno odloženim otpadom, udio odgovora ispitanika %	30
Tablica 10 Opis razvrstane državne ceste na području Općine Milna, s katastarskim česticama i duljinom	30
Tablica 11 Opis razvrstanih županijskih cesta na području Općine Milna, s katastarskim česticama i duljinama	31
Tablica 12 Duljina nerazvrstanih cesta po naseljima Općine Milna	31
Tablica 13 Luke nautičkog turizma na području Općine Milna, 2021.	33
Tablica 14 Športske luke na području Općine Milna	34
Tablica 15 Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone, udio odgovora ispitanika %	34
Tablica 16 Dolasci turista po područjima otoka Brača 2023. godine	41
Tablica 17 Popis obveznih pokazatelja održivosti	47
Tablica 18 SWOT analiza	82
Tablica 19 Načela razvoja turizma u Milni	84
Tablica 20 Ciljevi turizma u Milni	85
Tablica 21 Razvojni prioriteti Općine Milna	87

POPIS SLIKA

Slika 1 Dostupnost širokopojasnog pristupa	25
Slika 2 Postotak kućanstava s ugovorenim nepokretnim širokopojasnim pristupom	26

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1 Broj smještajnih objekata prema kategorizaciji	9
Grafikon 2 Broj turista prema spolu i dobnoj strukturi u Općini Milna u 2024. godini	13
Grafikon 3 Dolasci turista prema prvih 11 (uključujući domaće turiste) emitivnih tržišta u %, 2024.	15
Grafikon 4 Noćenja turista prema prvih 11 (uključujući domaće turiste) emitivnih tržišta u %, 2024.	16
Grafikon 5 Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja na ljestvici od 1 do 7 (1 = 'U potpunosti nezadovoljan/na' do 7 = 'U potpunosti zadovoljan/na', pri čemu je 3 = 'Niti zadovoljan/na niti nezadovoljan/na') ljepotom Milne, udio odgovora ispitanika %	20
Grafikon 6 Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja na ljestvici od 1 do 7 (1 = 'U potpunosti nezadovoljan/na' do 7 = 'U potpunosti zadovoljan/na', pri čemu je 3 = 'Niti zadovoljan/na niti nezadovoljan/na') uređenošću Milne, udio odgovora ispitanika %	21

Grafikon 7 Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja na ljestvici od 1 do 7 (1 = 'U potpunosti nezadovoljan/na' do 7 = 'U potpunosti zadovoljan/na', pri čemu je 3 = 'Niti zadovoljan/na niti nezadovoljan/na') uređenošću glavnih atrakcija, udio odgovora ispitanika %	21
Grafikon 8 Mjesečni udjeli u ukupnoj potrošnji električne energije u Općini Milna za 2024. godinu	24
Grafikon 9 Udio zadovoljnih turista prometom u mjestu (protočnost prometa, parkirališta), udio odgovora ispitanika %	35

UHY SAVJETOVANJE d.o.o.

Ulica hrvatske mornarice 1H, Split

Phone	+385 21 612 673
Fax	+385 21 612 672
Email	savjetovanje@uhy.hr

PODUZETNIČKI CENTAR AKTIVA d.o.o.

za lokalni razvoj i poticanje poduzetništva
Klaster ST-RAST
Iseljenika 18a, Supetar
Phone +385 95 904 4664

© 2025 UHY SAVJETOVANJE, PODUZETNIČKI
CENTAR AKTIVA